

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

MASTEROPPGAVE

Studieprogram:
Lektorutdanning for trinn 8-13

Vårsemesteret, 2019

Åpen

Forfatter: Mads Kapstad

Mads Kapstad
(signatur forfatter)

Veileder: Dolly Jørgensen

Tittel på masteroppgaven: Brysomme villsvin - En analyse av hvordan narrativ innramming og konseptet om tilhørighet påvirket villsvindebatten i Sverige fra 1977 til 1981

Engelsk tittel: Bothersome wild boar - An analysis of how narrative framing and the concept of belonging influenced the debate about the wild boar in Sweden from 1977 to 1981

Emneord: Villsvin, Framing theory, kartografisk-piktografisk epistem, miljøhistorie, viltforvaltning, Sverige, tilhørighet, historie,

Antall ord: 32 951
+ vedlegg/annet: 3039

Stavanger, 13.5.2019
dato/år

Forord

Arbeidet med denne oppgaven har både vært et slit og en fornøyelse. Hadde det ikke vært for den, hadde jeg aldri fått oppleve hvordan det er å hinke rundt i Stockholm på forstuet fotblad, på jakt etter kilder i riksarkivene og databasene ved det Kungliga Biblioteket.

Jeg ville aldri ha kommet til dette punktet i studiet om det ikke hadde vært for Eva Jakobsson ved Universitet i Stavanger, som gladelig tok meg imot høsten 2017 og sendte meg i retning av dette temaet for masteroppgaven min. En stor takk til henne; jeg hadde aldri oppdaget hvor godt jeg liker å forske og skrive uten henne.

Den neste personen jeg vil takke som har vært minst like viktig er min veileder Dolly Jørgensen. Hun har gitt både solide, men også veldig oppmuntrende tilbakemeldinger på prosjektet mitt fra den tidlige begynnelsen våren 2018 og frem til leveringen nå 20. mai 2019. Oppgaven ville neppe vært det den er i dag uten henne. I den forbindelse vil jeg også takke forskningscenteret Greenhouse ved Universitet i Stavanger som ikke bare finansierte reisen min til Stockholm, men også har latt meg bruke biblioteket deres som arbeidsplass de gangene jeg har måttet jobbe sent. Det har vært til stor hjelp og har utvilsomt bidratt til at jeg kom i mål med oppgaven.

Jeg vil også rette en takk til Forskarexpeditionen ved Riksarkivet i Arninge og Mariebeg i Stockholm, da spesielt Åsa Broström og Lisa Qviberg som begge pekte meg i riktig retning i forkant av reisen til Stockholm. Jeg må også takke de ansatte ved det Kungliga Biblioteket som hjalp en forvirret norsk student med å finne frem i mikrofilmarkivet deres. I den sammenheng vil jeg også takke Johan Gärdebo og hans familie for at de gav nevnte forvirrede student losji under oppholdet i Stockholm.

Til sist vil jeg takke venner og familie for tålmodigheten og støtten under arbeidet med oppgaven. Da spesielt Gudmund Holmen, Hans Birkeland og min mor; Inger Grude Kapstad, som tok seg tid til å lese korrektur og kommentere oppgaven min. De hjalp oppgaven med å komme over den siste kneika. En siste takk vil jeg gi til min samboer som har hjulpet, støttet og veiledet når det trengtes.

Alle feil og unøyaktigheter i oppgaven står jeg selv ansvarlig for.

Mads Kapstad

Stavanger, mai 2019

Sammendrag

Denne oppgaven undersøker hvordan «narrative framing» påvirker diskusjoner og politiske avgjørelser om dyr og spørsmålet om dets tilhørighet i et geografisk område. Oppgaven har i den sammenheng tatt for seg villsvin og spørsmålet om hvordan arten skulle forvaltes i Sverige i perioden 1977-81. I denne perioden arbeidet komiteen Jakt- og viltvårdbereidningen med *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* og temaet for oppgaven er rapporten og reaksjonen som kom etter publiseringen.

Problemstillingen oppgaven etablerte er: Hvordan ble fortellingen om villsvinet rammet inn i perioden 1977-81, hvordan utviklet den seg i respons på *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*, og hvordan spilte disse ulike fortellingene inn når Riksdagen skulle ta en avgjørelse om villsvinet?

For å svare på problemstillingen har oppgaven bruket Barbara Grays konsepter om «framing theory», Kenneth R. Olwigs kartografiske-piktografiske epistem, Matthew K. Chew og Andrew L. Hamiltons kategorier for aktørers motivasjon samt Emily O’Gormans kritikk av begrepet «belonging» i en kronologisk diskursanalyse. Kildematerialet har vært bestående av avisartikler fra perioden samt arkivmateriale fra JVBs arbeid og remissvarene til Jordbruksdepartementet: Alt hentet fra Riksarkivet og det Kungliga Biblioteket i Stockholm.

Gjennom en undersøkelse av de meste relevante kildene fra komiteen og responsen i offisielle og uoffisielle kanaler finner oppgaven at fortellingene hadde stor påvirkning på Riksdagens endelige avgjørelse. Så stor påvirkning faktisk, at det lykte jordbrukerne som var imot å svartmale villsvinet som et skadedyr, og så tvil om kvaliteten på rapporten fra JVB. Samtidig som de som var for (naturforvalterne) lyktes i å unngå at villsvinet ble utryddet. Jeg har argumentert for at i miljøpolitiske saker så er det nesten viktigere å kontrollere de «narrative frames» som oppstår kontra å bare ha fakta på sin side.

Historiografisk sett bidrar oppgaven til diskusjonen om betydning av «framing» i miljøpolitiske diskusjoner samt hvordan vi i den vestlige verden omtaler og diskuterer nye eller gamle arter innenfor et område.

Relevansen av oppgavens prosjekt henger sammen med at Norge er i en lignende situasjon som Sverige var på 70- 80 tallet. Vi lever også i en tid der landsbygda opplever en avfolkning og som en konsekvens en «rewilding» og reintroduksjon av vill flora og fauna. Derfor er det viktig å være oppmerksom på makten «narrative framing» har i konfliktene som oppstår når kulturlandskapet går tilbake til naturlandskapet.

Abstract

This thesis investigates how narrative framing affects political debates and decisions concerning animals and questions of belonging in a geographical area. The thesis studies the debate raging in Sweden from 1977 until 1981 with regards to how the wild boar should be managed. The timeline correlates to the governmental report given by the Swedish Jakt- och Viltvårdberedningen and deals with the period it was being written and the responses to its publication. My research question is: How was the narrative about the wild boar framed in the period 1977-1981; how did it evolve as a response to the publication of *SOU 1980:11 Wild Boars in Sweden*; and how did the different narrative frames influence the decision made by Riksdagen?

To answer the research question, this thesis has used newspaper articles from the designated periode as well as archival material from JVBs work on the report and the corresponding response after the publication; all sources gathered from the Riksarkiv or the Royal Library in Stockholm. The discourse in these sources is analyzed using Barbara Grays framing theory, Kenneth R. Olwigs cartographic-pictographic episteme, Matthew K. Chew and Andrew L. Hamilton concepts of motivation and Emily O’Gormans critique of the concept of belonging.

The analysis concludes that the wild boar was framed as both a harmful pest by the agricultural representatives and as a returning Swedish animal that belonged there by environmentalists, and that both narratives influenced the final decision made by Parliament. I will argue that both sides managed to influence the Swedish Parliament, but differently. The agricultural-interests pulled the report and JVB into doubt, while the environmentalists managed to keep eradication away as a solution.

With regards to historiography, the thesis takes part in a discussion about how we talk about and view environmental, ecological, and issues regarding the native versus alien debate and how we frame those discussions. The conclusions have relevance beyond the thesis itself because Norway finds itself in a very similar situation to the one Sweden experienced in the 70s and 80’s. We live in a time where the rural areas are being depopulated and consequently; rewilding and species reintroduction is often the result. Therefore, it is important to be aware of the power that narrative framing has in the conflicts that arises when the cultural landscape gives way.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Sammendrag	ii
Abstract	iii
Liste over forkortelser	vi
Kapittel 1 «Who framed the wild boar? »	1
1.1 Tema og problemstilling	2
1.2 Disposisjon	5
1.3 Avgrensning og kilder	6
1.4 Forskningssituasjon – historiografi	8
1.5 Teori og metode	13
1.5.1 «Framing Theory» og holdninger til nye arter	14
1.5.2 Det kartografiske-piktografiske epistem	16
1.5.3 Tilhørighet- hvem skal hvor og hvorfor?	17
1.6. Sammenfatning.....	18
Kapittel 2 Jakt- og Viltvårdberedningens arbeid	19
2.1 Jakt och Viltvård beredningen – grunnprinsipper og arbeid.....	19
2.2 Remissvarene – slagmarken blir trukket opp	25
2.3 JVBs arbeid høsten og vinteren 1979.....	35
2.4 Avisenes dekning av villsvinnproblematikken før publiseringen av SOUen	39
2.5 Sammenfatning.....	42
Kapittel 3 <i>SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige og den endelige beslutningen</i>	44
3.1 Vi tycker om vildsvinen	45
3.1.2 Asymmetrisk kompromissløshet	53
3.2. Reaksjoner på SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige	57
3.2.1 Ytringssvarene til Jordbruksdepartementet – «Reframing the reframe».....	57
3.2.2 Avisenes dekning og reaksjon på publiseringen – Extra! Extra! Read all about it!....	67
3.3 Villsvinet i Riksdagen – «Battle of the frames».....	70
3.4 Sammenfatning.....	73
Kapittel 4 Konklusjon – Hva betyr det for oss?	75
4.1 Oppgavens premiss	75
4.2 En endelig beslutning, eller?	76
4.3 Konklusjon – Hardt rammet villsvinn	82
4.4 Hva betyr det for Norge og videre forskning?	85
Litteraturliste	87
Arkivmateriale.....	87
Avisartikler.....	89

Forskningslitteratur	90
Riksdagsdokumenter	91
Offentlige rapporter.....	92

Liste over forkortelser

JVB	Jakt- og viltvårdberedningen
KJRLR	Kronobergs distrikt av Jagarnas Riksforbund - Landsbygdenes Jagare
KLJ	Kronoberg Läns Jaktvårdförening
LLS	Läntbrukarnas Länsförbund i Södermandland
LRF	Lantbrukarnas Riksförbund
NKLF	Norra Kalmar Länsjaktforening
NVV	Naturvårdsverket
SJF	Svenska Jägareförbund
SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
SOU	Statens Offentliga Utredningar
SSR	Sverige Skogsägareföreningar Rikförbund
SVT	Sveriges Television
VKM	Vitenskapskomiteen for Mat og Miljø

Liste over brukte bilder

Bilde 1.1 side 1: villsvin i Södermanland fra *SOU:1980 11 Vildsvin i Sverige*

Bilde 2.1 side 38: utsnitt av kildemateriale Diskusjonsgrunnlag Forskningsverksamhet

Bilde 3.1 side 44 Forside *SOU: 1980 11 Vildsvin i Sverige*

Bilde 3.2 side 45. kart over forekomster av villsvin i Sverige februar 1980 side 9 i *SOU 1980: 11*

Bilde 3.3 side 46: Statistikk over populasjons vekst av villsvin i Øst-Tyskland *SOU: 1980 11*

Bilde 3.4. Side 48: Observasjoner av dyr og skader i forskningsområdet hentet fra *SOU 1980: 11*

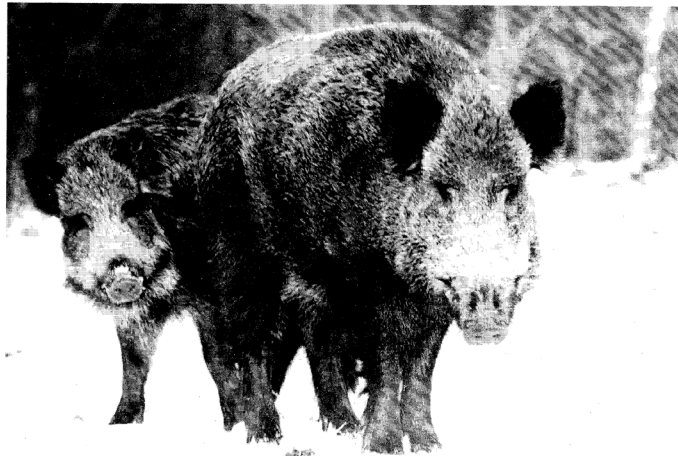
Kapittel 1 «Who framed the wild boar?»

«Alla håller med om att den måste utrotas!» - Lars Vaste, *Expressen*, 4. november 1978

«Om Sverige skulle kalla sig naturälskare skulle den återlämnas» - En Djurvänn, *Expressen*, 12. Oktobober 1979

Disse to sitatene er toneangivende for en politisk geriljakrig som fremdeles foregår i Sverige. I det samme tiåret som Vietnamkrigen, Sovjets invasjon av Afghanistan og Watergate-skandalen måtte svenskene hanskes med en invasjon av en litt mer håret variant: villsvinets tilbakekomst. I løpet av perioden 1975-77 rømte det et titalls villsvin fra ulike oppdrettsanlegg i Sverige, og bortsett fra en episode på 1940-tallet i Skåne, kunne man for første gang på 300 år høre grynting fra råner, purker og villsvinunger i de svenske skoger. For mange bønder vekket dette minner fra opplevelser og fortellinger fra 40-tallet da villsvinet «terroriserte» det skånske kulturlandskapet; og man var raskt ute med å forlange en total utryddelse. Naturvernere og jegere derimot var ikke like raske med å trykke på knappen og uttrykte en optimisme om at dette var en gylden mulighet til å øke det svenske biologiske mangfoldet, samtidig som man kunne ønske en forsvunnet svensk art velkommen tilbake.

Villsvinet (*Sus scrofa*) er et massivt dyr med kort bein, kraftig hode, høy manke, kraftig mage og en nese lik den som hos sine tamme slektninger (se Bilde 1.1).¹ Galtens støttenner vokser hele livet opp fra underkjeven og hos et stort dyr kan de bli opptil 25 centimeter lange. En voksen galte kan bli alt mellom 150 og 250 kilo tunge – alt etter hvor mye mat de har tilgjengelig – hunnen blir noe mindre. Dyret er altetende, men foretrekker rotvekster, spesielt poteter. En sugge kan få opptil åtte unger to ganger i året om forholdene ligger til rette for det, og går drektig i fire måneder. Det gjør at villsvinet har en reproduksjonsrate som er i en klasse for seg selv; spesielt tatt i betraktning at sugger er kjønnsmodne etter et og et halvt år.

Galt och sugge (t.v.) sedda framifrån

Bilde 1.1 bilde tatt av Arne Schmitz for SOU 1980: 11 – side 17

---

¹ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*, ed. Jordbruksdepartementet, 1980:11 ed., ed. Sören Ekström et al., Statens offentliga utredningar (Stockholm: LiberForlåg: Allmänna Forlärer 1980). Side 17

Arten finnes stort sett over hele verden og er på ingen måte utrydningstruet i en internasjonal sammenheng. Dyret er svært sky og holder seg stort sett inne i dypskogen, men dukker opp i tregrenser og skogholt om natten for å finne mat. Dette medfører at villsvinet er et svært utfordrende jaktobjekt. Villsvinet er ikke i utgangspunktet spesielt aggressivt eller farlig – men en hann i brunst, et skadeskutt dyr, eller en sugge med unger kan angripe om den blir provosert.²

Innen nyåret 1979 gjør villsvinsint sin entré på Riksdagen (det svenske Stortinget) og regjeringens agenda og Jakt- og viltvårdsberedningen, en komite underlagt Jordbruksdepartementet og Naturvårdsverket (miljødepartementet i Sverige), setter i gang arbeidet med en rapport som skal ta stilling til de to ytterpunktene presentert i sitatene over: Skal Sverige ha villsvin eller ikke? Rapporten *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* stod ferdig våren 1980 der man konkluderte med at villsvinet hadde en plass i den svenske faunaen: De hadde hjemstavnsrett i landet; var for mange; og formerte seg for fort til at man hadde tid til å undersøke villsvinets konsekvenser for bøndene og andre næringer noe nærmere.

Den sittende regjeringen og Riksdagen vegret seg derimot for å ta en endelig avgjørelse. Til tross for et solid arbeid fra JVB og protester mot en utsettelse, ble det resultatet i Riksdagen. Jordbruksminister Anders Dahlgren fremla en proposisjon der forslaget var at man skulle ytterligere undersøke de fordeler og ulemper som villsvinet kunne ha, samtidig skulle man holde bestanden nede og begrenset innenfor Stockholm fylke.

1.1 Tema og problemstilling

Denne masteroppgaven vil analysere argumentasjonen som oppstod under og etter publiseringen av arbeidet til Jakt og Viltvård beredningens *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* i perioden 1977-1980. Hovedproblemstillingen er som følger: Hvordan ble fortellingen om villsvinet rammet inn i perioden 1977-81, hvordan utviklet den seg i respons på *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*, og hvordan spilte disse ulike fortellingene inn når Riksdagen skulle ta en avgjørelse om villsvinet?

Hvorfor skal vi bry oss om villsvinforvaltning i Sverige på 70-80 tallet og Jack- og Viltvård beredningen (JVB fra nå av) sitt arbeid med problematikken? Det er snart over 40 år siden og har vi ikke viktigere ting å bry oss med? Jo kanskje har vi det. Likevel kommer man ikke unna at Norge nå står ovenfor en lignende problemstilling: villsvin vandrer over svenskegrensen ved Østfold og Norge må ta en avgjørelse utover at den allerede er svartelistet.

---

² SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 11–22

Men sett bort i fra temaets umiddelbare samfunnsrelevans for Norge, kan også diskusjonen og argumentene presentert i perioden si oss noe om hvordan konflikter om miljøspørsmål arter seg, og hvor vanskelig det kan være å komme til en enighet. Spesielt nå i antropocenens tidsalder der man i vår del av verden opplever en «rewilding» av landsbygden på grunn av fraflytting. Hvordan forteller vi den historien? Er det en gjenopprettelse av en balanse mellom naturlandskap og kulturlandskap? Eller er det et knefall for konsekvensene av menneskets aktivitet på kloden? Om vi tar utgangspunkt i at menneskelig psykologi ikke endrer seg merkbart på 40 år så kan diskusjonen i Sverige si noe om hvordan vi diskuterer og behandler miljøsaker; spesielt de tilfellene der debatten handler om en arts tilhørighet.

Det overordnede temaet som oppgaven berører, hvordan mennesker og samfunn reagerer på nye arters inntog i et område, har vært gjeldende i internasjonal sammenheng siden 60-tallet. Da blir man i land som Storbritannia, Australia, USA og store deler av den vestlige verden mer og mer klar over de fremmede artene i faunaen og problemene de skaper. Den tidligere uaktsomheten utvist av private og offentlige aktører ved å sette ut eller fjerne både plante- og dyrearter hadde gjort store skader på økosystemene og man begynte for alvor å engasjere seg i konservering av innfødt flora og fauna.³ Et eksempel på dette er situasjonen med de røde og grå ekornene i Storbritannia. Det røde ekornet var lenge regnet for å være et skadedyr på lik linje med rotter og ble drept i stor skala der det var mulig. Denne rollen som skadedyr mistet det røde ekornet når besøkende amerikanere slapp løs det grå ekornet på den engelske landsbygda i medlidenhet ovenfor mangelen på ekorn i landet. Det grå ekornet la enormt press på det røde og som et resultat ble sistnevnte oppgradert fra skadedyr til truet nasjonal art som måtte beskyttes.⁴

Tidligere, i århundrene før 1960, var man i større grad opptatt av naturens biologiske nytteverdi snarere enn et stort biologisk mangfold, hvor nytte kunne innebære 1) økonomisk vinning eller 2) estetisk vakker eller forskjønnende.⁵ Det er et paradigme som forøvrig fremdeles er gjeldende i mange land, og som i praksis betyr at forskere og aktivister som arbeider for et biologisk mangfold må argumentere eller selge forslaget sitt fra et biologisk nytteprinsipp ifølge Chris Smout. Eksempler på dette finnes iblant annet Skottland der beverens

---

³ Chris Smout, "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain " in *Invasive and Introduced Plants and Animals - Human Perceptions, Attitudes and Approaches to Management*, ed. Ian D. Rotherham & Robert A. Lambert (UK and USA: Earthscan, 2011). side 61-62

⁴ Smout, "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain ". Side 58 – En interessant detalj er at det røde ekornet var lenge regnet som et skadedyr; helt til det grå ekornet ble innført og truet det lokale røde. Dette er et godt eksempel på hvordan merkelapper som ønsket og uønsket endrer seg fra situasjon til situasjon.

⁵ Smout, "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain ". Side 55

reintroduksjon ble argumentert med at den kom til å bidra positivt til turistindustrien i landet; hensikten var økt biologisk mangfold, men ble kamuflert som biologisk nytte.⁶

Skandinavia har tilsynelatende fulgt de samme tendensene som resten av Europa, spesielt Storbritannia. På 30-tallet ble det gjort forsøk på å sette ut både pingviner og moskus i Norge. I 1936 ble ni keiserpingviner satt ut i området rundt Lofoten – flere arter fulgte siden, og siste observasjon ble gjort i 1949.⁷ Spørsmålet om hvorfor kan henge sammen med vellykkede forsøket på å innføre reinsdyr på Sør-Georgia i Antarktis tiårene før; hvis reinsdyr overlevde der, kunne kanskje pingviner klare seg i Norge. I 1913 ble det funnet moskus-knokler på Dovre som stammet fra forrige istid. I tråd med datidens tanke om naturen som noe som skal være nyttig eller forskjønnende, ble det gjort forsøk på reintroduksjon fra Grønland. En svært brutal prosess da eneste måten å fange inn moskus-kalvene på var å skyte de voksne dyrene. Disse første forsøkene mislyktes, men i perioden 1947-1953 gjorde man nye forsøk, og da lyktes det å etablere en stamme på 27 dyr i Norge som fremdeles eksisterer: Stammen var i 2012 på ca. 220 dyr.⁸

Ikke alle tilfeller av nye arter i norsk fauna var intensjonelle. Den amerikanske minken for eksempel, som er vel etablert i norsk natur per dags dato, etablerte seg som følge av rømminger fra oppdrettsanlegg på 30-tallet og er i dag regnet som en uønsket fremmed art.⁹ Grunnen til dette er trusselen den utgjør mot flere arter, spesielt sjøfugl. Og villsvinets tilbakekomst som art i Skandinavia kan sammenlignes med fortellingen om minken fordi begge to er eksempler på arter som har returnert som følge av rømminger og har vist seg svært godt tilpasset et skandinavisk klima.

Villsvin er et relativt nytt tema i både Danmark og Norge som nå står ovenfor en lignende problemstilling som Sverige gjorde på 70-80 tallet. Det er også her oppgavens relevans kommer frem: Kan svenskenes erfaring og reaksjon på både SOUen og villsvinet selv fortelle oss noe om hvordan norske og kanskje danske politikere bør handle i en lignende situasjon? Dette er et punkt jeg vil reflektere mer rundt i oppgavens konklusjon.

---

⁶ Smout Smout, "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain ". Side 63

⁷ Peder Roberts and Dolly Jørgensen, "Animals as instruments of Norwegian imperial authority in the interwar Arctic," 1 (2016), <https://doi.org/10.1484/j.Jhes.5.110829>, <https://www.brepolonline.net/doi/abs/10.1484/J.JHES.5.110829>.

⁸ Dolly Jørgensen, "Migrant Muskoxen and the Naturalization of National Identity in Scandinavia " in *The Historical Animal*, ed. Susan Nance (New York: Syracuse University Press, 2015).

⁹ "Mink," updated 29.10.2018, 2018, Hentet 07.01.2019 fra http://www.miljostatus.no/tema/naturmangfold/arter/fremmede-skadelige-arter/mink/?_t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCf%3d%3d&_t_q=mink&_t_tags=language%3ano&_t_ip=185.76.86.1&_t_hit.id=Miljostatus_Models_Pages_TopicPage/_216f0650-db82-45e3-aa34-1747d397a072_no&_t_hit.pos=1.

1.2 Disposisjon

Oppgaven vil disponeres på følgende måte. Videre i dette kapitlet vil jeg foreta en avgrensning av oppgaven i tid, geografi og tema. Samt beskrive kildene jeg baserer analysen min på og hvilke begrensninger som påføres oppgaven som følge av valget jeg har tatt om hvilke kilder jeg vil bruke. Videre vil jeg i dette kapitlet presentere den historiografiske forskningsfronten for å vise oppgavens bidrag og tilknytning til det miljøhistoriske feltet. Jeg vil begynne med den forskningen som er nærmest min egen oppgave, og på grunn av det noe skrinne antall forskningsartikler om reintroduksjon av villsvin i en historisk kontekst, vil jeg utvide forskningsfronten til å inneholde annet arbeid innenfor miljøhistorie. Dette kapitlet vil avsluttes med en utgreiing av oppgavens teori og metode der oppgaven også vil ta for seg de mest sentrale begrepene som vil bli brukt.

Oppgavens kapittel to vil i et tidsperspektiv starte i 1977 da JVB etableres og man får de første innleggene i avisene om rømte villsvin. Dette kapitlet vil i hovedsak fokusere på de «narrative frames» internt i JVB selv, men også flere av remisinstansene som sendte inn en ytring til JVB. Hovedkildene her vil være et utvalg av dokumenter fra JVBs arbeidsmateriale fra arbeidet med *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* fra Riksarkivet i Marieberg Stockholm, samt eksempler på avisartikler og innlegg i den samme perioden. Disse kildene vil bli analysert ved hjelp av «framing theory» som i korte trekk handler om hvordan vi forstår og plasserer temaer innenfor rammer eller skjemaer. Jeg vil også bruke Emily O’Gormans konsepter om «belonging», og Chew og Hamiltons kategorier for å klassifisere aktørers motivasjon i forbindelse med nye arters inntog. Kapitlet vil også ta for seg hvorvidt aktørenes kartografiske-piktografiske episteme, førforståelse om et geografisk område, spiller inn på argumentasjonen. Oppgaven vil gå i dypere detalj om disse teoretiske verktøy i underkapittel 1.5.

Kapitel tre vil ta for seg perioden etter publiseringen av *SOU 1980:11*. I dette kapitlet skal oppgaven beskrive selve rapporten: Hva den inneholdt, hvordan den er disponert og JVBs endelige avgjørelse og slik den blir presentert; dette innebærer også et fokus på reservasjonen som ble tatt ut mot beredningens beslutning. Videre i kapitel tre skal oppgaven se på reaksjonene fra utvalgte aktører som Jordbruksdepartementet ber om å ytre seg, og medias dekning av denne perioden. Kapitlet skal avsluttes med Riksdagens behandling av villsvinproblematikken med utgangspunkt i rapporten fra JVB. Hensikten er å vise hvorvidt argumentasjonen fra de ulike aktørene påvirket Riksdagen. Dette kapitlet vil bruk de samme teoretiske verktøy som i kapittel to. Kildematerialet vil primært bestå av aviser, departementssaker fra jordbruksdepartementets arkiver og Riksdagsproposisjonen fra desember 1980.

Kapitel fire vil oppsummere de to forestående kapitlene og derfra besvare oppgavens hovedproblemstilling og underproblemstillinger. I dette kapitlet vil jeg også reflektere over teoribruken og hvordan de enten har vært til hjelp eller til hinder for prosjektet. Kapitlet vil rundes av med forslag til videre forskning, samt hva som er *status quo* for villsvinet i Norge i dag og hva Norge bør ta hensyn til nå vi nå går inn i en lignende situasjon.

1.3 Avgrensning og kilder

Oppgaven er avgrenset i både geografisk lokasjon og kildemateriale. Som det kommer frem av problemstillingen, vil jeg spisse oppgaven inn mot en 4-5 års periode fra 1977-81/82 da JVB var en aktiv arbeidsgruppe for Riksdagen og Jordbruksdepartementet i Sverige. Diskusjonen om villsvinene fortsatte til langt ut på 80-tallet, men denne oppgavens hovedfokus er JVBs arbeid og reaksjonene på rapporten de leverte. Denne oppgavens geografiske avgrensning er hovedsakelig Sverige. Andre land som nevnes i empirikapitlene vil være i sammenheng med argumentasjonen som ble presentert i SOUen.

Oppgaven vil i hovedsak bruke arbeidsmateriellet fra JVB og arkivmateriale fra Jordbruksdepartementet ytringsrunde før behandlingen i Riksdagen – begge disse kildene er arkivmateriale som finnes i arkivene til Riksarkivet i Stockholm.¹⁰ I JVBs arbeidsmateriale finnes det møteprotokoller; remissvar på høringsspørsmål; diskusjonsgrunnlag for nevnte SOU; interne brev mellom JVB, NVV og Jordbruksdepartementet i Sverige; og utkast til SOUen. Fra jordbruksdepartementets arkiver er det primært remissvar og innsendte brev som følger av SOUen som er undersøkt. Fra Riksdagen er det forslaget til lovendring (proposisjoner) og argumenter imot eller for (motioner) til forslagene som er interessante, disse ligger lett tilgjengelig på Riksdagens sine nettsider.¹¹ Oppgaven vil også anvende avissaker som omtaler villsvinet og JVBs arbeid i perioden; disse er hentet fra det Kungliga-bibliotekets mikrofilm arkiver i Stockholm – de har digitalisert store deler av denne samlingen og var svært brukervennlige, men man måtte fremdeles være fysisk tilstede for å få tilgang. Avismaterialet vil brukes for å supplere argumentasjonen som dukker opp i de offentlige arkiv- og Riksdags dokumenter og eventuelt belyse uklarheter som ikke dukker opp i nevnte dokumenter. Et eksempel er reservasjonen som tas ut mot SOUen til JVB, der det i selve SOUen og arbeidsmateriale bare kommer frem de formelle uenighetene og man får ikke et bilde av hvor engasjerte de ulike partene kan ha vært i konflikten.

---

¹⁰ Arbeidsmaterialet fra JVB er på Marieberg litt utenfor sentrum av byen mens dokumentene fra Jordbruksdepartementet er i industriområdet Arninge.

¹¹ <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/>

Selv om flere av oppgavens primærkilder supplerer hverandre på en god måte så er det viktig å anerkjenne at 1970 og 80 tallet var i stor grad også fjernsynets og radioens tidsalder. Kildematerialet finnes ved det Kungliga-biblioteket i Stockholm, men på grunn av oppgavens begrensninger i både tid og omfang har jeg valgt å ikke se nærmere på dem. Det betyr at de argumenter og momenter som ble ytret i tv og radio ikke blir tatt med i analysen.

En mulig konsekvens av dette er at oppgaven ikke får med seg enkelte momenter som kan har vært viktige fra ulike aktører. Til tross for at avismaterialet dekker de ulike län, innbyggerne der og deres meninger på en god måte, så vet jeg at villsvin også ble diskutert blant annet på SVT sine sendinger i perioden. I arbeidsmaterialet fra JVB er det og vedlagt en rekke brev tilsendt Korsnärsgården på SVT der de svarer på spørsmålet; skal Sverige ha villsvin eller ikke.¹² Dette er et eksempel på at debatten ikke bare foregikk i aviser og møter i de offentlige etater. Med unntak av disse brevene, vil jeg ikke se nærmere på TV og radio som en kilde.

En annen svakhet ved kildenes begrensning er at de ikke forteller noe om de interne diskusjonene i for eksempel Lantbrukarnas Riksförbund og andre interesseorganisasjoner. Det betyr at selv om oppgaven gir et godt bilde av de offentlige argumentene de presenterer, så kan oppgaven si lite eller ingenting om de interne anliggende. Unntaket, til en viss grad, er Svenska Jägareförbundet som samlet inn ytringer fra sine lokallag sammen med ytringen fra hovedkontoret som da bidrar til et bredere bilde av de ulike synspunktene internt i organisasjonen. Man skal også være klar over at i interesseorganisasjoner, spesielt fra distriktene, er det gjerne de samme menneskene som er medlem i eksempelvis både Lantbrukarnas Riksförbund og Svenska Jägareförbund sine lokallag. Det medfører at for eksempel bønderne i Skåne får uttrykt seg både som bønder og som jegere og dermed ikke nødvendigvis er representativ for delingen mellom bønder og jegere. Dette vil ikke være et stort problem for oppgaven da fokuset skal være på fortellingen i seg selv og ikke hvorvidt meningsutvekslingen var representativ, men det er viktig å være bevisst på at i noen tilfeller kan det være at det er samme gruppe mennesker som uttrykker seg til tross for at de presenterer seg som jegere eller bønder.

---

¹² Akkurat disse postkortene vil bli tatt med i analysen som en del JVBs arbeidsmateriale.

1.4 Forskningssituasjon – historiografi

Rent tematisk føyer denne masteroppgaven seg inn i en av de tre typene for miljøhistorie som man typisk finner, og er blant annet skissert av J. Donald Hughes i *What is Environmental History?* Temaene Hughes beskriver er en videreutvikling av Donald Worsters arbeid og beskriver miljøhistorie som:

(1) the influence of environmental factor on human history; (2) the environmental changes caused by human actions and the many ways in which human-caused changes in the environment rebound and affect the course of change in human societies; and (3) the history of human thought about the environment and the ways in which patterns of human attitudes have motivated actions that affect the environment.¹³

Hughes påpeker at de fleste miljøhistoriske verk er innoen alle disse tre ettersom de overlapper ved flere tilfeller. Denne oppgaven er hovedsakelig innoen Hughes tredje tematiske kategori ettersom den primært skal undersøke hvordan man argumenterte for og imot å la villsvinene få bli en del av den svenske faunaen, og ikke hvordan den påvirket landskapet eller historien. Oppgaven er likevel innoen kategori 1 og 2 i den forstand at villsvinet har en påvirkning på lokalsamfunnet og at villsvinet etablerte seg som følge av menneskelig handling. Men oppgavens problemstilling åpner ikke for å dykke dypere i disse to temaene.

Videre er oppgaven også et bidrag til diskusjonen innenfor tap og endring i geografiske områder. Diskusjonen oppgaven tar del i, handler om hva man skal gjøre med fremmede og invaderende arter, og hva som gjør en art til en invaderende fremmed art. Oppgaven skiller seg derimot ut da det er snakk om en tilbakevendende art; et mindre diskutert tema innenfor miljøhistorie. I de artiklene som behandler spørsmålet om tilbakevendende arter, som i en del tilfeller er nettopp villsvin, fokuserer man i større grad på artens tilstedeværelse i det kollektive minnet og hvorvidt man kan regne arten som innfødt eller fremmed.

Et eksempel er Martin Gouldings artikkel om villsvinets tilbakekomst til de britiske øyer. Artikkelen tar for seg pros og cons; med hensyn til hvordan villsvinet påvirker det geografiske området villsvinet formerer seg i. Det som er spesielt interessant med artikkelen, er plassen den bruker på å beskrive britenes behov for å vite om og å beholde villsvinet «britisk»

---

¹³ J. Donald Hughes, *What is Environmental History?* (Cambridge: Polity Press, 2006).side 3-4 Se også Donald Worster, "Transformations of the Earth: Toward an Agroecological Perspective in History," *The Journal of American History* 76, no. 4 (1990), <https://doi.org/10.2307/2936586>, <http://www.jstor.org/stable/2936586>.

versus hybridisert eller fra et annet land. Dette behovet knytter Goulding til at et flertall av briter ser på villsvinet som et «proper British animal» med kulturhistoriske røtter helt tilbake til middelalderen.¹⁴ Samtidig mente et flertall av britene som var positive til villsvinet, at arten også burde forvaltes på en forsvarlig måte, og slik at den ikke fikk herje fritt i de mest sårbare områdene. I den historien så trumfer ønsket om et økt biologisk mangfold og søken tilbake til år null (romernes invasjon av de britiske øyer) behovet for å verne jordbruket for enhver pris.

En annen lignende situasjon til den svenske, finner man i Val di Vara dalen i Nord-Italia der villsvinet også returnerte som følge av rømninger fra innhegninger. Artikkelen av Robert Hearn, Charles Watkins og Ross Balzaretto tar for seg hvordan begrepet innfødt forholder seg til en arts tilbakekomst. Men de ser i større grad på forskjellene mellom bønder og jegere og deres forhold til villsvinet. For jegerne i området så gav det store klovdiret dalens jegere noe større å jakte enn smånagere og fugler, noe som igjen førte til at innbyggerne måtte danne jaktlag for å kunne hankes med det utfordrende viltet. Disse jaktlagene ble en meget viktig sosiokulturell mekanisme i landsbyene i Val di Vara. Mannfolket hadde plutselig en sosial arena der de møttes jevnlig; jakten ble det som samlet dem, men det var det sosiale som tiltrakk dem. For bøndenes del så gjorde villsvinet det svært vanskelig å kunne drive småjordbruk. Gjerder var lite effektive og elektriske stengsler var for kostbart for en enkelt bonde. En konsekvens av dette er at flere småbønder la ned driften fordi de ikke klarte å holde tritt med villsvinet.

For Val di Vera-dalen så representerte villsvinet et toegget sverd. Den gav de allerede avfolkede områdene et viktig sosiokulturelt samlingspunkt samtidig som den bidro til økt avfolkning av de mest landlige områdene.¹⁵ Det paradoksale her, noe Hearn også påpeker, er at villsvinet kunne ikke ha etablert seg på ny i de nord italienske skoger og fjellskråninger om det ikke hadde vært for at folk hadde flyttet seg bort fra disse områdene.

Utover disse to artiklene er det ikke skrevet veldig mye om villsvinet i et miljøhistorisk eller humanistisk perspektiv. Men det finnes annen forskning som behandler en lignende problemstilling. Et eksempel er Simon Pooley analyse av krokodillens tilhørighet i det australske landskapet: Artikkelen hans ser på hvordan synet på en arts tilhørighet endres over tid og er myntet på menneskets førforståelse av et geografisk område. Pooley beskriver krokodillens ulike roller i Australia. For noen grupper av urbefolkningen er den hellig, mens

---

¹⁴ Martin Goulding, "Native or Alien? The Case of the Wild Boar in Britain," in *Invasive and Introduced Plants and Animals - Human Perceptions, Attitudes and Approaches to Management* ed. Ian D. Rotherham & Robert A. Lambert (London: Earthscan, 2011).

¹⁵ Robert Hearn, Charles Watkins, and Ross Balzaretto, "The cultural and land use implications of the reappearance of the wild boar in North West Italy: A case study of the Val di Vara," *Journal of Rural Studies* 36 (2014), <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2014.06.004>.

for andre er den et byttedyr som bidrar til deres hverdag og er den en ressurs. For etterkommerne av kolonistene har krokodillen gått fra å være et skadedyr som dreper både husdyr og folk; til å bli inntektskilde både som turistattraksjon og ressurs i form av krokodilleskinnssalg fra avlsdyr. Hensikten til Pooley er å vise hvordan konsepter om tilhørighet kun er myntet på menneskelige oppfatninger – med eksempler fra nåtiden der krokodillen regnes som fremmed i enkelte elver i Sør-Australia. Det til tross for at det finnes nedtegnelser fra 1700- og 1800-tallet som beskriver bestander i de samme elvene og i større utstrekning enn nå.¹⁶

Så hvorfor tar jeg med tidligere forskning om krokodiller og villsvin i land som på mange måter er svært ulike Skandinavia i både jordbrukskultur og fauna? Det er, heldigvis, ikke helt den store utbredelsen av store krypdyr med røtter tilbake til kritt-perioden i Skandinavia, så hvorfor inkludere en artikkel om nettopp krokodiller? Foruten at de behandler lignende problemstillinger som min masteroppgave også skal behandle; så har de alle tre et par momenter til felles, Nemlig hvordan mennesket som et kulturelt vesen tenker om en annen art som tilhørende eller fremmed basert på vårt kollektive minne om en arts tilstedeværelse. Villsvinet ble i Storbritannia godtatt fordi man hadde kultur-historiske assosiasjoner med det, mens krokodillen ble sett på som fremmed i enkelte elvedeltaer i Australia fordi man ikke kunne minnes at de hadde vært der til tross for at de kan ha levd i området lenger enn det har vært mennesker på planeten. Jeg vil påstå at disse tre artiklene bidrar til to diskusjonstemaer som er interessante og gjeldende innenfor miljøhistorie: diskusjonen om «native versus alien species» og «framing the narrative».

Temaet «native versus alien», som kan kobles til «framing theory»; hvorvidt vi bruker «native» eller «alien» har betydning for hvordan vi oppfatter dyret, og er et relativt nytt tema i en miljøhistorisk sammenheng. I det offentlige handler diskusjonen ofte om hvordan vi skal beskytte den lokale innfødte faunaen fra den invaderende fremmedarten som truer den. Problemet med denne distinksjonen mellom fremmed og innfødt er at den er veldig vag – når går en art fra å være fremmed til å være innfødt? Miljøhistoriens skotske gudfar Chis Smout diskuterer nettopp denne problematikken rundt begrepene fremmed og innfødt i artikkelen *the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain*. Artikkelen beskriver hvordan begrepet «alien» er problematisk og et relativt nytt begrep. I årene før 1960 (som han setter som et vendepunkt) så var det Britiske imperiet og de fleste vestlige stater mer opptatt av biologisk nytteverdi enn mangfold. En arts overlevelse var avhengig av om den var nødvendig

---

¹⁶ Simon Pooley, "Invasion of the crocodiles," in *Rethinking Invasion Ecologies from the Environmental Humanities* ed. Jodi Frawley & Ian McCalman, Routledge Environmental Humanities series (New York: Earthscan from Routledge 2015).

for å overleve eller bidro til befolkningens velferd i form av luksusvarer eller forskjønnelse av landskapet. En konsekvens er at det innfødte røde ekornet lenge ble sett på som et skadedyr, en rolle som endrer seg utover 1900-tallet da en voksende stamme av det fremmede grå ekornet fordriver det innfødte røde. Et lignende eksempel er kaninen som man lenge tenkte på som et totalt fremmed skadedyr, som fikk en ny rolle når Beatrix Potter gir en kanin navnet Peter og en blå jakke i barneboken *The Tale of Peter Rabbit*. Kaninen gjennomgikk dermed en «disney-effekt» som gjør at den nå for mange briter blir en søtt og nostalgisk innfødt art som de forbinder med barndommen og ikke et fremmed skadedyr som tidligere.

Smouts poeng er å problematisere flere aspekter ved synet på innfødt og fremmed. For det første: Hvor lenge må en art være til stede eller fraværende før den går fra fremmed til innfødt og omvendt? Eksempelvis var kaninen godt etablert i løpet av 200 år i den britiske faunaen og var en del av økosystemet lenge før den fikk en blå jakke på seg og navnet Peter.

For det andre så må man fremdeles argumentere for en arts nytte selv om man søker biologisk mangfold. Forskjellen er at begrepet nytte er utvidet, men for å fange offentlige og private interesser, da spesielt økonomiske. Må man ha flere argumenter enn at arten passer i et økosystem. Et eksempel som Smout trekker frem, er reintroduksjon av beveren i Skottland der man argumenterte med at den ville ha en forskjønnende effekt på landskapet og bidra til økt turisme. Ønsket om økt biologisk mangfold ble skjult som biologisk og økoomisk nytte.¹⁷ I forhold til min oppgave så er Smouts artikkel interessant fordi den omtaler noen av de samme argumentene og tendensene som dukket opp i Sverige – spesielt det at et dyr må ha en viss nytte for at den skal ha en plass i faunaen. Det min oppgave blant annet kommer til å argumentere for, er at dette synet ikke bare er gjeldende i Storbritannia, men også var det i Sverige for 40 år siden.

I den miljøhistoriske diskusjonen om «native versus alien», er Andrew Hamilton og Matthew Chews artikkel om *Tamaris americana* interessant. *Tamaris americana* er en buskplante som regnes for å være svært ødeleggende og er svartelistet i USA. Artikkelen tar for seg begrepet innfødt eller «native» i en botanisk sammenheng; hvordan det har utviklet seg og hvordan det forblir en levende fossil i en allerede liten verktøykasse for å diskutere hvorvidt en art er innfødt eller fremmed.¹⁸ Hovedfokuset til Chew og Hamilton er hvordan forskere, økonomiske og private interesser forholder seg til nye arter i et gitt område og hvordan man forholder seg til spørsmålet om hvor stor rolle spørsmålet om en art er «native» eller «alien» spiller inn på et handlingsløp. Det konkluderes med at det er tre holdninger til en art (X):

---

¹⁷ Smout, "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-century Britain".

¹⁸ *Taxa* eller *taxon referer* til grupper organismer av samme art eller underart

Deres første kategori anser at X er uønsket i lokalområdet og må fjernes eller erstattes av en allerede tilhørende art som er bedre tilpasset oss og lokalmiljøet. Konservering av det innfødte er hovedmålet.

I deres andre kategori er X er en invaderende art som enten trengs eller ikke trengs i et område. Utgangspunkter er effekten X har på den innfødte *taxa* og økonomiske interesser – det er ofte disse grupperingene som 1) allieres og 2) erklærer ‘krig’ mot uønskede arter. Her er det handling før det er for sent som er gjeldende.

Dere tredje kategori for holdninger blant aktører er å anse X i en helt økologisk sammenheng. Med økologisk mener de at forskere og andre aktører kun skal observere og ikke delta eller gripe inn. Dette perspektivet er fritt for kulturelle aspekter og er forskningsmessig veldig fruktbart. En art overlever i kraft av dets evne til å tilpasse seg eller ikke. Og om den klarer å tilpasse seg og trives så hører den også til.¹⁹

Denne inndelingen er som de fleste modeller av virkeligheten en forenkling. Likevel, så belyser den hvordan ulike aktører kan oppfatte en situasjon og basere sin avgjørelse på det: Hva betyr mest; konservering, økonomiske interesser, biologisk mangfold eller ingen av delene? I min oppgave vil Chew og Hamiltons kategorier anvendes som et verktøy i analysen av data – men mer om det i teori- og metodedelen.

Begge disse artiklene påpeker det problematiske med begrepsbruk som går på en arts opphav i et geografisk område, og hvor problematisk det kan være å skille mellom hvilke arter som hører til. Emily O’Gorman tar denne diskusjonen videre med Australia som bakteppe. Landet også kjent på folkemunne som «the land down under» og ble kolonisert i 1788. Dette er også året australske biologier setter som år null – alle dyr som har kommet til i det enorme landet etter 1788, er regnet som invaderende «aliens» og dermed uønsket uavhengig om de har funnet sin nisje og trives. I den australske diskursen skiller man også mellom villdyr og domestiserte dyr og et dyrs tilhørighet er ofte kulturelt eller biologisk betinget. Men O’Gormann utfordrer denne tanken ved å se nærmere på arter som ikke er «native» Australia, men som likevel regnes som tilhørende i deler av landskapet. O’Gormans eget eksempel er ender som, avhengig om de er i rismarkene eller ikke, ses på som enten tilhørende eller et fremmed skadedyr. Pooleys krokodiller kunne og vært et godt eksempel – tilhørende kuriositet et sted, fremmed skadedyr andre steder. Slik jeg forstår O’Gorman, så er poenget her ikke å legge

---

¹⁹ Matthew K. Chew & Andrew L. Hamilton, "The Rise and Fall of Biotic Nativeness: a Historical Perspective," in *Fifty Years of Invasion Ecology: The Legacy of Charles Elton* ed. David M. Richardson (Blackwell Publishing Ltd, 2011).

diskusjonen om dyr og planters tilhørighet død, men snarere å få den inn på et spor som reflekterer det kompliserte biokulturelle terrenget som arter egentlig inngår i: Hvorfor kenguruer hører til i landskapet, men ikke kameler og hvilke konsekvenser får det og for hvem?²⁰

I min masteroppgave er O’Gormans artikkel bidragsyter for å problematisere diskursbruken som dukker opp i kapittel to og tre. Med å problematisere så mener jeg å analysere hvordan de ulike aktørene definerer tilhørighet: Har en art tilhørighet fordi den er nyttig for noen eller fordi en ikke ser andre argumenter for å utrydde enn økonomiske?

1.5 Teori og metode

Denne masteroppgaven vil gjøre det Dawson R. Hancock og Bob Algozzine kaller for en «collective descriptive history» - eller kvalitativ diskursanalyse. Det betyr at jeg skal bruke data og teori for å gjøre en deskriptiv analyse som skal presenteres i en kronologisk fortelling for å 1) få et klart bilde av hendelsesforløpet og 2) forstå hvorfor og hvordan de ulike partene mente og argumenterte slik de gjorde.²¹ Hvorfor gjøre det på denne måten? Fra empirimaterialet jeg har beskrevet i 1.2 om oppgavens avgrensning og kilder, så kan jeg skape en rent deskriptiv fortelling om hva som skjedde i kronologisk rekkefølge etter dato. Men en slik fremstilling forteller oss svært lite om hvordan de tenkte og hvorfor Riksdagen konkluderte med å la villsvinet leve. Det er her teoriene kommer inn og gir meg forskjellige briller jeg skal se dataen igjennom for å kanskje kunne nærme meg aktørenes forståelseshorisont – med forståelseshorisont mener jeg de ulike aktørenes måte å se verden på: Hvorfor er det eksempelvis en større tragedie for noen av aktørene å ville utrydde villsvinet enn at bøndene taper avlinger? Et paradoks er at det er tilnærmet umulig å forstå med absolutt sikkerhet hvorfor mennesker handler slik de gjør – vi diskuterer fremdeles motivasjonene til Hitler og Nazi-Tyskland over 70 år etter krigens slutt. Og med tusenvis av dokumentarer, bøker og avhandlinger senere så kan det virke som om vi ikke er nærmere noe svar. Nå er forvaltningen av en villsvinstamme i Sverige på 70- 80 tallet ikke spesielt sammenlignbart med en av de største tragediene i historien – men poenget er likevel at det ofte er vanskelig å forstå motivasjonen til en person eller gruppe. Og en måte å forstå motivasjonen til mennesker er å studere «framing» eller deres «narrative framing».

---

²⁰ Emily O’Gorman, "Belonging," *Environmental Humanities* 5, no. 1 (2014), <https://doi.org/10.1215/22011919-3615523>, <http://dx.doi.org/10.1215/22011919-3615523>.

²¹ Dawson R. Hancock and Bob Algozzine, *Doing case study research : a practical guide for beginning researchers*, Third edition. ed. (New York: Teachers College Press, 2017).

1.5.1 «Framing Theory» og holdninger til nye arter

«22 the narrative» eller «framing 23», har utgangspunkt i kognitiv psykologi og sosiologi og tar for seg hvordan vi mennesker organiserer virkeligheten rundt oss i «frames» eller ulike skjema som igjen brukes for å ramme inn et narrativ.²⁴ Ulike ord eller uttrykk aktiverer disse skjemaene hos oss, og i en miljøhistorisk sammenheng har det betydning hvilke ord vi bruker for å beskrive blant annet dyr. I en miljøhistorisk sammenheng så er «frame theory» brukt for å forklare og analysere konflikter om forvaltning av miljøet, og «framing» er brukt for å skape en fortelling som får medhold hos tilhøreren.²⁵

Et eksempel på dette finner vi Barbara Grays artikkel fra 2004 hvor hun analyserer hvordan de forskjellige partenes (kalt «stakeholders») «narrative frames» gjorde at de brukte over 18 måneder på å oppnå en enighet. Subjektet hennes er konflikten om Voyageurs National Park i Nord Minnesota. I artikkelen kommer det frem hvor vanskelig det kan være å endre etablerte narrativ i en prosess kalt «reframing»; en prosess som er svært vanskelig å lykkes med ifølge teorien. Aktørenes etablerte identiteter og «frames» hindret aktivt mediatoresenes forsøk på å forhandle frem kompromiss. Kjernen i konflikten handlet om å gjøre et populært fritidsområde for både hytter, jakt, snøskuterkjøring og fiske om til en beskyttet føderal park, der samtlige av disse aktivitetene ville vært forbudt eller strengt regulert. Konflikten handlet i bunn og grunn om i hvilken grad den føderale stat hadde rett til å rekvirere privat eid land og regulere det. Interessant nok skisserer Gray dette som en konflikt mellom by og land, der de lokale ønsker å bevare området slik det er på grunn av dets økonomiske betydning samt selvråderetten som står sterkt i USA. Mens miljøaktivistene som i stor grad kom fra millionbyene Minneapolis-Saint Paul, ønsket å verne om et geografisk område i en tid der planetens biologiske mangfold er truet.²⁶

Poenget til Gray er at de ulike partenes forskjellige utgangspunkt hindret dem fra å nå en enighet. Her identifiserer hun tre måter grupperingene brukte «framing» i konflikten:

---

²⁴ George Lakoff, "Why it Matters How We Frame the Environment" *Environmental Communication: A Journal of Nature and Culture* 4, no. 1 (2010).

²⁵ Med miljøet så mener jeg de diskusjoner som handler om klima, dyreforvaltning, regulering av geografiske områder som parker, vannveier, reservater og lignende.

²⁶ Barbara Gray, "Strong Opposition: Frame-based Resistance to Collaboration," *Journal of Community & Applied Social Psychology*, no. 14 (2004).

«diagnostic framing» presenterer en spesifikk gruppe som offeret i en gitt situasjon som følge av handlingene til en annen gruppe; «prognostic framing» følger opp påstandene fra forrige og tilbyr de skadelidende en løsning på problemet deres; «motivational framing» har til hensikt å drive den spesifikke gruppen til handling og gjennomføre den foreslåtte løsningen i «prognostic framing». Det er disse forskjellige utgangspunktene som gjør samarbeid mellom ulike grupperinger vanskelig, mest fordi de definerte problemet, løsningen og motivasjonen for handling forskjellig.²⁷

Tilsynelatende ser bruken av «framing theory» ut til å avdekke konflikter mellom lokale og statlige organer i miljøhistorisk sammenheng så situasjonen Barbara Gray tok for seg. Tilsynelatende ser bruken av «framing theory» ut til å avdekke konflikter mellom lokale og statlige organer i miljøhistorisk sammenheng så situasjonen Barbara Gray tok for seg, var på ingen måte unik for Minnesota og USA. I en artikkel av Arjen E. Buijjs, Bas J.M. Arts, Birgit H.M. Elands, og Jaap Lengkeek- undersøker de en lignende konflikt i Nederland mellom en lokal protestgruppe og «National Forest Service»²⁸ Drents-Friesen World National park. Uenigheten der oppstod som følge av NFS reguleringsplaner for parken som ville få store konsekvenser for de lokale som ikke hadde blitt involvert. I denne konflikten lyktes det protestgruppen å vinne mere støtte enn NSF; og hovedgrunnen til dette var, ifølge artikkelen, fordi de «frames» som de klarte å spille på var langt mer i tråd med befolkningens oppfatning av saken.

Selv så poengterer forfatterne at «framing theory» alene ikke kan forklare hvorfor en fortelling fenger bedre enn den andre – hvorfor tror A på fortellingen til C istedenfor fortellingen til B? Til tross for dette poenget så beskriver de en lignende situasjon som Gray gjør: En aktør vinner mere støtte til sin sak fordi de er mer i tråd med befolkningens «narrative frame» om et subjekt.

Min masteroppgave vil bidra til denne diskusjonen om «framing» og konflikter ved å se på hvordan, som nevnt i begynnelsen av introduksjonen, de ulike partene argumenterer og «frame the narrative» for å overbevise. Interessant nok så kan konflikten ved første øyekast se ut som om den har de samme inndelingen som Gray og Buijjs beskriver også – by mot land, statlige styre mot lokalråderett og

---

²⁷ Gray, "Strong Opposition: Frame-based Resistance to Collaboration." Side: 167-168

²⁸ Arjen E. Buijjs et al., "Beyond environmental frames: The social representation and cultural resonance of nature in conflicts over a Dutch woodland," *Geoforum* 42, no. 3 (2011), <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2010.12.008>, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718510001508>.

selvbestemmelse. Men jeg vil argumentere for at konflikten i stor grad også handler om hvor aktørene operer fra: Kulturlandskap eller naturlandskap.

For å svare på oppgavens hovedproblemstilling er jeg på jakt etter reaksjoner og kommentarer som sier noe om hvordan aktørene forholdt seg til forarbeidet og rapportens publisering. Gjorde man seg til offer og anklaget «by-folket» i Stockholm for å overstyre distriktene, eller var man enig i at behovet for økt biologisk mangfold var større enn behovet for uforstyrrede potetavlinger? For å svare på disse og lignende spørsmål, vil jeg anvende «framing theory» slik det er beskrevet av Barbara Gray og Arjen E. Buijs i deres respektive artikler.

Gray er mye mer spesifikk enn Buijs i å identifisere de ulike formene for «framing». Så i denne oppgaven skal jeg primært anvende Grays begrepsapparat som er beskrevet over og referer til hennes artikkel utover i oppgaven. Fremover vil oppgaven veksle mellom å bruke ordene ramme, rammer, innramming, «frame» og «framing» men henviser da til Grays «framing theory» i alle tilfeller.

Videre skal dette begrepsapparatet suppleres med kategoriene presentert av Chew og Hamilton tidligere i dette kapitlet for å beskrive forskere og interessegruppers holdninger til arter som «alien versus native» og argumentasjonen de bruker. De deler forskere og interessegruppens holdninger inn i tre: konservering, økonomiske prioriteringer og økologisk. Konservering og økonomiske interesser er ofte overlappende og samarbeider om å fordre til handling; men ikke nødvendigvis for å utrydde da det kan finnes både økonomiske og konserveringsargumenter for å beholde en ny art. Det økologiske synet er mer nøytralt og tar avstand fra handling; artens har rett til å eksistere om den klarer å overleve i det nye området.²⁹ I min oppgave vil disse tre brukes for å kategorisere de ulike formene for «framing». som dukket opp i debatten om villsvinets fremtid – enten de var for utrydning eller for bevaring.

1.5.2 Det kartografiske-piktografiske epistem

Samtidig som oppgaven skal studere hvordan ulike aktører i villsvindebatten rammet villsvinet inn i et narrativ, skal oppgaven også se på hvordan aktørens kartografiske-piktografiske epistem påvirker debatten og deres «framing» av villsvinet. Begrepet blir definert av Kenneth R. Olwig og er en presisering av førforståelsen forskere, politikere og andre aktører har om hvordan et gitt geografisk område skal se ut eller inneholde.³⁰

---

²⁹ Hamilton, "The Rise and Fall of Biotic Nativeness: a Historical Perspective." Side 43-44

³⁰ Kenneth R. Olwig, "Natives and Aliens in the National Landscape," *Landscape Research* 28, no. 1 (2003), <https://doi.org/10.1080/01426390306525>, <https://doi.org/10.1080/01426390306525>.

Kartografiske-piktografiske epistem som konsept brukes først og fremst av Olwig for å klassifisere begrepene som blir brukt av ulike forskningsretninger for å beskrive og klassifisere mennesker, dyr og planter samt deres opphav. Hvorvidt de er innfødte og velkomne eller fremmede og uønsket, har sitt utspring i forskerens forforståelse av et geografisk område og dette gjenspeiles i ordbruken. Dette gjelder også ord som «vermin» og «pest». Og forskernes ordbruk overføres ofte til andre aktører deriblant høyre-ekstreme som kan og vil legitimere en stigmatiserende ordbruk basert på hva forskere og akademikere har sagt.³¹

Et forenklet eksempel kan være diskusjonen om vi skal ha ulv eller ikke her i landet. En side kan ikke se for seg norsk natur uten ulv og rovdyr i motsetning til den andre siden som ser på dem som skadedyr som ikke hører til i Norge. Med Olwigs konseptet kan vi konkludere med at ulven ses på som noe uønsket; primært fordi den ikke passer inn i det kartografiske-piktografiske epistemene noen mennesker har om et område.

I villsvindebatten i Sverige, kan Olwigs konsept være nyttig for å forklare 1) hvorfor det oppstår ulike narrative frames og 2) analysere fortellingen de ulike aktørene presenterer med tanke på hvordan de ser Sverige: Som et kulturlandskap (dyrket mark), naturlandskap (uberørt natur) eller en kombinasjon av de to.

1.5.3 Tilhørighet- hvem skal hvor og hvorfor?

Hvordan avgjør man hvorvidt en art har tilhørighet eller ikke i et landskap? Hvordan kommuniserer man artens status som fremmed eller ikke? O’Gorman diskuterer nettopp dette i artikkelen sin, som presentert del 1.3, hvor problematisk diskursbruken vår er når vi deler arter inn i enten fremmede eller innfødte, og setter et spesifikt årstall som utgangspunkt for å avgjøre dette. Det tjener hverken oss eller arten å ha en så rigid forståelse av hva som gjør at en art hører til eller ikke.

I min oppgave vil hennes problematisering, sammen med Hamilton og Chews kategoriseringer, brukes for å se nærmere på hvordan aktørene i mitt studieobjekt kommuniserte at villsvinet var velkomment eller ikke.³² Er villsvinet velkomment et sted, men ikke et annet? Og hvordan kommuniseres dette? Hvilke ord bruker de? O’Gormans utgangspunkt er at biologi og kultur havnet i konflikt med hverandre i Australia, og hennes analyse vil bidra til oppgavens kapittel fire om hvordan språket som ble brukt for å omtale og overtale i villsvinproblematikken.

---

³¹ Olwig, "Natives and Aliens in the National Landscape."

³² O’Gorman, "Belonging." og Hamilton, "The Rise and Fall of Biotic Nativeness: a Historical Perspective."

1.6. Sammenfatning

Med bruk av disse fire teoretiske idéer: «framing theory»; kartografiske-piktografiske episteme; O’Gormans kritikk av «belonging»; og Chew og Hamiltons kategorisering av aktørers holdning til nye arter. Skal jeg analysere reaksjonen på villsvinet tilbakekomst og reaksjonen på Jakt- og Viltvård Beredningens *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*. Hensikten er å svare på problemstillingen: Hvordan ble fortellingen om villsvinet rammet inn i perioden 1977-81, hvordan utviklet den seg i respons på *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*, og hvordan spilte disse ulike fortellingene inn når Riksdagen skulle ta en avgjørelse om villsvinet? Og basert på svarene oppgaven finner vil jeg trekke noen linjer inn i vår tid om makten «narrative framing» har i politiske diskusjoner og hva det kan bety for villsvinene i Norge.

Kapittel 2 Jakt- og Viltvårdberedningens arbeid

I dette kapitlet vil hovedfokuset være på Jakt- og viltvård beredningens (heretter JVB og beredningen) arbeid fra vinteren 1979 til publiseringen av SOU 1980:11 *Vildsvin i Sverige*. Subjektet her er både de interne skrivelserne i beredningen, remissvarene fra ulike berørte aktører, samt medias dekning av arbeidet. En styrende problemstilling for kapitlet vil være: Fantes det tendenser til styrende prinsipper som påvirket argumentasjonen fra de ulike aktørene? Jeg vil argumentere for at, ja, det fantes tydelige tendenser i tankegodset til de som argumenterte for å beholde villsvinene i den svenske faunaen. Det samme fantes for de som argumenterte imot. I dette kapitlet vil jeg anvende de teoretiske rammene etablert i oppgavens kapittel 1 for å analysere og forklare de utvalgte eksemplene i kapitlet.

2.1 Jakt og Viltvård beredningen – grunnprinsipper og arbeid

JVB ble etablert 24. mars 1977 av Riksdagen og fikk i oppdrag å utarbeide forslag til «... hur viltvården i landet skal bedrivas og administreras.» I «viltvården» regner beredningen ikke bare jaktbart vilt, men også alle dyr, fisk, insekter og deres nødvendige livsmiljø.³³ Et viktig prinsipp for JVBs oppdrag var å ivareta en art- og individrik fauna. Det vil si, slik jeg forstår det, at de skulle jobbe for at det ikke bare var en frittlevende viltstamme (uansett dyr), men også en frisk stamme med genetiske variasjon (les lite innavl). Når det kommer til nye dyrearter var man i prinsippet negativ til å la nye dyrearter etablere seg i Sverige - så lenge de ikke tidligere hadde eksistert i Sverige – men også her uttrykket JVB et grunnsyn om at alle hensyn måtte tas og vurderes før man lot returnerende arter etablere seg.³⁴

I løpet av perioden fra 1977 til 1980 produserte JVB seks delbetänkande til Riksdagen: *Vårjakt etter sjöfågel* i juni 1977, *Jaktvårdsområden* i mars 1979, *Viltskador* i august 1979, *Ändringar i jaktlag och jaktstadga* oktober 1979, *Vildsvin i Sverige* i mars 1980, og *Vilt och trafik* i juni 1980.³⁵ JVBs arbeid omfattet forslag til lovendringer, utarbeide handlingsforslag for nye dyrearter og hvordan det svenske samfunnet skulle håndtere møtet mellom dyr og mennesker.³⁶

---

³³ Jordbruksdepartementet, Beredningens överväganden och förslag, 1977, SE/RA/323561/B 2/1, Arbets PM, Jakt- och Viltvård beredningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/B 2/1, Sverige.

³⁴ Jordbruksdepartementet, Beredningens överväganden och förslag.

³⁵ Delbetänkande kan oversettes til offentlige rapport – og referer som oftest til skrivelse eller rapporter som enten er 1) en del av statens offentliga utredningar eller 2) Departementssaker i svensk sammenheng. Betänkande brukes også, men delbetänkande er mest forbundet til regjering og Riksdags arbeid i Sverige.

³⁶ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 3

Komiteen bestod mer spesifikt av offentlige valgte eller ansatte representanter med støtte fra sakkyndige fra ulike organisasjoner, både private og offentlige. Den ble ledet av departementsråd Sören Ekström fra jordbruksdepartementet; Arne Anderson fra Moderaterna; Elis Andersson fra Centerpartiet; Karin Flodström og Sven Lindberg fra Socialdemokraterna; og alle de fire siste var «riksdagsledamöter», eller stortingsrepresentanter. I tillegg var jordbrukeren Elian Jönsson med som representant for Folkepartiet. Blant de sakkunnige var Stig Johansson fra Domänverket; landbrukeren Thure W. Karlsson fra Lantbrukarnas Riksförbund; Bernt Linqvist fra Jägarnas Riksförbund – Landsbygdens Jägare; byråchefen J.O. Petterson fra statens naturvårdverk, og fungerende direktør i Svenska Jägareförbundet Per Sköld.

Nå er det ikke sikkert at representantenes politiske og yrkesmessige virke påvirket beslutningsprosessen i JVB. Men som vi skal se så reserverte Arne Andersson, og en av de sakkyndige Thure W. Karlsson fra Lantbrukarnas Riksförbund, seg mot JVBs anbefaling om å la villsvinet bli regnet som en svensk art verdig beskyttelse.³⁷

JVB leverte det som kanskje var deres mest kontroversielle rapport *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* i mars 1980. Kontroversiell i den forstand at beredningens selv ikke klarte å bli enige om en endelig beslutning som hadde støtte blant alle medlemmer i JVB; med det resultat at Arne Andersson fra Moderaterna og Thure W. Karlsson fra LRF tar ut reservasjon mot rapportens endelige beslutning³⁸ Så hvorfor var frittlevende villsvin i Sverige et så kontroversielt tema?

Villsvinet ble i utgangspunktet utryddet i de svenske skoger rundt 1770 etter årevis med aktiv nedskytning og høyt jakttrykk, men eksisterte fremdeles som et gårdsdyr og forsvant etter hvert inn i tamsvinbestanden. Nesten 200 år senere begynte enkelte bønder og godsforvaltere med villsvinoppdrett; for jakten og kjøttets skyld. På begynnelsen av 1940-tallet klarte noen få dyr å rømme fra et slikt oppdrettsområde i Borrestad i Skåne fylke; og ifølge SOUen selv så skjedde dette som følge av sabotasje. De rømte villsvinene forårsaket store ødeleggelse på avlinger i området før statlige lønnede jegere klarte å få has på dem. På slutten av 70-tallet gjentok historien seg da flere titalls svin rømte fra ulike oppdrettsanlegg i Sør-Sverige. Bøndene i de områder hvor villsvinene nå hadde etablert seg var raskt ute med å forlange både erstatning for tapte avlinger (som var minimale), og utrydding av de rømte svinene og deres nyfødte kull.³⁹

---

³⁷ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*.

³⁸ Arne Andersson and Thure W. Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande " in *SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige - Betänkande av jakt- och viltvårdsberedningen* ed. Arne Andersson Sören Ekström, Elis Anderson, Karin Flodström, Sven Lindberg, Elias Jönsson, Hans Petterson (Stockholm Liberförlag Allmänna Förlaget, 1980).

³⁹ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. side 7-8

Et eksempel på disse tidlige reaksjonene finnes i helgebilaget til Expressen fra 4. november 1978 da det stod på trykk «Se opp i skogen: Vildsvinen kommer». Artikkelen, skrevet av Lars Vaste, tar for seg reaksjonene på den voksende bestanden villsvin i Södermanland. Gjengitt i artikkelen er et sitat fra en ikke navngitt bonde som hevdet at alle var enige om at villsvinet må utryddes og 40ulle finnes ved lov.^[10] Det interessante her er bruken av ordene «alle» og «ved lov» – for her kommuniseres det en forståelse av villsvin som 1) skadedyr som ingen vil ha; og 2) et dyr svenskene allerede hadde vurdert og vedtatt ikke skulle eksistere i det fri. Til tross for, og det kommenterer artikkelen også, at diskusjonen om de svenske villsvin var i en tidlig oppstartsfase og diskusjonen handlet i stor grad, hevdet Vaste, om hvorvidt en frittlevende villsvinstamme skulle få etablere seg.

Allerede i mars 1977 vedtok Riksdagen at JVB skulle utarbeide en rapport der de skulle ta stilling til hva som skulle gjøres med villsvinet. Bakgrunnen for dette er at det siden krigen hadde vært en økt interesse for å ha villsvinoppdrett, men innhegningene var av svært varierende kvalitet, noe som medførte at man jevnlig hadde dyr som rømte. Og nå var rømningene blitt så mange at man måtte ta stilling til hva man skal gjøre med dem.⁴¹ Beredningen ga professor Erik Dahl i oppdrag å dokumentere villsvinets biologi, utbredelse i Europa, kontinentets erfaringer med villsvin, mulige skadeomfang, og mulige fordeler og ulemper ved å tillate villsvinet i de svenske skoger.

Slik det kommer frem i møteprotokollene fra november 1978 til februar 1979 så ferdigstilte de i mellomtiden *betänkandet om Viltskador*, og diskuterer *betänkandet Vilt och trafik*; villsvinet nevnes i forbindelse med disse sakene, men den fremtidige SOUen ble ikke diskutert før første februar 1979. På dette møtet la beredningsmedlem J.O. Petterson frem de ulike konsekvensene villsvinet hadde hatt og kunne ha for jordbruket samt risikoen villsvinet potensielt utgjorde for trafikken og turgåere. Flere av de deltakende på møtet var positive til etableringen av en frittlevende villsvinbestand. Deriblant Bernt Linqvist som uttrykker: «(...) det är principiellt riktigt at enn vildsvinstam kan utvecklas eftersom det ju 42 fråga om en art som kan anses vara ursprunglig i vår fauna.» Han fikk støtte fra Bo Thelander, stedfortreder for Per Sköld fra Svenska Jägareförbundet, som la til at villsvin var et veldig ettertraktet vilt å jakte på i tillegg til at kjøttet var veldig godt, og til tross for skader på jordbruket så var ikke

---

⁴⁰ Lars Vaste, "Se upp i skogen: Vildsvinen kommer" *Expressen* (Sverige), 4.11. 1978.

⁴¹ Sören Ekström and Hans Petterson, *Frilevande vildsvin i Sverige 1979*, SE/RA/323561/F 1 E/2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 *Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvård Beredningen*, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

skogbruket rammet idet hele.⁴³ I et teoretisk perspektiv er bruken av ordet «ursprunglig» og «vår fauna» interessant. Førstnevnte kan oversettes til «naturlig» eller «opprinnelig», og fra et «framing» teoretisk perspektiv så er dette et godt eksempel på å innlemme villsvinet i fortellingen om det opprinnelige Sverige: Ikke det Sverige som er, men som var. Villsvinet blir da en slags nøkkel til å finne tilbake til en villere og kanskje mer ekte natur enn den som eksisterte i 1979.

Disse to utsagnene og artikkelen i Expressen er spesielt interessante fordi de forespeiler deler av den videre diskusjonen i årene frem til Riksdagens beslutning desember 1980: Hva veier tyngst i debatten om villsvinet? På den ene siden finner vi argumenter slik som Thelander og Linqvists som hevder at villsvinet har hjemstavnsrett og dermed en rett til å eksistere i Sverige, og på den andre siden de som hevder at datidens svenske fauna og jordbrukskultur var uforenelig med frittlevende villsvin og dermed kategoriserte villsvinet som, om ikke et skadedyr, så i hvert fall en uønsket art.⁴⁴

I lys av teoriene vil jeg påstå at utsagnet til Thelander og Linqvist ikke klaffer med premissene uttrykt av Chew og Hamilton; det er få eller ingen argumenter om nytte eller trussel mot lokal fauna eller flora noe som ikke overrasker da de var positive til villsvinet. Basert på den senere analysen vil jeg påstå at dette er typisk for aktørene som var for villsvinet i Sverige. Men, selv om de ikke passer inn under den teoretiske paraplyen til Chew og Hamilton så er ikke det samme tilfellet for O’Gormans konsepter: Thelander og Linqvist kommuniserer helt klart kultur-biologisk argument for villsvinets tilhørighet: Eksemplifisert i utsagnene om «hemortsrett» og «ursprunglig» kombinert med poenget at villsvinet både var (og sikkert fremdeles er) spennende å jakte på og gjør seg godt som mat, og dermed utgjør den kulturelle biten av argumentet. Den biologiske biten av utsagnet deres kommer fra en tolkning av begrepene «ursprunglig» og «hemortsrett» som henviser til det jeg tolker som både en kulturell-historisk og en biologisk fortid. På den måten bidrar Thelander og Linqvist til et av de tidligste eksemplene på at det fantes en «narrative frame» om villsvinet internt i JVB allerede før rapporten ble produsert.

Motargumenter som ble presentert senere, blant annet av Arne Andersson og Thure W. Karlsson internt i JVB, sa seg enig i at man en gang hadde hatt villsvin og at de spesifikke

---

⁴³ Hans Petterson, Møteprotokoll, 23. april 1979 1979, SE/RA/323561/F 1 E/1 A/1 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige Jakt- och Viltvårdberedningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1 A/1 Sverige.

⁴⁴ Å ha hjemstavnsrett, eller «hemortsrett» på svensk, betyr at man har rett til å bo i den hjemstavn, kommune, man kommer fra.

dyrene var svenske. Dette var dog ikke tilfellet med villsvinene som hadde rømt fra diverse oppdrettsanlegg: Disse dyrene hadde sitt opphav på andre siden av Østersjøen og kunne knapt kalles reinrase⁴⁵. Argumentet om genetisk opphav kjenner vi igjen fra Gouldings artikkel om de britiske villsvinene der man og⁴⁶ argumenterte for at dyrene bare skulle forbli om de var reinrasede britiske svin. Med andre ord så forsøkte man å motbevise fortellingen som blant annet Thelander og Linqvist forfektet om villsvinets status som en hjemkommen svensk art.

Bortsett fra møteprotokollene og Erik Dahls virksomhet, var det ikke ny aktivitet i arbeidet med SOUen før våren 1979. Da Naturvårdsverket (NVV fra nå av) i samarbeid med Länsjaktforeningene (fylkeslag for jegere) satte i gang med en bestandsmåling av den allerede voksende villsvinstammen. Hensikten var å supplere arbeidet til professor Erik Dahl samtidig som NVV skulle samle viktig data om villsvinet i Sverige. Antallet dyr blir da talt til å være et sted imellom 50-75 dyr fordelt på seks fylker (län på svensk) i det sørlige Sverige. Senere samme år iverksatte beredningens sekretær og fil. kand. Hans Kristiansson fra Lund universitet et forskningsprosjekt fra september til oktober, for å undersøke de ulike konsekvensene en større villsvinbestand kunne ha for området og hvordan de klarte seg i Mörkö, Eriksö og på Tullgran i Södermanland fylke der man fant den største konsentrasjonen av villsvin i Sverige på dette tidspunktet.⁴⁷

Hans Kristianssons arbeid og Erik Dahls «premorarium» er gode eksempler på beredningens overordnede mål om å ta en avgjørelse basert på forskning og erfaringer snarere enn følelser. I disse offisielle dokumentene, spesielt de rettet mot Riksdagen, kommer det frem at man måtte avdekke villsvinets nytte eller last for områdene den befant seg i. Nytte betyr i denne sammenheng økonomisk gevinst og tap; eventuelt hva taper området mest på. Et godt eksempel på å definere dette finnes i Erik Dahls beskrivelse av jordbruket i både Tyskland og Polen der han sammenlignet de økonomiske tapene til jordbruket med gevinsten gjennom salg av villsvinkjøttet og jaktlisenser gjorde at regnestykket gikk mer eller mindre i null. Samtidig som villsvinet var til stor nytte for skogbruket da de spiser mange av skadedyrene og vender jorden som bidrar til bedre forhold for skogbruket.

Dahl poengterte og at i det økonomiske regnestykket så kunne man både regne materielle tap og psykiske påkjenninger. Og det er utvilsomt den siste som gjorde villsvinet så problematisk hevdet Dahl: Skuffelsen og håpløsheten av å se levebrødet sitt forsvinne sesong

---

⁴⁵ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande".

⁴⁶ Goulding, "Native or Alien? The Case of the Wild Boar in Britain." side 291.

⁴⁷ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. side 8

etter sesong burde tas med i vurderingen og ikke bare de materielle økonomiske tapene og vinningene. En argumentasjon som ikke dukker opp i de senere remissvar eller i arbeidsmaterialet.

Fra møteprotokollene 24. april 1979 kommer det frem at JVB sa seg fornøyd med Erik Dahls arbeid med unntak av noen få ubetydelige redigeringer. Med store deler av bakgrunns materialet ferdigstilt vedtok de å finne flere referanser de kunne basere en eventuell avgjørelse på. 30. mai 1979 ble det sammen med Dahls rapport sendt ut fire spørsmål til det man kalte for berørte organisasjoner og myndigheter i Sverige som kunne ha synspunkter av interesse for beredningen. Disse fire spørsmålene, eller «ytringsspørsmålene» lød slik:

1) Finnes det kunnskaper som bør tilføyes kunnskapen presentert av professor Erik Dahl i hans premorarium eller erfaringer som avviker fra nevnte premorarium? 2) Bør en frittlevende villsvinstamme tillates i Sverige? 3) Om svaret på spørsmål 2 blir ja, hvilke prinsipper bør ligge til grunn for forvaltningen av den frittlevende villsvinstammen og hvilke tiltak burde iverksettes? 4) Om svaret på spørsmål 2 er nei, hvilke tiltak bør iverksettes mot den frittlevende villsvinstammen? ⁴⁸

Ved første øyekast er det ikke åpenbart, basert på ordlyden i spørsmålene, at beredningen ba om en utvidet argumentasjon og diskusjon fra de ulike organisasjoner og myndigheter som de sendte spørsmålene til. Spørsmålene inviterte til diskusjon om hvordan villsvinene skulle forvaltes og hvordan man kunne kontrollere stammen avhengig av om aktøren var for eller imot frittlevende villsvin. Det spørsmålene ikke åpnet for, slik jeg leser dem, var en liste med argumenter for og imot villsvinets tilhørighet. Til tross for at beredningen hevdet i remissvarkapitlet av SOUen at det var nettopp dette som var hensikten med ytringsspørsmålene. Det kan bety to ting: Enten så var det underkommunisert fra beredningens side at de ønsket de ulike argumentene og synspunktene slik de hevder i «delbetänkandet»⁴⁹ eller at beredningen undervurderte hvor engasjerende villsvinproblematikken var for mange i

---

⁴⁸ Oversatt fra svensk til norsk: Hans Petterson, Enligt utsändningslista til Vildsvin i Sverige 30.mai 1979 1979 SE/RA/323561/F 1 E/1 B/2, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och viltvårtsberedningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1 B/2, Sverige. Originaltekst: 1. finns kunnskaper som bor tillfogas den av professor Erik Dahl utarbetade promemorian eller erfarenheter som avviker från de i promemorian redovisade? 2. Bor en frilevande vildsvinsstam tillåtas i Sverige? 3. Om svaret på fråga 2 blir ja, vilka principer bor då galla for skotseln av den frilevande vildsvinsstammen och vilka åtgärder i övrigt bor vidtas? 4. Om svaret på fråga 2 blir nej, vilka åtgärder bor då vidtas gentemot nu frilevande vildsvin?

Sverige.⁵⁰ Hva som er tilfelle er potensielt uvesentlig, men om sistnevnte er tilfellet så åpner det for en diskusjon om hvorvidt JVB til tross for sitt brede spekter av representanter var klar over at det allerede eksisterte en etablert «narrative frames» hos enkelte aktører. aktører.

2.2 Remissvarene – slagmarken blir trukket opp

Uavhengig av den egentlige hensikten, så mottok JVB flere remissvar på spørsmålene sine i løpet av sommeren og høsten 1979. I de innkommende remissvarene er partene utvilsomt delt i tre grupperinger: Basert på argumentasjonen vil jeg kalle det to største og mest sentrale for jordbrukere (de som vil utrydde) og naturforvaltere (de som vil forvalte villsvinet). Den tredje grupperingen kan karakteriseres med at de enten ikke uttaler seg for eller imot, eller ønsker mere forskning før de tar et standpunkt. Hovedfokuset vil være på jordbrukerne og naturforvalterne da disse er mest relevante for oppgaven samtidig som den tredje kategorien er såpass variert at det blir vanskelig å kategorisere dem på en produktiv måte, men de vil bli nevnt der det er relevant for analysen.

I analysen av disse remissvarene dukker det opp i hovedsak to typer argumenter: Argumenter som enten hevder at villsvinet er for ødeleggende for jordbruket til å kunne tillates (økonomiske), eller at villsvinet har hjemstavnsrett i landet (tilhørighet) og bør tillates. I den grad de forsøkte å argumentere imot så gjorde de det ved å angripe påstander. Eksempelvis: Villsvinet er ikke svensk da det stammer fra importerte dyr blandet med tamsvin. Og motargumentet: villsvinets skjebne kan ikke baseres på en gruppes økonomiske bekymringer og menneskelig egoisme.

Men hva var det disse argumentene forsøkte å gjøre? Greit nok at de kan klassifiseres som økonomiske argumenter eller påstander om tilhørighet, men jeg vil påstå at hensikten med dem er å skape en dominant fortelling om villsvinet. I tråd med det Gray kaller «framing». I disse fortellingene så prøver jordbrukerne og deres støttespillere å definere seg selv om ofrene i et invasjonsscenario der villsvinet er skylden i at de er økonomisk skadelidende og løsningen er utryddelse.⁵¹ I motsetning til naturforvalterne, jegere og naturvernere i hovedsak, som langt ifra så på villsvinet som noen «agent of destruction», men snarere som en mulighet til å øke det biologiske mangfoldet og gjøre opp for tidligere tiders feiltrinn: Helt i tråd med tendensen Smout beskriver som trenden blant politikere og aktører fra 60-tallet og utover.

---

⁵⁰ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. side 49

⁵¹ Hamilton, "The Rise and Fall of Biotic Nativeness: a Historical Perspective." og Gray, "Strong Opposition: Frame-based Resistance to Collaboration."

I avsnittene under vil oppgaven presentere et utvalg av eksempler fra arbeidsmaterialets remissvar for å vise hvordan argumentene fra ulike aktører artet seg og kategorisere dem. Merk at eksemplene jeg presenterer under, ikke er unike blant arbeidsmaterialet: Argumentene for begge løsninger (utrydning og forvaltning) gjentas fra flere aktører, men jeg velger å bruke bare et utvalg av eksempler som best illustrerer de to «narrative frames» som konkurrerer mot hverandre.⁵²

Et eksempel på argumentasjon for utrydning kommer fra Lantbrukarnas Länsförbund (nasjonalt samlet fylkeslag for jordbrukere) i Södermanland (LL Södermanland) sitt skriv til Länsstyrelsen i samme fylke:

Orsakerna til vårt ställningstagande är flera. Först och främst har det ytterst begränsade antal svin som nu lever fritt redan orsakat stora skador på växande gröda .... Eftersom det i det aktuella området finns många arrendatorer (forpaktare), kan de drabbade heller inte kompensera förlusterna genom jakt ... På grund av vildsvinens höga reproduktionstal och svårigheten att skjuta svinen anser vi vidare att det kan uppstå problem att hålla en frilevande population på en lagom nivå. Svinens eventuellt positiva inverkan på skogsskötelsen kompenseras på intet sätt skadorna på odlad gröda.⁵³

LL Södermanland ser ut til å behandle villsvinproblematikken med et økonomisk utgangspunkt: Villsvinet må utryddes (prognostic framing) på grunn av de store skadene de har og kan forårsake på avlingene til bøndene. Samtidig som nytten villsvinet eventuelt måtte ha for skogbruket, ikke overveier konsekvensene for jordbruket. Problematikken reduseres til et regnestykke der bøndene går i minus om man skulle tillate villsvin å eksistere i fylket.

Så hva sier så denne argumentasjonen om rammene om fortellingen LL Södermanland forsøkte å skape? Basert på ordvalget presentert i argumentasjonen; at jordbruket vil få store økonomiske tap om villsvinet får leve fritt i området, følger det at organisasjon opererte med et kartografisk-piktografisk epistem om naturen, i det minste Södermanland fylke, som primært til nytte for mennesket og det betyr at arter som ikke bidrog til dette måtte bort: De så et landskap som ikke hadde rom for villsvin. LLS definerte altså villsvinet som et skadedyr, eller motstander, i deres fortelling. Deres «diagnostic frame» var at bøndene ville lide økonomisk og

---

⁵² Det finnes langt flere i arbeidsmaterialet; men oppgavens begrensning gjorde at jeg måtte være selektiv og ta de tydeligste.

⁵³ Ulf Thuresson and H Famme, Yttrande Södermanlands Länsstyrelse til Vildsvin i Sverige, 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige Jakt- och Viltvårdbereidningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

deres «prognostic frame» (løsning) var å utrydde villsvinet, og deres «motivational frame» (motivasjon for handling) var at man ikke ville klare å holde økonomisk tritt med ødeleggelsene og derfor må man handle som fort som mulig.

I spørsmålet om tilhørighet ser det ut til at LLS vektet bevaring av kulturlandskapet tyngre enn det biologiske mangfoldet – i likhet med forskerne O’Gorman kritiserer i sin artikkel. Konsekvensen er at, som nevnt over, at villsvinet ikke hadde tilhørighet i Sverige på grunn av forforståelsen LLS hadde om landskapet rundt seg: Villsvinet var ikke et dyr som skulle være i åkeren. Det er ikke utenkelig at en annen argumentasjon hadde eksitert fra landbrukens side om villsvinet for eksempel bare spiste ugress, men ikke poteter og lignende og dermed vært nyttig. Dette er selvsagt bare en spekulasjon, men det er interessant å se hvordan spørsmålet om tilhørighet var så myntet på hvorvidt villsvinet var nyttig eller ikke.

En lignende argumentasjon kom også fra Lantbruksnämnden i Södermandland. I ytringen hevder Lantbruksnämnden blant annet følgende:

Tillåtar man att vildsvin hålls inom staket har man i princip också accepterat att de finns fritt ... Skador på växande grödor kommer att uppstå. ... Man kan räkna med at skadorna blir mest accentuerade i samma områden som i dag är utsatta för älgskador, alltså främst odlingar i närheten av skog ... Skaderegleringen kräver en administrativt apparat. Lantbruksnämnden ifrågasätter om värdet av en frigående vildsvinsstam uppväger dessa kostnader.⁵⁴

Dette er et godt eksempel på den kategori av holdninger Chew og Hamilton presenterer i sin artikkel som setter nytte og konservering av det som er foran alt annet. LLS og Lantbruksnämnden forkastet begge muligheten for å kontrollere en etablert villsvinstamme. Hovedsakelig fordi de regnet med at regnestykker over avkastning, tap og omkostninger ville gå i minus og dermed ikke være økonomisk lønnsomt eller bærekraftig for hverken bonden eller staten.

Lantbruksnämnden i Södermandland skiller seg derimot litt fra LL i samme fylket, når man ser på deres kartografiske-piktografiske epistem: Fordi vi nærmest får presentert Södermandland som en svensk «frontier» der bøndene var under angrep fra naturen i form av elg og nå også villsvin. Det virker kanskje litt søkt, men det gir mening, om jeg har tolket riktig, når man ser på fortellingen de forsøkte å bygge om bonden som en allerede skadelidende aktør

---

⁵⁴ Thuresson and Famme, Yttrande Södermanlands Länsstyrelse til Vildsvin i Sverige.

som ikke tåler enda en art som kunne ødelegge avlingene. Deres «diagnostic frame» var basert på økonomiske faktorer og en forståelse av landskapet som primært til nytte for mennesket. De føyet seg i så måte inn i rekken av fortellingen som LL i samme fylke også forsøkte å etablere om seg selv og villsvinet. Spørsmålet om tilhørighet blir også av Lantbruksnämnden redusert til et regnestykke basert på økonomiske tap.

Lantbrukarernas Riksförbund sitt hovedkontor, LRF, uttrykte i sitt remissvar den 28. august 1979 også en argumentasjon myntet på den samme økonomiske nyttetenkningen som har blitt uttrykt av både Lantbruksnämnden og Lantbrukarnas Länsförbund i Södermanland:

En frilevende vildsvinsstam får enligt LRFs mening ytterst allvarliga konsekvenser för jordbruk- och trädgårdnäringarna. LRF finner ej att motiven för en frilevande vildsvinstam uppväger de negativa följderna för de areella näringarna. En frivlevande vildsvinstam bör därför ej tillåtas i Sverige.⁵⁵

LRFs «narrative frame» var her i tråd med den fortellingen til aktørene fra Södermanland: Hvor de økonomiske rammene var de toneangivende for hele fortellingen. Villsvinet representerte et potensial for økonomiske skader som LRF mente Sverige ikke kunne akseptere. Villsvinet ble redusert til et objekt som først og fremst var en skadelig faktor i et regnestykke, og ikke et levende vesen med et eget eksistensgrunnlag. Villsvinets «narrative frame» ble her definert som en uønsket «pest» som kunne ødelegge for den allerede skadelidende jordbrukeren; løsninger var å utrydde dem.

I spørsmålet om tilhørighet vil jeg påstå at LRF opererer med det samme kartografiske-piktografiske epistem, førforståelse, som de to forrige aktørene. Det som skiller LRF fra LL Södermanland og Lantbruksnämnden i Södermanland er hvor mye tydeligere denne førforståelsen trer frem: «Det föreliggande utredningsmaterialet visar att i jordbruksbygder orsaker vildsvinen stor skadegörelse.»⁵⁶ Her henviser de direkte til en bygd, en geografisk lokasjon, som primært et sted for landbruk og tar ikke høyde for alle de andre rollene området kan inneha. Jeg vil påstå at LRF her ga uttrykk for det samme pre-60-talls synet som Smout beskrev i sin artikkel: Naturen skal primært være nyttig for mennesket. Bildet LRF har av i hvert fall enkelte geografiske områder, er altså uforenelig med tanken om et økt biologisk

---

⁵⁵ Eric Jonsson and Birger Isacson, Ytringssvar Lantbrukarnas Riksförbund 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin Jakt- och Viltvårdberedningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2, Sverige.

⁵⁶ Jonsson and Isacson, Ytringssvar Lantbrukarnas Riksförbund

mangfold med arter som kan utnytte avlinger som en matkilde. Villsvinet ble altså «the invasive alien» uten LRF sa dette direkte, med det kommer frem i rammen de forsøkte å bygge rundt fortellingen om villsvinet basert på deres kartografiske-piktografiske epistem om det geografiske Sverige som i hovedsak et kulturlandskap.

Argumentasjonen i remissvarene for å tillate villsvinene var mer måteholden. Det betyr at selv om de argumenterte både for at villsvinet hadde hjemstavnsrett i Sverige, var til nytte for skogbruket og var et svært ettertraktet vilt å jakte på presenterer mange av aktørene ulike krav for at man skal kunne tillate dem. Eksempler på slike krav var; å ikke la bestanden vokse ukontrollert; holde dyrene borte fra de største jordbruksområdene; at man kun lot reinrasede villsvin etablere seg; og at man fikk på plass en solid erstatningsordning for bøndene. Dette vitner om relativt samfunnsbevisste aktører som var klar over at det de argumenterte for kunne ha store konsekvenser for andre.

Jeg vil påstå at man i tillegg til biologiske og kulturhistoriske «frames» også her operer med «narrative frames» festet i økonomiske og nytteetiske prinsipper, men at nytte i dette tilfellet betydde mer enn økonomiske ressursutnyttingen. Eksempelvis så er det nyttig for den svenske fauna og floraen at Sverige fikk enda et stort klovdyr som fyller en nisje ikke fylt av noen annen art, og som i tillegg er en tilbakevendende art med historiske tilknytning til landet. Denne nytten innebærer også et økt biologisk mangfold som er et styrende prinsipp for mange offentlige og organiserte organisasjoner. Disse aktørenes «diagnostic frame» blir da altså at villsvinet slett ikke er til skade eller er en fremmed – men det snarere handler om konkurrerende interesser; et fremtidig biologisk mangfold mot en homogen fauna basert på bøndenes premisser.

Eksempelvis så uttrykker det Svenska Jägareförbundet (SJF) seg positivt til villsvinets tilbakekomst til Sverige. I sitt remissvar 6. september 1979 poengterte SJF at skadene på jordbruket ikke ene og alene kan skyldes på villsvinet:

Skador på stråsäd inom områden där vildsvin betat förorsakas också av såväl älg och rådjur som av grävling. Då vildsvinen är ett ”nytt” faunaelement, som för närvarande är under häftig debatt, bortses oftast helt från dessa övriga skador, vilka förekommer jämsides med vildsvinsskadorna och i vissa fall kan vara svåra att skilja ut.⁵⁷

---

⁵⁷ P. Sköld and Bo Thelander, Ytrande Svenska Jägareförbundet 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvård Beredningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

Det som er interessant med sitatet over, og grunnen til at det er tatt med, var forsøket på å skape en «narrative frame» hvor villsvinet kun var i søkelyset fordi det var en ny art og på grunn av dette så ga man villsvinet skylden for mer enn det faktisk hadde skyld i. Samtidig var det underkommunisert at ingen snakket om å utrydde hverken grevling, elg eller rådyr som stod for det meste av disse ødeleggelsene. SJF ser derfor ut til å forsøke å forhindre at villsvinet ble plasserte i en «diagnostic frame» der den er definert som en fremmed syndebukk.

SJF trakk også linjer til beveren som på et tidspunkt var i en lignende situasjon der arten var utryddet, kom tilbake og stod også for betydelige skader på økonomiske interesser og likevel fikk innpass som tilbakevendt svensk art. Det SJF forsøkte, slik jeg tolker det, er å vekke assosiasjoner til de «narrative frames» som ble etablert i fortellingen om beverens tilbakekomst, og overføre dem til fortellingen om villsvinet. Spørsmålet om hvorvidt de lyktes vites ikke; men det er likevel interessant å se et så tydelig eksempel på et forsøk på «reframing» - i den forstand at man forsøker flytte assosiasjoner fra et subjekt til et annet.⁵⁸

Videre i ytringen sin poengterte SJF at det var med hensyn til jakt, naturvern og biologisk mangfold at en burde tillate villsvin i de svenske skoger. Villsvinet var et særdeles ettertraktet jaktobjekt; samtidig som man globalt sett hadde utryddet mange viltarter og Sverige burde bidra til å minske denne trenden. Tiden er forbi der man dikterte et lands artsmangfold basert på nytten den kunne ha for menneskene innenfor disse linjene på et kart som utgjør suverene nasjonalstater.⁵⁹

SJF poengterte videre, at med hensyn til det andre alternativet; utryddelse; så kunne det bli problematisk å gjennomføre fordi det kunne oppstå konflikter mellom jordeiere og jaktrettsinnehavere som ønsket å ha villsvinet, og jegerne som ble hyrt inn av staten for å jage.⁶⁰ Beslutningen JVB og Riksdagen ender opp med hadde altså ikke bare potensielt biologiske, økologiske, kulturelle og økonomiske konsekvenser, men også juridiske aspekter som kunne gjøre det vanskelig: Hvem har ansvaret og retten til å håndheve det som blir vedtatt?

Så hva var det helt konkret SJF formidlet i ytringssvaret sitt? Fra et «framing» teoretisk perspektiv så er dette tydelige eksempler på «diagnostic», «prognostic» og «motivational framing»: Villsvinet var ikke hovedproblemet, men det var hva Sverige skulle gjøre med dem (diagnostic) som var problematisk: Løsningen var å forsvarlig forvalte stammen da alternativet kunne være langt vanskeligere å håndheve (motivational-prognostic). Samtidig som Sverige var en del av en større global sammenheng og derfor burde bidra til et økt biologisk mangfold både

---

⁵⁸ Sköld and Thelander, Yttrande Svenska Jägareförbundet

⁵⁹ Sköld and Thelander, Yttrande Svenska Jägareförbundet

⁶⁰ Sköld and Thelander, Yttrande Svenska Jägareförbundet

nasjonalt og globalt. Videre så gjorde andre arter minst like mye skade og man ville ikke utrydde dem, så hvorfor skal man da utrydde villsvinet (motivational-prognostic framing).

Hvordan forholdt SJF seg da til spørsmålet om villsvinets tilhørighet? Først og fremst så hadde de en tydelig tanke om at jo, villsvinet hadde en plass i Sverige: Både i kraft av at det hadde en historisk forankring, men også fordi man ønsket en natur med et større biologisk mangfold. Dette tyder på at SJF hadde et annet kartografisk-piktografisk epistem enn hva for eksempel LRF gjorde. Fra SJF sin argumentasjon så kan det tyde på at de forstod det geografiske Sverige som mer enn et stykke kulturlandskap der nytte var stikkordet for en arts tilhørighet. Sverige var heller en kombinasjon av kulturlandskap og naturlandskap, og siden ingen av disse to sfærene eksisterte i et vakuum, så måtte man regne med at det kunne oppstå konflikter. Det skal nok godt gjøres å finne et helt uberørt naturlandskap, selv da SJF argumenterte for villsvinet, men deres kartografiske-piktografiske epistem blir ikke svekket av den grunn

Til tross for den underkommuniserte avstanden SJF tok til den nytteetiske måten å tenke om naturen på, så kommuniserer de fremdeles at mennesket, Sverige, kunne og burde kontrollere nevnte natur. Kan jeg da påstå at SJF og eksempelvis LRF, hadde forskjellige kartografiske-piktografiske epistem? Ja, basert på at de begge forstod naturen som noe menneske kan kontrollere, men hadde ulikt utgangspunkt for hva som hørte til i den kontrollerte naturen.

Blant de mange lokallag som delte hovedkontorets innstilling til at villsvinet skulle ha en plass i den Svenske faunaen, vil jeg trekke frem spesielt Norra Kalmar Länsjaktforening (NKLF) som i sitt remissvar den 23. august 1979 var enda tydeligere på at villsvinet hadde hjemstavnsrett i det svenske landskapet og poengterte i sitt remissvar: «En arts existens bestäms inte längre utesluttande på grund av dess övervägande nyttighet och skadlighet».⁶¹ NKLF hadde dermed en av de tydeligste brytningene med fordums ideologi blant arbeidsmaterialet fra JVB, og var i tråd med fenomenet Smout beskrev i artikkelen som er presentert tidligere i oppgaven. Videre i remissvaret poengterte NKLF at fra et vitenskapelig naturvernsyn så var det rimelig å kreve at arters eksistens sikres så lenge det var ikke-biologiske faktorer som utgjør trusselen: Det vil si at villsvinet ikke ville bli utryddet av fenomener i naturen. Jeg vil påstå at NKLF hevdet at det faktisk ikke var en diskusjon om hvorvidt Sverige

---

⁶¹ Berndt Stackelberg and Bengt Andersson, Yttrande Norra Kalmar Länsjaktforening 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvård beredningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

skulle tillate en frittlevende villsvinstamme, men at spørsmålet i større grad handlet om forvaltningen av stammen der utryddelse var ikke en gang et alternativ.

I den videre argumentasjonen påpekte NKLF at hvis Sverige hadde tillatt andre arter å etablere seg på ny, beveren i deres eksempel, så var det urimelig å ikke tillatte at villsvinet gjorde det samme med sin dokumenterte historiske plass i den svenske faunaen. De kommenterte videre at villsvinet og jordbruket var en uheldig konstellasjon som man må ta med i betraktningen om hvor villsvinet skal få oppholde seg, men villsvinet hadde absolutt en tilhørighet i de svenske skoger og burde derfor tillates.⁶²

Ved første øyekast så kan NKLFs argumentasjon minne veldig om den fra hovedkontoret i Stockholm (SJF). Mange av momentene er de samme, og det er også tilfellet for eksemplene, beveren spesielt. Likevel vil jeg påstå at NKLF skiller seg ut fra SJF og mange av de andre jaktlagene som uttrykker seg i remissvaret – dette er spesielt synlig i passasjen:

Det kan alltså enligt föreningens bestämda mening inte vara rimligt att lantbrukarna i landet ensamma får avgöra en så viktigt faunafråga som vildsvinets framtid i Sverige utgör (jämför varg kontra rennäringen).⁶³

Sitatet viser at NKLF ikke bare var interessert i å skape en «narrative frame» i tråd med SJF og andre aktører som er for villsvinets tilbakekomst, men også var veldig tydelige på at dette var en sak som angår alle og ikke bare en interessegruppe. Uavhengig av hvor lite reelt det var at man bare skulle lytte til bøndene så det likevel et retorisk grep fra NKLF side å skape en «narrative frame» der en avgjørelse som blir tatt på bøndenes premisser ville være en illegitim avgjørelse.

Forsøket fra NKLF og de tidligere uttalelsene sitert fra jordbrukere tidligere i oppgaven skisserer konturene av en konflikt som har flere likhetstrekk til konflikten i Grays artikkel der man har motstående «narrative frames» som kan ha vært til hinder for å komme frem til en endelig løsning på konflikten. I dette tilfeller kan vi for eksempelets skyld sammenligne Lantbruksnämnden i Södermanland og NKLFs.

Førstnevnte definerte bøndene som en gruppe som allerede var under angrep fra andre kanter og villsvinet ville være enda en last på deres skuldre. Villsvinet lot seg ikke forvalte da det formerte seg for fort, var for vanskelig å jage, og det ville dessuten bli svært kostbart. Løsningen på dette problemet slik jeg har beskrevet tidligere i kapitlet, var å utrydde dem –

---

⁶² Stackelberg and Andersson, Yttrande Norra Kalmar Länsjaktforening

⁶³ Stackelberg and Andersson, Yttrande Norra Kalmar Länsjaktforening

ikke bare for å avlaste de stakkars bøndene, men også spare storsamfunnet for en enorm utgift representert gjennom forvaltning og sikring av innhegninger. Kort oppsummert: bøndene var ofre for en invaderende arts herjinger som ville koste staten en formue å forvalte.

NKLF hadde derimot en annen fortelling: Villsvinet var ikke skurken, men snarere et offer for menneskelig aktivitet som nå har fått en ny sjanse på like linje som beveren og ulven. De forsøkte å inkludere villsvinet inn i en «narrative frame» sammen med andre truede arter som hadde fått en ny sjanse. Deres «diagnostic frame» var ikke at villsvinet var truet, men snarere at det var det biologiske mangfoldet som var truet av en grupperings ønsker om en fauna preget av nytte snarere enn mangfold. Villsvinene var derfor løsningen fordi den satte søkelyset på denne maktkampen og ville bidra til at Sverige faktisk fikk et større biologisk mangfold.

Denne uenigheten i hva fortellingen om villsvinet skulle være, var typisk for de fleste av remissvarene JVB mottok. Samtidig som flere av remissvarene var preget av fylket de stammet fra. Et eksempel på dette er Södermandlands Läns Jaktvårdförening som mer eller mindre forkastet muligheten for at villsvinet skulle få etablere seg i landet; på grunn av skaden den kunne gjøre på jordbruket, og sa seg dermed enig både lantbruksnämnden og LRF si fylket sin argumentasjon. Disse tre opererer da med samme «diagnostic frame» om villsvinet som et skadedyr og med tanke på at Södermandland i det minste var preget av mye jordbruk så er ikke dette spesielt overraskende.

Det samme var ikke tilfelle i andre fylker, og Kronoberg Län er et slik eksempel. I forhold til jordbrukerne skiller ikke länet seg ut der både Lantbrukarans Länsförbund, lantbruksnämnden og Länsstyrelsen hevdet at villsvinet representerte en altfor stor trussel mot landbruket og kunne derfor ikke tillates å eksistere fritt.⁶⁴ At de tre operer slik er for så vidt hverken overraskende eller så veldig interessant da jeg har presentert lignende eksempler tidligere. Det som er interessant er at Kronoberg län hadde to interessegrupper som representerer jegere, og disse to var uenige både seg imellom og internt.

I arbeidsmaterialet fra arkivet i Marieberg så finnes det to remissvar fra Kronoberg Läns Jaktvårdförening (et lokallag av SJF og KLF fra nå av) der de argumenterer forskjellig. I bidraget til SJFs remissvar argumenterer lokallaget for at man ikke kunne ta stilling til spørsmålet enda om hvorvidt villsvinet skulle få bli: «Frågan om en frilevande vildsvinstam i Sverige måste bli föremål för en noggrann utredning innan ett definitivt beslut fattas.»⁶⁵ Men i

---

⁶⁴ Lennart Sundkler and Lennart Gustavsson, Yttrande Kronobergs Länsstyrelse med bilag, 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvård Beredningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

⁶⁵ Sundkler and Gustavsson, Yttrande Kronobergs Länsstyrelse med bilag.

bidraget de sender til Länstyrelsen i Kronoberg skriver de: «En frilevande vildsvinsstam bör kunna tillåtas i Sverige under vissa förutsättningar»⁶⁶ De to remissvarene ble sendt med få dagers mellomrom og var skrevet av samme person; Rune Citron. Spørsmålet her er hva skjedde dagene mellom de to remissvarene? Hvorfor sendte de to forskjellige svar? Første spørsmål er det dessverre tilnærmet umulig å svare på da jeg ikke har kildemateriale som sier noe om de interne anliggende i lokallaget. Derimot så kan jeg i det minste spekulere på hva som har skjedd i tidsrommet mellom de to remissvarene. KLJs første remissvar til Länstyrelsen er sendt 27.juli 1979 og remissvaret til Svenska Jägerförbundet er sendt tre dager senere. For meg virker det som om det har skjedd et oppgjør internt i KLJ. Fordi, tar man med i betraktningen at en annen interesseorganisasjon for jegere: Kronobergs distrikt av Jagarnas Riksförbund - Landsbygdenes Jagare (KJRLR), stilte seg negative til å tillate villsvin så er det ikke utenkelig at det internt i KLJ var protester mot den linjen man la seg på i remissvaret til Länsstyrelsen, og at remissvaret sendt 30. juli 1979 var et forsøk på å blidgjøre medlemmer i KLJ som ikke var for villsvinet.

Så hvorfor var det uenigheter? De representerte begge to jegere og burde de ikke da ha vært for villsvinet? Som poengtert tidligere i oppgaven, så det ikke utenkelig at man hadde aktører som representerte to organisasjoner i kraft av å være jordbruker som også drev med jakt. Og som en konsekvens så får man jeger-organisasjoner som også representerte jordbrukere som igjen fører til at man har medlemmer i organisasjonene som har forskjellige kartografiske-piktografiske epistem om villsvinet, men også ulike «diagnostic frames».

Dette er bare spekulasjoner fra min side, for det kan godt hende at det ikke var mange av medlemmene i hverken KJRLR eller KLJ som opererte med disse to rollene og dermed var begge organisasjonene representative for alle jegerne i området. Likevel, endringen i KLJs remissvar tyder på det i det minste foregikk intern uenighet om hvilke «narrative frames» som skulle styre synet det enkelte jaktlag skulle ha om villsvinet. Om dette faktisk er tilfelle så er det ikke vanskelig å forstå hvorfor to relativt like organisasjoner, som begge representerer jegere, var uenig om hva villsvinet betydde for Sverige.

I dette underkapittelet har det blitt etablert at det i remissvarene primært eksisterte to motstridende «narrative frames» som definerte fortellingen annerledes. Diskusjonen mellom dem var hvorvidt villsvinet enten var et skadedyr eller en «prodigal boar» som hadde returnert. Vi har også sett at argumentene som kommer fra de ulike organisasjonene stort sett fulgte de sammen linjene: De som vil har villsvinet bort argumenterte først og fremst fra et økonomisk

---

⁶⁶ Sköld and Thelander, Yttrande Svenska Jägareförbundet

nytteperspektiv der villsvinet representerte økonomiske tap i form av skade på avlinger. Motargumentene bygget på at de økonomiske tapene ikke vil være så store som fryktet, samtidig som villsvinet en gang var og igjen burde være en del av den svenske faunaen.

2.3 JVBs arbeid høsten og vinteren 1979

13. august 1979 satte JVB i gang den interne diskusjonen om hva man skulle gjøre med villsvinet. I dette interne skrivet kommenterte de blant annet:

Ur opinionssynpunkt finns f.n. tydliga likheter när det gäller inställningen till vildsvin och varg. De flesta anser tydligen att djuren skall finnas i den svenska faunan bara de inte negativt påverkar den tillfrågades intressen. Den tveksamma inställningen till vildsvin beror bl.a. på att vi har tämligen osäkra uppgifter om vilka problem en svensk vildsvinsstam skulle medföra.⁶⁷

Slik det kommer frem i sitatet over, så er det tydelig at det internt i JVB, jeg tolker «de flesta» som en referanse til medlemmene i JVB, eksisterte en sympati for villsvinet som individuell art og at den ble føyet inn i den samme «narrative frame» som ulven: En tilbakevendt ur-svensk art, med hjemstavnsrett. Likevel, så var de ikke helt sikre på om den burde tillates: jamfør sitatet så uttrykker de en usikkerhet om hva villsvinet ville bety for Sverige, da også kombinert med konklusjonen fra Erik Dahl om at den kunne gjøre skade på blant annet potet- og havreavlinger. Men, de poengterer videre:

Några omfattande praktiska erfarenheter av problemens art och omfattning omsatt till svenska förhållanden kan vi inte få tillgång till förrän svinen funnits i tillräckligt antal i den svenska faunan under ett antal år.⁶⁸

Sagt med andre ord så kunne hverken JVB eller svenske myndigheter si med sikkerhet hvilke konsekvenser villsvinet ville ha for Sverige. Kommuniserte de her at de ikke var med på den «narrative frame» som presenteres av blant annet LRF og andre jordbrukere? Kanskje, men det kan også bety at på dette tidspunktet så var man mer opptatt av å diskutere alle mulig

---

⁶⁷ Nils Hermansson, Diksussionsunderlag Tillskpanade av en frilevande svensk vildsvinsstam 1979, SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och viltvårdbereidningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige side 2

⁶⁸ Hermansson, Diksussionsunderlag Tillskpanade av en frilevande svensk vildsvinsstam side 2

alternativ, men at det samtidig var for tidlig å konkludere at villsvinet ville være svært nyttig eller svært skadelig i den svenske faunaen. Og om man inkluderer faktumet at JVB sendte en forskningsekspedisjon til Tullgran, Mörkö og Eriksö i perioden september- oktober samme år så er det trolig denne objektive «vi vet ikke» holdningen som gir mest mening slik jeg tolker det.

Rent teoretisk sett er dette veldig interessant fordi diskusjonsgrunnlaget forteller oss at det foreløpig ikke var en «narrative frame» som hadde fått etablert seg internt i JVB: De holdt fremdeles alle dører åpne. Samtidig skal man ikke se bort ifra at man på grunn av at enkelte medlemmer sammenligner villsvinet med ulven, at dette kan være et glimt av den optimismen som er dokumentert i møteprotokoller fra tidligere på året. På dette tidspunktet ser det likevel ut som om JVBs «diagnostic frame» om villsvinet var at man ikke visste nok om konsekvensene. Løsningen ble å forske mer, og det ledet igjen til ekspedisjonen til Tullgran.

I en rapport sendt 9. september 1979 til regjeringen, og andre berørte aktører, skriver Sören Ekström at beredningen mest sannsynlig går inn for at det måtte forskes mer på konsekvensene av villsvinets tilstedeværelse, før man kan ta stilling til spørsmålet om utryddelse eller ikke. Samtidig så påpekte han at man internt i beredningen var skeptiske til en total utrydning og hadde sympati ovenfor villsvinet da det hører til den «ursprungliga svenske fauen». Dette gir gjenklang i et av de vanligste argumentene for villsvinets eksistens: Villsvinet har en historie og «hemortsrätt» i Sverige.⁶⁹

I skrive Ekström sendte ut, beskriver han på vegne av JVB en tredelt middelvei: De vil komme med et endelig forslag i begynnelsen av 1980, men at innen «betänkandet» er sendt ut til remissvar, behandlet, tatt opp i riksdagen og endelig stemt over, så kunne det være for sent å ta en endelig stilling til spørsmålet fordi villsvinet formerer seg svært raskt. Og i «delbetänkandet» som kommer på nyåret ville beredningen mest sannsynlig foreslå at man kontrollerer villsvinet strengt gjennom jakt og disponerer 3-5 områder i landet til å være forskningsområder for å finne ut mer om villsvinet. I disse områdene skal det over en treårs periode:

I samarbeide mellom jordbrukere, forskere og jagare utformas försöksverksamheten så att den ger svar på viktige frågor: Hur skall jakten skötas? Vilka andra typer av viltvård

---

⁶⁹Sören Ekström, En tänkbar handlingslinje i vildsvinfrågan med 3 bilag, 17.09.1979 1979, SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvårdberedningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige. Side 1

behövs om vildsvinet skall återinföras i större skala i vårt land? Vilken skadegörelse åstadkommer vildsvinen? Hur kan dessa skador förebyggas genom olika typer av åtgärder?⁷⁰

Basert på dette sitatet vil jeg påstå at JVB formidlet to «diagnostic frames». Den første var, som kjent fra diskusjonsgrunnlaget, at man rett og slett ikke visste nok om villsvinet og den andre at villsvinproblematikken primært var et spørsmål om forvaltning. Dette er spesielt synlig i presiseringen av spørsmålene om hvordan man skal jakte på dyret, hvordan man kan forebygge villsvinskader og hvilken type forvaltning som trengs om man skal kunne kontrollere stammen.

Videre i JVBs presentasjon av deres «step-by-step» plan, så brukte de den siste delen til å liste opp fordeler og ulemper ved å satse på et slikt forskningsprosjekt. Der fordelene i bunn og grunn handlet om at de fikk utsatt det å måtte ta en endelig beslutning samtidig som man fikk et bedre kunnskapsgrunnlag å basere seg på. Ulempene var at det kostet penger å drive forskning, samtidig som at et premiss for å kunne gjøre denne forskningen var at man kunne kontrollere tilveksten av villsvin. Noe beredningen var positive til – men det måtte handles raskt fra NVV og regjeringens side om man skulle klare det.

Dette er enda et eksempel på en fortsettelse av det samme narrative sett både i avsnittet over, men også i selve SOUen: Villsvinet var en dyreart som trengte en aggressiv forvaltning og kunne ikke overlates til seg selv frem til man klarte å bestemme seg for en endelig handlingsplan. Dette er eksempler på både «diagnostic, prognostic og motivational framing»: Situasjonen er som nevnt før; villsvinet var ikke et problem i seg selv da det snarere var mangelen på regulering som var det. Prognosen, eller løsningen, var som også nevnt før, å holde bestanden på et akseptabelt nivå gjennom jakt slik at man kunne forske mere på hva en frittlevende villsvinstamme ville innebære for Sverige. Motivasjonen for å gjennomføre forskningen; man ville få bedre tid til å foreta den beste avgjørelsen.⁷¹

I en pressemelding fra 01.10.1979 presenterte JVB de tre alternativene de ser for villsvinproblematikken – utrydning, forskning og forvaltning. Det som er oppsiktsvekkende er at de presiserte at arbeidet med å ta en avgjørelse i Riksdagen vil aller tidligst være ferdig på høsten 1980. Noe som kunne bety at innen saken hadde vært innom alle instanser så kunne det være for sent om ikke Länsstyrelsen og Jordbruksdepartementet gjennom Naturvårdverket

---

⁷⁰ Ekström, En tänkbar handlingslinje i vildsvinfrågan med 3 bilag. Side 2

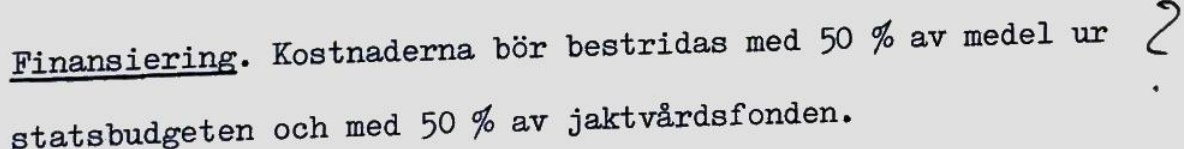
⁷¹ Ekström, En tänkbar handlingslinje i vildsvinfrågan med 3 bilag. Side 2-3

begynte å jobbe for å holde bestanden nede slik at den ikke formerte seg utover statens evne til å kontrollere bestanden.⁷²

Fra et diskusjonsgrunnlag fra 16. november 1979 kommer det frem at JVB mot slutten av 1979 fremdeles mente at ytterligere forskning og undersøkelser på villsvinetens påvirkning var veien å gå. Likevel, er jeg ikke helt sikker på hvor helhjertet dette forslaget egentlig var når de tilsynelatende ikke ser ut til å ha diskutert prosjektet i detalj før nesten to måneder etter de presenterte det som det beste alternativet.

I dette diskusjonsgrunnlaget om forskningsvirksomheten kommer det frem spesielt en interessant detalj (se bilde 2.1). Som vi kan se så er det satt spørsmåltegn ved finansieringsmodellen av prosjektet. Nå er det svært usikkert når eller hvem som har satt spørsmålstegnet i dokumentet. Men det kan likevel bety at man egentlig ikke hadde en klar formening om hva det kunne koste å undersøke saken videre. Det kan ha bidratt til, som vi skal se senere, at JVB gikk bort fra dette forslaget etter å, muligens, ha konkludert med at det bare fantes økonomiske insentiver for å utrydde.⁷³ Det er også koblingen mellom spørsmåltegn i bildet over og det faktum at de gikk bort fra forslaget som får meg til å mistenke at forskningsforslaget var et forsøk på et kompromiss mellom ulike parter i JVB.

To spørsmål gjenstår før oppgaven kan gå videre til å presentere den ferdige SOUen og

Finansiering. Kostnaderna bör bestridas med 50 % av medel ur statsbudgeten och med 50 % av jaktvårdsfonden.

1Bilde 2.1 utsnitt av kildemateriale Diskusjonsgrunnlag Forskningsverksamhet

reaksjonene på den: Hvordan ble villsvinproblematikken presentert i media, og fantes det allerede «narrative frames» i befolkningen?

---

⁷² Sören Ekström and Hans Petterson, Pressemelding, 1979, SE/RA/323561/F 1 E/1, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvårdberedningen, Riksrkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1, Sverige.

⁷³ Nils Hermansson, Diskussionsunderlag Försöksverksamheten, 1979, SE/RA/323561/F1E 1 B2 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och viltvårdberedningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige.

2.4 Avisenes dekning av villsvinproblematikken før publiseringen av SOUen

Det var på ingen måte en hemmelighet at JVB jobbet med denne omstridte saken: Riksdagen ser ut til å følge de samme prosedyrer om offentlig innsyn i sakene de behandlet som det norske Stortinget: Dermed kan vi anta at det var allmenn kunnskap i Sverige at JVB jobbet med problematikken. Likevel er det få avisartikler og leserinnlegg om selve JVB og dets arbeid. Med unntak av en uttalelse fra Nils Hermansson (en av ekspertene i JVB) i Dagens Nyheter 8. juni 1979 der han presiserte at villsvin ikke var videre farlige på grunn av at de var regnet som svært så sky, så var det også stille fra JVB i det offentlige rom. Dette tolker jeg som et ønske om å ikke ville påvirke den offentlige fortellingen før man hadde fått diskutert problematikken skikkelig.⁷⁴

Avisene var også tilsynelatende måteholdne med å diskutere saken for mye. Våren og sommeren 1979 var det bare et par saker i Svenska Dagbladet 19. mars og 7. juni, og den nevnte artikkelen i Dagens Nyheter, de eneste som omtalte villsvinet i noen særlig grad før pressemeldingen fra JVB. I disse tidlige sakene var det formaninger om at man snart måtte ta en avgjørelse; at villsvinene begynte å bli for mange; og diskusjoner om hvorvidt de var farlige eller ikke som dominerte. Disse kan ikke kategoriseres som reelle forsøk på å definere fortellingen eller «the narrative frame» rundt villsvinet, ei heller kan de sies å være veldig preget av de samme tendensene sett i remissvarene som ble behandlet i samme tidsrom.⁷⁵ Er de da gode eksempler verdt å ha med i oppgaven? Ja, det vil jeg påstå, for det viser for det første at mediehusene ikke virket videre interessert i annet enn å formidle nyheter, og for det andre at det også kan tyde på at en spesifikk «narrative frame» om villsvinet ikke hadde etablert seg enda.

Blant arbeidsmaterialet til JVB fant jeg som nevnt i introduksjonen flere titalls postkort og brev sendt inn til Korsnärsgården. Et TV program som kan minne om det norske «Ut i Naturen». Programmet gikk fra 1961 til 1984 på Svensk Television, og postkortene er alle responser på en episode som ble sendt sommeren 1979 som omhandlet villsvinet. I episoden stilte de spørsmålet, etter å ha vist en tysk dokumentar om nevnte dyr, om hva seerne syntes om å ha villsvin i Sverige? Et stort flertall av innsenderne, som var alt fra små barn til eldre mennesker som husket hendelsene på 40-tallet, var positive til at villsvinet skulle få bli i Sverige.⁷⁶

---

⁷⁴ Dagens Nyheter, "Famtiden oviss för lösa vildsvin," *Dagens Nyheter* (Sverige), 08.06 1979.

⁷⁵ Lennart Lundergårdh, "Regjeringens Huvudvärk - Fria Vildsvin etablerar sig," *Svenka Dagbladet* (Sverige), 07.06. 1979; Lennart Lundergårdh, "Jakt på Vildsvin Utreddes " *Svenska Dagbladet* (Sverige), 19.03 1979.

⁷⁶ Sveriges Radio, Brev til Korsnäs t.o.m 18. juni 1979 om Vildsvin, 1979, SE/RA/323561/F 1 E/2, Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige, Jakt- och Viltvård beredningen, Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2, Sverige.

Hva betyr dette da for fortellingen jeg forsøker å skape i oppgaven? Slik jeg tolker det kan disse postkortene være en indikasjon på at det allerede eksisterte en «narrative frame» om villsvinet blant den svenske befolkningen og at en i det minste i deler av befolkningen, ikke var like opptatt av de negative konsekvenser villsvinet måtte ha for jordbruket. Dette ser ut til å danne et omriss av et kanskje dominerende paradigmen i Sverige med hensyn til dyrearter: Kultur-biologiske hensyn er viktigere enn økonomiske. Hvorvidt postkortene representerer flertallet av den svenske befolkningen syn på saken, er vanskelig å si. Postkortene gir likevel en indikasjon på at det ikke bare var jordbrukere og jegere som hadde en formening om villsvinet, men også den menige svenske mann, kvinne og barn hadde et bilde og forståelse av hva villsvinet var for Sverige. I et lengre perspektiv kan bevissthet om dette ha påvirket Riksdagen og Regjeringen nå de stemte over proposisjonen fjerde desember 1980.

Første oktober 1979 slår JVBs pressemelding ned i den offentlige debatten og resultatet blir tilsynelatende at det straks blir flere og flere forsøk fra ulike aktører på å forme fortellingen utad. Eksempelvis så hadde det Svenska Dagbladet en artikkel 28. oktober 1979 der de rapporterte om store ødeleggelser på jordbruket og «trädgården» i Jönköping forårsaket av villsvin. Artikkelen konkluderte med at som følge av disse ødeleggelsene og dets videre potensiale for ødeleggelse, burde villsvinet utryddes. Lantbruksstyrelsen i området kommenterte at de hadde skrevet et remissvar til JVB: Der de uttrykte bekymring for spredningen av sykdommer og viste til Polens problemer med å håndtere dyret.⁷⁷

Samtidig forsøker naturvernere, såkalte villsvinvenner, å dra fortellingen i andre retningen når en djurvänn havnet på trykk i Expressen 12. oktober samme året. I leserinnlegget oppsummerte han eller hun mer eller mindre de samme argumentene uttalt tidligere om villsvinets hjemstavnsrett. Samtidig som de legger til at om svensker skal kunne kalle seg naturelskere så må villsvinet få bli.⁷⁸

Disse to eksemplene vil jeg påstå var forsøk på å «narrative framing» som står i direkte motsetning til hverandre: Den første artikkelen definerte villsvinet som et skadedyr uten å direkte bruke ordet; i motsetning til en «djurvänn» i den andre artikkelen som forsøkte å ramme villsvinet inn i et spørsmål om hvilken identitet Sverige skulle kunne smykke seg med i fremtiden: De som setter naturvern foran profitt, eller de verner om svensk jordbruk?

Ikke alle saker som havnet på trykk i perioden var like ensidige som disse to. Dagens Nyheter skrev 5. november 1979 om bønder i Södermanland som gikk til aksjon for å få villsvinet utryddet, og som fikk støtte fra Lantbrukernas Riksförbund som hevdet at villsvinet

---

⁷⁷ Svenska Dagbladet, "Søndags Telegram," *Svenska Dagbladet* (Sverige), 28.10. 1979.

⁷⁸ Anonymistert: En Djurvänn, "Slapp løs vildsvinen," *Leserinnlegg, Expressen* (Sverige), 12.10. 1979.

stod for store skader i jordbruket. I samme artikkel utalte Viltvårderna, en miljøorganisasjon som ikke fikk uttale seg i remisrunden, at LRF overdrev skadeomfanget og kommenterte at de var uenige i forslaget om utrydning på et slikt grunnlag.⁷⁹ Aftonbladet hadde en lignende artikkel 18. november 1979 der man åpnet med den noe mindre dramatiske tittelen: «Vildsvin – nytt vilt i Sverige?». I artikkelen oppsummerer journalist Kim Erlandsen hvilke av de spurte organisasjoner og myndigheter som var for eller imot en frittlevende villsvinstamme.⁸⁰ Den forsøkte likevel ikke å påvirke debatten i noen retning annet enn å formidle hvem som stod for hva. Den er i så måte et eksempel på at i hvert fall enkelte aviser forsøkte å holde en viss distanse fra dragkampen om hvilke «narrative frame» som skulle gjelde.

Som nevnt tidligere så oppfordret JVB regjeringen til handling gjennom NVV for å redusere antall villsvin før de ble for mange i landet. Den 14. desember 1979 publiserer Aftonbladet en artikkel hvor de kunne rapportere at regjeringen ved jordbruksminister Ander Dahlgren instruerte NVV til å gjøre nettopp dette. Svenska Dagbladet rapporterte det samme dagen etterpå, men presiserte at hensikten var å holde stammen i sjakk frem til en beslutning ble tatt. I samme artikkel så rapporterte man om at de var tvilende til om den lot seg utrydde da det var for mange, og at mange jegere ønsket å ha villsvin i faunaen. Dette vitner om at i hvert fall deler av den da sittende regjeringen hadde en forståelse av ansvaret de hadde ved å forvalte en dyreart – man hadde evne og vilje til å unngå å havne i samme situasjon som Polen. Poenget vi kan ta med oss fra det Svenska Dagbladet er at enkelte kanskje allerede regnet debatten for å være over da man hadde ventet alt for lenge med å regulere villsvinbestanden.⁸¹

Hva forteller disse avissakene og brevene til Korsnärsgården oss om synet på tilhørighet, «narrative frame» og kartografiske-piktografiske epistem blant den svenske befolkningen og avisene? Svært lite konkret da oppgaven ikke kan si med sikkerhet hva som faktisk var gjeldende tankegods i den svenske befolkningen. Derimot gir disse kildene rom for spekulasjoner. Som allerede nevnt, så kan spesielt brevene til Korsnärsgården gi en indikasjon på at det enten allerede eksisterte en «narrative frame» om villsvinet, eller at det var i ferd med å etablere seg en. Denne «narrative frame» som kanskje alt eksisterte; definerte ikke villsvinet som et problem i seg selv, men heller hvordan den skal forvaltes. Samtidig så er det eksempler på den motsatte fortellingen fra enkelte avisartikler. Med andre ord så er det vanskelig å si helt

---

⁷⁹ Dagens Nyheter, "Lantbrukere i Sörmland till åtgärder för att få vildsvinet utryddet . Lantbrukarnas Riksförbund har kontaktat lantbruksministeren " *Dagens Nyheter* (Sverige), 5.11. 1979.

⁸⁰ Kim Erlandsen, "Vildsvin - Nytt vilt i Sverige? ," *Aftonbladet* (Sverige), 18.11, 1979.

⁸¹ Lundergårdh, "Jakt på Vildsvin Utredes ". og Pär Lorentzen, "Sett igång, jaga vildsvin," *Aftonbladet* (Sverige), 14.12. 1979.

konkret om det allerede fantes en dominerende «narrative frame» i befolkningen, men det vi kan si med sikkerhet er at det definitivt var tendenser til at disse «frames» var i ferd med å bli etablert.

2.5 Sammenfatning

I dette kapitlet har oppgaven analysert interne skrivelser, remissvar og avisutklipp for å avdekke om det fantes styrende prinsipper og «narrative frames» blant JVB, berørte aktører og den svenske befolkningen. Ved hjelp av konsepter om ulike «narrative frames» slik de har blitt gjengitt i Grays artikkel, har oppgaven vist at det både blant aktørene som sendte inn remissvar til JVB våren og sommeren 1979, i befolkningen og intern i JVB eksisterte ulike «narrative frames» i fortellingen om villsvinet.

Fra analysen har oppgaven og vist at det blant de to hovedfordelingene som uttrykkes, eksisterte det forskjellige forståelser av hva Sverige var rent kultur-geografisk og at de hadde ulik forståelse av hva som hørte til der. De som var imot villsvinets eksistens i det fri, definerte ofte villsvinet som et skadedyr som ikke var nyttig for landbruket og derfor måtte utryddes. I deres fortelling var Sverige primært et kulturlandskap som var til nytte for mennesket. Derfor vil oppgaven også fremover bruke betegnelsen jordbrukere for denne gruppen.

Blant de som derimot var for villsvinet, var bildet litt mer nyansert da man også uttrykte sympati ovenfor bøndernes sak, men presiserte at man ikke kunne bedømme en arts rett til å leve basert på en parts ønsker. For denne grupperingen var Sverige heller en blanding av naturlandskap og kulturlandskap; der både bønder og villsvin hadde like mye rett til å eksistere. Problemet ble heller ikke definert som at en agent eller aktør forårsaket vansker for en annen, men heller definert som en konflikt som oppstod når kultur- og naturlandskap møttes og utfordringen med å forvalte dette møtet. Jeg vil derfor omtale denne gruppen aktører for naturforvaltere videre i oppgaven.

Avisene og postkortene fra Korsnärsgården har gitt oss en indikasjon på at debatten som pågikk internt i JVB og mellom berørte aktører, ikke eksisterte i et vakuum, men at man også blant vanlige svensker hadde en formening om hva villsvinets rolle og tilhørighet var i Sverige.

I praksis betyr dette at det eksisterte tendenser til styrende prinsipper som påvirket argumentasjonen fra de ulike aktørene? Dette kapitlet har vist eksempler på at man kjempet om å gjøre sin «narrative frame» til den gjeldende fortellingen om villsvinet. Jordbrukerne dyttet økonomiske insentiver og viktigheten av et sterkt jordbruk foran seg og sa at dette var viktigst, mens naturforvalterne på en annen siden, kritiserte hvor egoistisk en slik tankegang var og påpekte at mennesket har et ansvar for å forvalte naturen på en ordentlig måte.

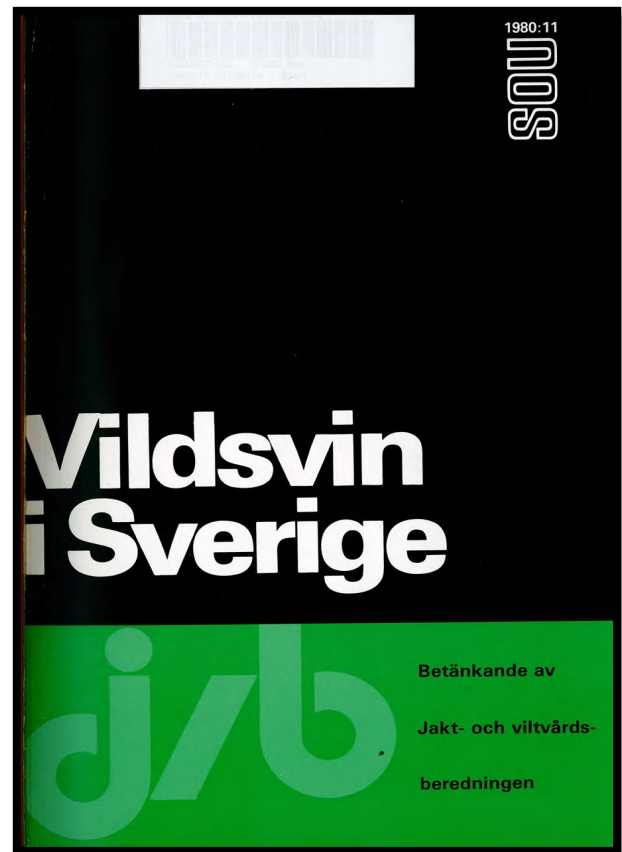
Spørsmålet videre blir: Endret debatten seg nevneverdig etter publiseringen av *SOU 1980:11*
Vildsvin i Sverige?

Kapittel 3 SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige og den endelige beslutningen

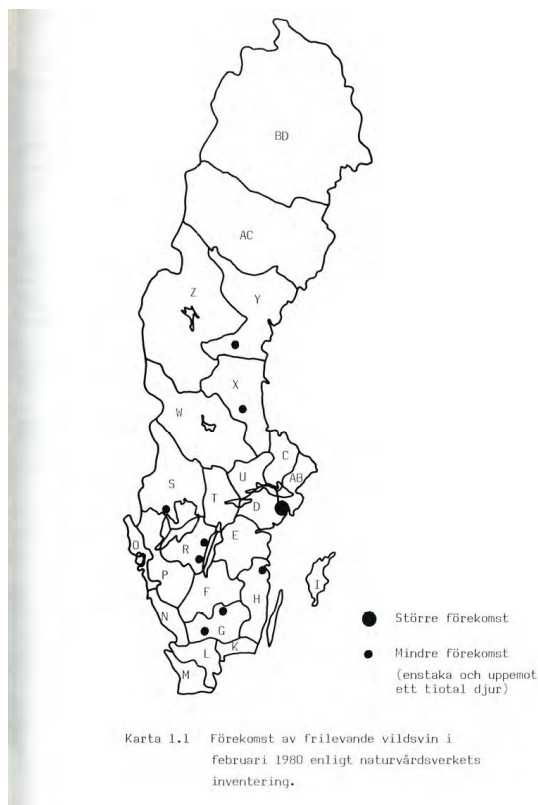
Dette kapitlet skal jeg først presentere og analysere de ulike kapitlene i den ferdige SOUen. Som en del av den analysen skal jeg også se på den endelige anbefalingen fra JVB og hvilke argumenter de hadde for denne avgjørelsen – det viktigste her er å identifisere hvilke «narrative frame» som endelige vant frem i komiteen og hvorfor. Etterpå skal det samme gjøres med reservasjonen til Arne Andersson og Thure W. Karlsson tok ut mot den endelige anbefalingen til JVB og dermed forsøke å besvare spørsmålet om hvorfor de reserverte seg.

Deretter vil kapitlet rette fokus mot remissvarene sendt til Jordbruksdepartementet etter SOUens publisering, og avisenes dekning av saken frem til den endelige avgjørelsen i Riksdagen 4. desember 1980. Kapitlet skal avsluttes med en analyse og beskrivelse av proposisjonen fra landbruksminister Dahlgren, svare på hvorfor han kom med beslutningen han gjorde?

De teoretiske verktøyene vil være de samme som kapittel to: Grays «framing theory» og Olwigs kartografiske-piktografiske epistem er fremdeles de viktigste, men de skal også suppleres med O’Gormans konsept om tilhørighet og kampen mellom biologiske og kulturelle faktorer, samt Chew og Hamiltons kategorisering for å forklare aktørers motivasjon og utgangspunkt.

Bilde 3.1 Forside SOU: 1980 11 Vildsvin i Sverige

Bilde 3.2 - kart over forekomster av villsvin i Sverige februar 1980 side 9 i OU 1980: 11 *Vildsvin i Sverige*

3.1 Vi tycker om vildsvinen

Mars 1980 ble *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* publisert. Dokumentet er på hele 97 sider, da inkludert fire bilag, og delt inn i seks kapitler. SOUens første kapittel er et bakgrunnskapittel: Som vil si at de presenterer en generell historie om villsvinet i Sverige og Europa og hvordan situasjonen er nå (februar 1980), de presenterer også årsakene til at rapporten ble produsert, og hvordan beredningen har gått frem for å ferdigstille den. I kapitlet var det også vedlagt et kart som illustrerte hvor i landet det fantes villsvin per februar 1980 (se bilde 3.2). Kapitlet er ikke spesielt oppsiktsvekkende i så måte; bortsett fra at JVB avslutter kapitlet med å gjenta pressemeldingen og formaningen de sendte til regjeringen i desember 1979 om å

øke jakten på villsvinet før de ble for mange til å gjøre noe med.⁸²

Det fremstår som litt besynderlig å bruke deler av kapitlet som skulle skape en bakgrunn for fortellingen om villsvinet og rapporten, til å gjenta advarselen om at de kan fort bli for mange. Selvfølgelig, det kan også hende at dette er vanlig kutyme. Dersom vi sammenligner med to tidligere SOUer: *SOU 1979:19 Jaktvårdområden* og *SOU 1979:52 Viltskador*. Så ser vi at ingen av disse to hverken inneholder et slikt bakgrunnskapittel eller kommer med slike frempek som *SOU 1980:11* gjør. Sistnevnte var dog et helt annet prosjekt enn de to andre, noe som selvfølgelig er en faktor, likevel har Ekström og resten av beredningen tatt den beslutning å inkludere denne advarselen så tidlig i rapporten. Tar jeg på meg mine «framing theory»- briller så kan en mulig tolkning være at dette var et forsøk på å antyde at villsvinet kunne være utenfor Sverige evne til å kontrollere. Med andre ord: Det var uvesentlig om Riksdagen besluttet å utrydde eller beholde villsvinet fordi de var så mange og formerte seg

⁸² SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*.side 10

så fort at den var kommet for å bli. Dette er bare spekulasjoner fra min side – men i lys av den endelige anbefalingen fra JVB så er det ikke helt urimelig.⁸³

Rapportens kapittel to, *Vildsvinets Biologi*, som ellers var det samme dokumentet som ble sendt ut med ytringsspørsmålene fra året før, beskriver i løpet av 17 sider: Villsvinets utseende; utbredelse i verden; sosiale mønstre og oppførsel; underarter; og hvor raskt den reproduserer seg. Her inkluderte de også statistikk fra Øst-Tyskland, som viste hvor kjapt en relativt

liten bestand kan vokse (se bilde 3.3). Resten av kapittelet er dedikert til å beskrive hvordan

arten vokser fra grisunge til fullvoksen purke eller galte, næringsøkologien – hva det kan og foretrekker å spise, og til slutt sykdommer og parasitter det kan være bærer av. Her bruker rapporten en del plass på å beskrive utbredelsen av klassisk

Omvärlds- betingelser	Halvtåriga suggor			Ett-och-etthalt- åriga suggor			Äldre suggor		
	Foster	Födande %	Födel- setal	Foster	Födande %	Födel- setal	Foster	Födande %	Födel- setal
Ogynnsamma	3.6	30	1.0	4.5	80	3.2	6.3	90	5.1
Normala	4.1	35	1.3	5.8	80	4.2	6.5	90	5.3
Mycket gynnsamma	4.6	40	1.7	6.5	90	5.3	6.8	90	5.5

Bilde 3.3 - Statistikk over populasjons vekst av villsvin i Øst-Tyskland hentet fra SOU 1980: 11

svinepest, den fryktede afrikanske svinepesten, og sammenhengen mellom villsvinbestanden og utbredelsen av sykdommer. De konkluderer underkapittelet med:

Sammanfattningsvis kan framhållas att viss risk för införande av klassisk och afrikansk svinpest till Sverige finns konstant, samt att vildsvinens betydelse som komplicerande faktor i sjukdomsbekämpanden för denna båda sjukdomar är oklar.⁸⁴

Basert på sitatet så kan det virke som om JVB – gjennom professor Erik Dahls arbeid - ikke var enig i at villsvinet utgjorde en så stor risiko som enkelte av jordbrukerne ville ha det til. Samtidig var de tilsynelatende forsiktige med å forkaste argumentasjonen helt. Men som oppgaven skal vise – så tar de et mer konkret standpunkt i rapportens kapitel seks der de presenterer beredningens endelige anbefaling.

Så hva gjør kapittelet fra et teoretisk perspektiv? I spørsmålet om tilhørighet så presenterte ikke Erik Dahl villsvinet som hverken en fremmed art eller et skadedyr. Han gjør

⁸³ SOU 1979:19, *Jaktvårdsområden: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*, ed. Jordbruksdepartementet, ed. Sören Ekström et al., Statens offentliga utredningar (Stockholm: LiberFörläg: Allmänna Förlägar 1979).
⁸⁴ SOU 1979:52, *Viltskador: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*, ed. Jordbruksdepartementet, ed. Sören Ekström et al., Statens offentliga utredningar (Stockholm: LiberFörläg: Allmänna Förlägar 1979).

⁸⁴ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 27

altså hverken det Chew og Hamilton eller O’Gorman har beskyldt vitenskapsmenn for å gjøre: Nemlig å la seg farge av konsepter om tilhørighet og nytte i arbeidet sitt. Det kan jo selvsagt ha noe med at det ikke var opp til Dahl å vurdere om villsvinet hørte til eller ikke fordi han skulle bare presentere fakta. Men, om det er gjort med hensikt eller ikke, så er det likevel interessant at Dahl i rapporten bidrar til å «reframe» fortellingen fra blant annet LRF om at villsvinet utgjør en stor helsemessig risiko i forbindelse med spredningen av klassisk svinepest og afrikansk svinepest. Nå velger jeg å tolke Erik Dahl i beste mening og ikke å si at han gikk i naturforvalternes ærende, men heller var en «champion of facts» som ønsket å spre det som faktisk var tilfellet og hva man er i tvil om, uavhengig av hvem det gagnet.

SOUens kapitel tre *Vildsvinen och människan* er i likhet med rapporten kapittel to fra Erik Dahls premorarium. Kapitlet presenterer tall og statistikk fra en rekke land med fokus på de områder der villsvinet kan være en faktor: trafiksikkerhet, skogbruk, jordbruk og jakt. Interessante momenter fra dette kapitlet er at Villsvinet klarte seg bedre i trafikken enn hjorten; den var stort sett en positiv faktor i skogbruket; de økonomiske konsekvensene for jordbruket var i de fleste land overkommelige; og at den største utfordringen var å holde bestanden nede og utenfor de områder det var uønsket.⁸⁵

Det som kan være interessant å få med seg, noe oppgaven også har kommentert før, er Dahls kommentar om de økonomiske konsekvensene. Han skriver:

Det har, mot bakgrund av gängse föreställningar i frågan, varit något överraskande att finna att vildsvinens skadegörelse på de flesta håll rent ekonomiskt tycka vara så förhållandevis måttlig.⁸⁶

Sett bort fra at han finner resultatet av undersøkelsen overraskende, som kan tyde på at det eksisterte «narrative frames» før rapporten ble skrevet, så er konklusjonen at villsvinets «skadegörelse» var «måttlig», eller spartanske, veldig interessant. Rent praktisk betyr det at en av villsvinets tidlige «diagnostic frames» ikke var slik man trodde. Ja, den gjorde skade, men den var så å si ubetydelig rent økonomisk sett om Dahls konklusjon stemte. Men som Dahl påpeker:

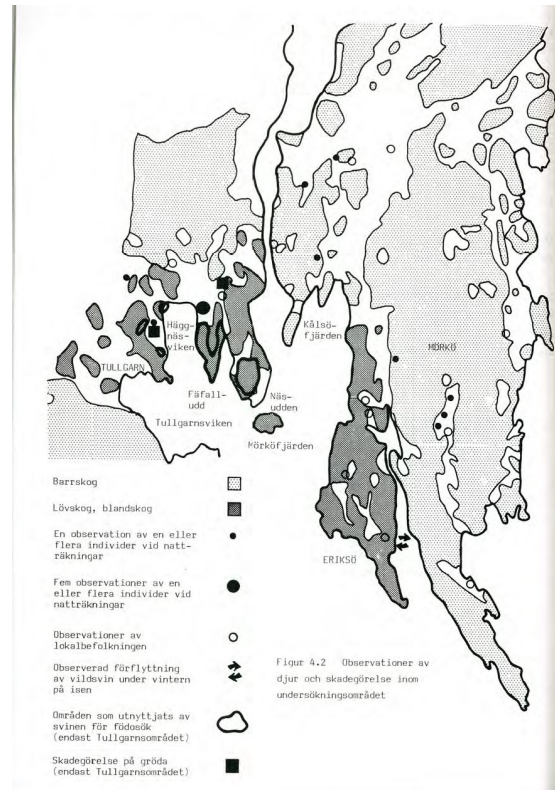
⁸⁵ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 29-41

⁸⁶ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 34

Här finns emellertid två aspekter, den rent ekonomiska och den psykologiska. En stor del av problematiken kring vildsvinen betingas utan tvekan av den sistnämnda, av besvikelsen över förspild möda och grusade förhoppningar.⁸⁷

Erik Dahl selv så altså ut til å se villsvinnproblematikken i en større «narative frame» enn jordbrukerne selv gjorde med hensyn til de konsekvenser bestanden kunne ha for dem. Fra de remissvar oppgaven allerede har eksemplifisert i kapittel to og de som kommer siden; så er det ingen, slik jeg har forstått det, som nevner det psykologiske aspektet av skadene villsvinet kan gjøre på jordbruket. Betyr det da at det egentlig ikke er en faktor? Eller er det følelsesmessige underkommunisert og at fokuset må være på økonomiske argumenter på grunn av et legitimitetsspørsmål i møte med det byråkratiske? Det spørsmålet vil ikke denne oppgaven kunne finne svaret på; men det er likevel interessant å ha i bakhodet når jeg skal analysere remissvarene sendt til Jordbruksdepartementet i kapittel 3.

Rapportens kapittel fire *Vildsvinbeståndet på Tullgarn, Mörkö och Eriksö* er en gjengivelse av den undersøkelsen gjennomført av Hans

Bilde 3.4 Observasjoner av dyr og skader i forskningsområdet.

Kristiansson fra Lund universitet på vegne av beredningen i området Tullgarn, Mörkö og Eriksö (se bilde 3.4). I perioden september til oktober 1979 gjennomfører Kristiansson studier som skulle gjøre rede for de geografiske attributtene (plantet mark, skogsområder og lignende) til området, villsvinets biologiske utgangspunkt, skader som følge av villsvin og antallet villsvin.⁸⁸ Rapporten gjør også et grovt regnestykke over veksten man kunne forvente i nevnte område. «Antalet vuxna suggor i området kan uppskattas til 10 och 15 individer. Dette skulle ge ett tillskott till beståndet 1980 på 50–75 djur och resultera i en beståndsstorlek av 100–150 djur.»⁸⁹

⁸⁷ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 35

⁸⁸ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. side 43-48. Her blir antallet svin talt til å være et sted mellom 90 og 115 individer fordelt på de tre områdene, men rapporten presiserer at samme dyr kan ha blitt talt flere ganger da det er vanskelig å se forskjell på dyrene i mørket.

⁸⁹ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 46-47

I praksis så betydde det at en villsvinflokk kunne dobles i størrelse i løpet av et år; en vekst på omtrent hundre prosent om forholdene lå til rette for det. Dette kommenteres ikke videre i denne delen av rapporten, og de konkluderer kapittelet med å oppsummere at cirka en prosent av det totale jordbruksarealet i Tullgran ble ødelagt av villsvin. Ikke helt de dramatiske tilstandene mange av jordbrukerne hadde beskrevet.

Hvilken funksjon har da dette kapitelet for oppgavens fortelling og den narrative rammen rundt villsvinet? Først og fremst så kan det virke som om konklusjonene fra rapporten til Kristiansson kanskje var med på fjerne siste spor av tvil for en del medlemmer i JVB. Tidligere var man åpne for et kompromiss mellom de som til slutt reserverte seg og resten av beredningen på grunn av usikkerheten rundt konsekvensene villsvinet ville ha for svensk jordbruket. Dermed bidro muligens rapportens observasjoner av hvor lite villsvinet faktisk ødela til at man ikke lenger kunne stå for et slik kompromiss. Dette er bare spekulasjoner fra min side, men det kan virke som om resultatene fra Tullgran bidro til å avvikle en del av den narrative «framing» som omgav villsvinet internt i JVB. Samtidig som Kristiansson også bidro til fortellingen om villsvinets biologiske tilhørighet – man var lenge i tvil om den kom til å takle den svenske vinteren – men som vist i SOUen kapittel tre: så klarte den seg aldeles utmerket og utgjorde ingen stor trussel for hverken den lokale faunaen eller floraen, ei heller for kulturlandskapet. Jeg mistenker derfor at rapporten fra Kristiansson ble et vendepunkt i JVBs arbeid og kan kanskje forklare hvorfor de endret standpunkt som da førte til Andersson og Karlssons reservasjon.⁹⁰

Kapitel fem *Remissvarene* tar for seg antallet remissvar de har fått inn og fra hvem. De deler disse remissvarene i to; de som var for og de som var imot og siterer utsagn fra de viktigste aktørene. NVV og Det Svenska Jägareförbundet blir trukket frem som eksempler på de som var for villsvinet: Et viktig moment her er at de også påpeker uregelmessigheten blant SJF sine lokallag der ikke alle var enige med hovedkontorets innstilling. Blant de som er nevnt som eksempler på de som var imot en frittlevende villsvinstamme var Länsstyrelsen i Kronoberg, Södermanland, Östergötland, Lantbrukarnas Riksförbund, og Ståthållarämbetet. Sistnevnte er forvalteren av de kongelige residenser – blant annet Tullgarn slott som er et av områdene hadde mest villsvin i Södermanland.⁹¹

Kapitelet avsluttes med en oppsummering av handlingsforslagene de ulike aktørene delte med JVB. Der skillet i stor grad er som skissert likt som i denne oppgavens kapitel to: De

---

⁹⁰ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 46-48

⁹¹ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 49-56

som var for en total utrydning og de som var for en godt regulert villsvinstamme i svenske skoger. Med regulering så mener de jakt året rundt og et såpass trykk at bestanden ikke vokser ut av kontroll.⁹² Dette er et ellers et godt eksempel på at JVB ikke forsøkte å skape en «narrative frame» i gjengivelsen av data og remissvar; de forsøkte, slik jeg tolker det, å gjengi i størst mulig grad de ulike synspunktene som dukket opp i arbeidet med SOUen.

Beredningens endelige anbefaling er ytret i SOUens kapittel seks: *Beredningens Överväganden och Förslag*. Kapitlet i seg selv er delt inn i seks underkapitler, der de to første gjenforteller de viktigste momentene fra de biologiske forutsetningene for villsvinet i Sverige basert på de fortellingene gjengitt i rapportens kapittel to og tre, og basert på forskningen fra Tyskland så konkluderer de med at rent biologisk sett så ligger forholdene til rette for at villsvinet skulle kunne klare seg bra i Sverige. Blant de tre alternativene som beredningen vurderte og sendt ut på remis, presenterer de også to ytterpunkter i remissvarene: Statens Naturvårdsverk og Lantbruksstyrelsen. Her sa JVB seg enige i uttalelsen fra NVV:

En djurarts existensberättigande bedöms inte. lägre ut från dess värde eller skada från människans rent egoistiska utgångspunkter. Bedömningen görs utifrån en ekologisk grunnsyn. (...) Beredningens principiella syn överensstämmer med den som redovisats av NVV. Endast mycket starka skäl bör enligt beredningens mening kunna föranleda avsteg från den principielle inställningen.⁹³

Med andre ord så fant ikke JVB noen sterke nok argumenter for hvorfor villsvinet som en opprinnelig svensk art skulle utryddes på nytt. Resten av kapitlet brukte de på å utdype standpunktet sitt samt beskrive eventuelle konsekvenser av å tillate en frittlevende villsvinstamme.

JVB viste først og fremst til andre land som hadde en større villsvinstamme – deriblant USA, Polen og Tyskland som de mest refererte. Fra disse resonerte de seg frem til at villsvinet kunne gjøre en del skade, men med unntak av Polen så var likevel ikke villsvinet regnet for å være et stort problem i disse landene: I hovedsak fordi avkastningen fra jakt og salg av kjøtt var tilnærmet den samme eller høyere enn skadene dyret påførte markene. I Polen var situasjonen annerledes da villsvinet og kronvilt (hjort) sørget for store skade på jordbruket – spesielt havre og poteter. Til tross for dette skriver JVB at de også i Polen var, om ikke begeistret, positive til

---

⁹² SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 56- 59

⁹³ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 61

villsvinet og hovedgrunnen til at de var blitt et problem i Polen var at reguleringer som hindret nedskytning i den skalaen som trengtes for å forvalte det ansvarlig.⁹⁴

Fra et «framing the narrative» perspektiv så er dette et eksempel på hvordan JVB viser til hvorfor det er menneskelige handlinger, eller mangel på handling som fører til at en art blir et problem og ikke dyret i seg selv. Dette forsterket de videre ved å poengtere at de i verken i USA (nærmere bestemt i California) eller i deler av Tyskland har de samme problemene som Polen og hovedgrunnen var at man i disse to landene effektivt klarer å skyte og dermed avskrekke dyrene fra å etablere permanente revirer slik som de hadde gjort i Polen. Dette er noe man også burde klare i Sverige også hevdet JVB.⁹⁵ De økonomiske skadene på jordbruket, ville ifølge JVBs egne ord, bli tilnærmet ubetydelige satt inn i en større økonomisk sammenheng.

Epizootologisk (smittefare) sett vurderte JVB villsvinet for å være relativt trygt. De viser til at dersom afrikansk svinepest og klassisk svinepest skulle komme til Sverige, så vil det mest sannsynlig skje gjennom andre kilder enn villsvinet som er meget sky. De referer til statsepizootolog Göran Hugoson utredning om de to sykdommene. Der det først og fremst var menneskelige handlinger i form av import og eksport av dyreprodukter og dumping av avfall fra slakting som var de største kildene til at disse sykdommene spres.⁹⁶ Nok en gang så pekte JVB på at det i hovedsak var menneskelig handling som gjort at villsvinet kunne være et problem og ikke dyret i seg selv. I deres «diagnostic framing» så var villsvinet definitivt ikke en skurk slik jordbrukerne så ut til å hevde.

Videre i sin anbefaling til Riksdagen vurderer JVB at det sterkeste argumentet for å utrydde villsvinet, var den eventuelle muligheten for spredning av blant annet svinepest. Men, etter å ha konferert seg med blant annet veterinærer og sett på erfaringer fra andre land så vurderte de denne sjansen som svært liten. Derfor burde villsvinet tillates i Sverige da det definitivt hadde hjemstavnsrett i Sverige samtidig som man ikke vurderte å utrydde andre arter som gjorde minst like mye skade, som for eksempel elg og bever, gjorde på avlinger og annen industri.⁹⁷

Det betydde dermed ikke at man skulle la bestanden vokse ukontrollert, for i tråd med den definerte fortellingen, så var det menneskets ansvar å sørge for at villsvinet ikke ble et problem for hverken jordbruket eller andre. JVBs «prognostic frame», eller løsning, var et høyt jakttrykk samt inngjerding av de mest utsatte områdene og gode rutiner for å betale erstatning

---

⁹⁴ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 32-34

⁹⁵ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 62

⁹⁶ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 63 og side 26-27

⁹⁷ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 67-68

til bøndene. Det skulle finansieres gjennom salg av lisenser og skattelegging av kjøttsalget. Gjennom å påpeke det siste, nemlig at de anerkjenner og vil betale erstatning til bønder, sier de samtidig at jordbrukerne ikke var «the bad guys», men at de ikke kunne utrydde en helt art bare basert på en grupperings ønsker. I motsetning til reservasjonene som argumenterer for akkurat det motsatte.⁹⁸

Det som er interessant her er at JVB har endret anbefalingen de presenterte i rapporten fra den presenterte i diskusjonsgrunnlaget og pressemeldingen fra året før.⁹⁹ Spørsmålet om hvorfor JVB endret posisjon sin til hvordan man burde forvalte villsvinet har jeg ikke funnet et tydelig svar på. Men basert på at det ikke har vært noen tegn på at det ville bli tatt en reservasjon før publiseringen, så kan det tyde på at det på et eller annet tidspunkt mellom november 1979 og mars 1980 ble umulig for majoriteten i JVB å stille seg bak kompromisset om videre forskning, eller omvendt, at det ble umulig for de som reserverte seg. Hva var kimen til denne brytningen?

Slik jeg tolker det så har det oppstått en konflikt internt i JVB om hva slags fortelling de egentlig skulle formidle. I likhet med Barbara Grays tilfelle i Minnesota så oppstår det, eller har alltid eksistert, to ulike «narrative frames» internt i JVB. Spenningen mellom disse to ble så stor at de til slutt gikk fra et forsøk på det jeg tolker som et kompromiss mellom disse to leirene, til å ende i en reservasjon mot den endelige anbefalingen fra JVB hvor det altså eksisterte to separate konklusjoner på problemstillingen. Hvordan denne konflikten oppstod er usikkert. Ut fra diskusjonsgrunnlaget fra året før kan det tyde på at det handlet om økonomi kombinert med konklusjonen fra Tullgran om at villsvinet stod bak mindre skader enn man trodde. Dette kombinert med poenget fra remissvarene om at man ikke kunne utrydde en art basert på rent egoistiske premisser, kan ha bidratt til en splittelse mellom reservasjonen og majoriteten av JVB.

For å oppsummere: JVB ser ut til å definere sin «narrative frame» til å handle om forvaltning av tilbakevendt art: Villsvinet var ikke problemet, men mangelen på naturlige rovdyr og jakt kunne gjøre den til et problem (diagnostic framing). Løsningen (prognostic framing) var for det først å jakte og drive dyret bort fra de mest utsatte områdene; for det andre så måtte man beskytte suger og grisunger i de mest sårbare periodene slik at man beholdt en stabil stamme; og for det tredje så måtte man erstatte de skader som måtte oppstå. Deres «motivational framing», eller motivasjon, var å ivareta denne muligheten til at villsvinet kunne bidra til et rikere biologisk mangfold til landets etterkommere og for alvor sementere at i

---

⁹⁸ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 68-70

⁹⁹ Se underkapittel 2.3 side 35–36

Sverige så var man ikke lenger styrt av en økonomisk nytte-tenkning med hensyn til arter og naturen.

JVB ser også ut til å dele blant annet SJF sitt kartografiske-piktografiske epistem: Der Sverige ikke bare bestod av kulturlandskap som var for menneske, men var en kombinasjon av naturlandskap og kulturlandskap. I disse landskapene hadde villsvinet utvilsomt en tilhørighet på grunn av sin historie i landet, men også på grunn av et ønske om et større biologisk mangfold. Samtidig som man ikke skal glemme at et av de store hovedargumentene til flere av aktørene for villsvin var at jegere også fikk et nytt og spennende vilt å jakte på, og at dyret var nyttig for jordbruket. Dette resonerer godt med eksempelet fra Smouts artikkel; der man til og med i naturvernets tidsalder måtte argumentere for et dyrs nytte i et miljø for å kunne tillate det. Så om vi tenker litt kontrafaktisk så er det ikke sikkert at villsvinet ville blitt erklært svensk av JVB og andre om det ikke var for nettopp denne økonomiske- og underholdningsnytt som villsvinet også representerer. Og som oppgaven nå skal gå videre til: Så var det ikke alle i beredningen som var enige i at villsvinets hjemstavsrett og nytte var nok for å tillate en frittlevende bestand.

3.1 2 Asymmetrisk kompromissløshet

Rapporten publiseres ikke uten dramatikk, for i dokumentet; *SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige*, er det også lagt ved en reservasjon skrevet av Arne Andersson og Thure W. Karlsson mot beredningens beslutning. I reservasjonen så anerkjente de to at beredningen hadde gjort en god jobb ved å liste opp de ulike fordeler og ulemper villsvinet kunne få for Sverige, men likevel stilte Andersson og Karlsson seg helt uenige til den endelige anbefalingen til beredningen. Ifølge dem så hadde man påtvunget dyret en falsk status som ekte villsvin med svensk tilhørighet når de etter all sannsynlighet opprinnelig var fra andre siden av Østersjøen, og derfor ikke svenske, og samtidig var hybridisert med ordinære tamsvin og knapt kunne kalles ville dyr.¹⁰⁰

De forsøkte altså å så tvil om fortellingen om villsvinet som en hjemkommen art, og forsøker å «reframe the narrative» fra en romantisert fortelling om dyr som rømmer fra fangenskap og ut i frihet ala *Free Willy* til en fortelling om hybridiserte tamdyr som rømmer fra bonden som eier dem. Det var også et annet aspekt ved argumentasjonen deres; nemlig at disse dyrene hadde rømt fra innhegninger og ikke var en del av et statlig organisert utplassering for

---

¹⁰⁰ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 77

å berike faunaen. Sett i lys av deres genetiske opphav og allmenne interesse, og ikke interessene til et mindretall, så burde man ikke tillate disse dyrenes videre eksistens i det fri.¹⁰¹

Dette er en av de tydeligste eksempel på at ulike former for «framing» var i bruk for å påvirke fortellingen. Forsøket på å omdefinere villsvinet til en halvtam rømling for å avromantisere fortellingen om det, ser jeg på som en form for «diagnostic framing» i den forstand at de ønsket å omdefinere dyrets status fra ønsket curiositet til uønsket skadedyr. Deres «motivational framing» var at det vill være i den allmenne interesse å utrydde dyret snarere enn å la den få bli.

Videre så fortsatte de forsøket med «reframe» fortellingen når de avviste påstanden om at villsvinet fremdeles hadde hjemstavnsrett i landet. Villsvinet forsvant på 1700-tallet da innbyggertallet var på ca. 1,8 millioner og jordbruket var helt annerledes enn jordbruket 280 år senere, altså i 1980.¹⁰² Deres kartografiske-piktografiske epistem kan tolkes som at landskapet hadde forandret seg på de bortimot 300 årene siden villsvinet forsvant; man kan altså ikke lenger argumentere for at villsvinet hadde hjemstavnsrett fordi det ikke var det samme geografiske Sverige. Før var kanskje Sverige en miks mellom naturlandskap og kulturlandskap; men nå (les 1980) har den svenske «frontieren» forsvunnet på grunn av et økt folketall og et endret jordbruk. Dermed kunne ikke Sverige tillate villsvin på det premisset at den hørte til der fordi det ikke var det samme landskapet lenger.

Ikke bare JVB selv var gjenstand for kritikk: En av de mest positive aktørene for at villsvinet skulle få bli en del av faunaen var det Svenska Jägareförbundet som gjennom sitt hovedkontor i Stockholm delte både sitt synspunkt, men også synspunktene fra lokallagene i organisasjonen. SJF var også en av de mest sentrale aktørene i beredningens oppsummering av remissvarene som gjengir flere av argumentene SJF uttrykker.¹⁰³ Dette var problematisk hevdet Andersson og Karlsson, hovedsakelig fordi de mente at SJF ikke hadde lyttet til sine underorganisasjoner og lokallag ettersom et flertall av de medsendte remissvarene fra SJFs lokallag var imot en frittlevende villsvinstamme. Dette medførte at SJF ikke representerte synet til jegere flest, men et mindretall av dem. Og som en konsekvens så hadde JVB gjort en feilaktig konklusjon om at jegere flest var for villsvinet.¹⁰⁴

Hvilken hensikt hadde det at Andersson og Karlsson kritiserte SJF så kraftig i reservasjonen sin? Slik jeg ser det er det tre ting som foregår her: For det første var de opptatt

---

¹⁰¹ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 77

¹⁰² Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 78

¹⁰³ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*.side 51-52

¹⁰⁴ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 79

av at alle parter skal være korrekt representert og sitert, og at det derfor ble feil å si at jegere flest var for villsvinet når en stor del av dem ikke var det etter reservasjonens tolkning av remissvarene. For det andre så kan denne presiseringen av Andersson og Karlsson sees på som et ledd i en større konflikt vi er godt kjent med her i Norge også; by mot land problematikken. Sett i sammenheng med at SJFs hovedkontor lå i Stockholm og mange av de lokallagene som var negative til villsvinet lå i jordbruksområder, er det ikke urimelig å tenke at denne konflikten spilte inn her også. Det er den konflikten reservasjonen spilte på. For det tredje så tolker jeg dette som et forsøk på å «reframe the motivational frame» ved å vise til at en av de store interessegruppene som var for villsvinet ikke nødvendigvis var så representativ som antatt og dermed så har SJF opptrådt udemokratisk med hensyn til sine egne lokallag. Men som det kommer frem i selve rapporten, så poengterte JVB at flere av SJFs lokallag ikke var enige med hovedkontoret – det er derfor større usikkerhet om hvorvidt reservasjonens kritikk av SJF var så effektiv. Ytringssvaret til jordbruksdepartementet fra SJF avdekker muligens hvorvidt reservasjonen lyktes.

Et spørsmål jeg stiller meg i arbeidet med denne reservasjonen, er hva som motiverer Arne Andersson og Thure W. Karlsson annet enn at de er uenige? Spørsmålet er kanskje umulig å få et konkret svar på. Likevel vil jeg påstå at vi ser antydninger til det i reservasjonens del om villsvinets utbredelse i Sverige. I denne delen presenterte de to argumenter myntet på at man ikke kunne utsette bønder for den økonomiske risikoen som villsvinet representerte. Dette fordi at de områdene som ville bli hardest rammet av villsvinet, ikke var de fruktbare områdene Söderslätt og Kristianstadsslätten i Skåne, Östgötaslätten, Varaslätten i Västergötland samt deler av Malardalen slik JVB hevdet.¹⁰⁵ Det var snarere de jordbruksområdene i midt-Sverige som i større grad var en blanding av skogholt og åkerlapper som ville bli hardest rammet av villsvinet ifølge Andersson og Karlsson. Jamfør denne fremstillingen, så ville det være uansvarlig å påføre disse bygdene (som ikke nevnes ved navn) enda et skadelig vilt da de ikke var like økonomisk robuste som de større gårdene i Sør-Sverige

Basert på dette resonnementet så var det de økonomiske interessene til små-bøndene som dannet deler av reservasjonens «motivational frame». Et interessant moment her er at reservasjonens to medlemmer selv var bønder og delte da sannsynligvis jordbrukeres kartografisk-piktografisk epistem om Sverige som primært bestående av kulturlandskap. Til tross for dette, så ser de tilsynelatende ut til å argumentere for at det også enkelte steder var områder hvor det fremdeles skulle være naturlandskap, men ikke på bekostning av

---

¹⁰⁵ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 79

kulturlandskapet. Dette forsterker signalet om at noen jordbrukere så på Sverige som en «frontier» der bøndene var først i rekken med å temme den usiviliserte og farlige naturen. En kanskje utgammel tanke om naturen fra forrige århundre og imperialismen tidslader, men like fullt fremdeles gjeldende blant enkelte av 80-tallets bønder ser det ut til ¹⁰⁶ Med andre ord så hadde tilsynelatende enkelte jordbrukere et kartografisk-piktografisk epistem av Sverige som bestående av både kulturlandskap og naturlandskap, men da i en fortelling der naturlandskapet skulle erobres for mennesket nytte.

Argumentasjonen deres får også en historisk kontekst når de anklager beredningen for å ha unnlatt å inkludere skadeforholdene fra 40-tallet da villsvinet sist herjet blant småbrukene i Skåne: «En sådan dokumentation borde enligt vår mening medföra ett annorlunda ställningstagande av beredningen nar det gällare frilevande vildsvinen.»¹⁰⁷ Her kan det se ut som Andersson og Karlsson anklaget JVB for å ha bevisst unnlatt å inkludere data, til tross for at selve SOUen åpner med å vise til at 1) villsvin rømte også på 40- tallet og 2) de skapte masse problemer før man fikk utryddet dem. Denne type «diagnostic framing» virker for meg som et forsøk på å ikke bare gjøre villsvinet til årsak til bøndenes tenkte situasjon, men å også stemple JVB for å stå i ledtog med villsvinet. Noe som er fascinerende i seg selv: Kan man hevde at villsvinet var en «agent» med en egen motivasjon, ondsinnet sådan? Tilsynelatende kunne man det, selv om Andersson og Karlsson ikke direkte forsøkte å argumentere for det – så er det indirekte kommunisert at villsvinet var fienden og JVB stod i ledtog med dem.

Reservasjonene avsluttet sitt resonnement ved å peke på de epizootiske aspektene ved villsvinets tilbakekomst hvor de var uenige med JVBs vurdering angående sjansene for at villsvinet kunne føre med seg svinepest til landets tamsvin. Både JVB, data fra land som allerede hadde villsvin, og vurderingen fra statsveterinæren tilsa at sjansen for at 1) villsvinet skulle få pesten i det hele tatt og 2) i så fall skulle smitte tamsvinene; var svært liten, På tross av dette vurderte reservasjonen det slik at en liten risiko fremdeles var en for stor risiko for landets svinebønder.¹⁰⁸

Dette er enda et eksempel på det vi har sett tidligere: Et forsøke på å ramme inn fortellingen om villsvinet til å handle om trusselen den utgjør for landbruket. Det er kanskje ikke uventet at Andersson og Karlsson forsøkte dette når man tar med i beregningen at de begge to var bønder og at Karlsson var LRF sin representant i JVB. Det som er tydelig, er at

---

106 Om oppgaven hadde hatt et fokus på «rewilding narratives» så kunne det vært interessant å kikke nærmere på; hvordan presenterer man fortellingen der naturen har tatt eller fått tilbake kulturlandskap? Men for øyeblikket lar jeg den fortellingen være.

¹⁰⁷ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 80

¹⁰⁸ Andersson and Karlsson, "Reservation och särskilt yttrande ". side 80

reservasjonen først og fremst hadde de økonomiske faktorene fremst i pannebrasken da de reserverte seg mot JVBs anbefaling, og det kan vitne om at i likhet med konflikten Gray presenterte i artikkelen sin – så har man altså operert med to forskjellige «narrative frames» innad i JVB: Der både definisjonen av konflikten, løsningen og motivasjonen var forskjellig. Til tross for at reservasjonen var en klar minoritet så har man likevel fått to relativt mektige motstandere av rapporten som ser ut til å ha nektet å gå med på JVBs anbefaling. Sagt annerledes: Vi har vært vitne til en asymmetrisk kompromissløshet

Spørsmålet videre blir hvordan de ulike berørte partene, partiene og avisene reagerte på reservasjonen og rapporten? Endret det narrative seg nevneverdig?

3.2. Reaksjoner på SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige

Fra Jordbruksdepartementets arkiv over departementssaker i Arninge, Stockholm. Har jeg funnet samtlige remissvar, eller ytringssvar, sendt til departementet og jordbruksministeren i 1980 etter publiseringen av SOUen. Disse ble sendt inn som et ledd i beslutningen man skulle foreta i Riksdagen og anbefalingen jordbruksministeren skulle presentere for Riksdagen. Disse ytringssvarene eller remissvarene ble sendt over en fire måneders periode etter publiseringen av SOUen. Mange av de som sendte inn remissvar til Jordbruksdepartementet i kjølvannet av SOUen var de samme som JVB selv kontaktet året før – et spørsmål jeg stiller meg da er om deres «narrative frame» har endret seg i løpet av det året? Jeg vil derfor bruke de samme aktørene i den grad det er mulig i denne delen som i delkapittelet om remissvarene til JVB.¹⁰⁹ Samtidig som jeg også vil komme med eksempler fra andre aktører som ikke har uttrykt seg tidligere både fra kildematerialet fra Arninge, men også avisenes dekning av publiseringen og reaksjonene.

3.2.1 Ytringssvarene til Jordbruksdepartementet – «Reframing the reframe»

I remissvaret til Länsstyrelsen i Södermandlands län uttrykte Lantbruksnämnden fra samme fylke sin reaksjon på beredningens forslag. I bilaget avfeier «nämnden» beredningens konklusjon om å akseptere villsvin i Sverige. De kjøpte altså ikke JVBs «narrative frame» om villsvinet som en bortkommen art Sverige som burde ønskes velkommen. «Nämnden» stod fast ved sitt standpunkt; at villsvinet burde utryddes; men forsøkte også å «reframe the narrative»

---

¹⁰⁹ Se side 23

nok en gang ved å argumentere mot villsvinets legitimitet. De stilte seg også tvilende til at man ville klare å kontrollere og forvalte stammen slik JVB hevdet.¹¹⁰

Videre i remissvaret presiserte de at jordbrukere i fylket og «nämnden» selv ikke var prinsipielt imot villsvinet som art, men de kunne ikke si seg enige i at disse rømlingene skulle få etablere seg i landet: En utplantet og planlagt gjeninnføring av villsvinet var de derimot mye mer positive til.¹¹¹ Det «nämnden» forsøkte på her, slik jeg ser det, var å aktivt forsøke å nok en gang «reframe the narrative» JVB hadde etablert om jordbrukernes argumentasjon. En argumentasjon som utelukkende var myntet på økonomiske og egoistiske insentiver. Samtidig som det fremstår som nesten litt komisk å forsøke å skape en fortelling om villsvinet som en ulovlig rømling fra inngjerdingen og dermed vekke assosiasjoner «frames», om villsvinet som noe kriminelt og ulovlig ala Clint Eastwood filmen: *Flukten fra Alcatraz* fra 1979. Likevel er det et godt eksempel på hvordan rapporten endret den offentlige diskursen ved å gjøre de to leirene oppmerksomme på den andres argumentasjon og påstander.

Lantbrukarans Riksförbund (LRF) og Sverige Skogsägareföreningars Riksförbund (SSR) delte reservasjonens standpunkt og holdt dermed fortsatt fast på argumentasjonen fra remissvaret i 1979. Men, i dette remissvaret, var ikke målet lenger å påvirke JVB, men snarere å argumentere mot beslutningen deres ovenfor Jordbruksdepartementet. Dette forsøkte de å gjøre ved å ramme JVBs beslutning inn som en beslutning tatt uten forankring i virkeligheten der JVB underdrev de skader villsvinet kunne gjøre. LRF og SSR mente at skadene villsvinet kunne gjøre på bare en gård burde tas i betraktning – man kunne ikke redusere det til et regnestykke om koner og øre, man måtte ta hensyn til den enkelte. Skadene på et enkelt jordbruksområde (Tullgran-Mörkö) kunne ikke brukes som referanse for hvordan det ville arte seg i resten av Sverige. Med andre ord så ville villsvinet ramme de små jordbrukene hardere enn de store og speilet dermed argumentasjonen som reservasjonen presenterte i SOUen.¹¹² Hele argumentasjonen over fremstår som litt ironisk, for her ser vi altså at LRF og SSR kritiserer beredningen for å gjøre nettopp det som jordbrukerne selv hadde gjort: Argumentere fra et økonomisk standpunkt og redusere levende vesen til en faktor i et regnestykke.

---

¹¹⁰ Bengt Gustavsson and Bengt Eriksson, Södermanlands Länsstyrelse Yttrande över betänkandet Vildsvin i Sverige (SOU 1980: 11) med bilag fra Lantbruksnämnden 1980, SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Departementsakter Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige

¹¹¹ Gustavsson and Eriksson, Södermanlands Länsstyrelse Yttrande över betänkandet Vildsvin i Sverige (SOU 1980: 11) med bilag fra Lantbruksnämnden

¹¹² Erik Jonsson and Erik Lundh, Remissyttrande fra Lantbrukarans Riksförbund og Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund angående SOU 1980: Vildsvin i Sverige, 1980, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Departementsakter Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige side 1-3

Fra et teoretisk standpunkt: Hva var det LRF og SSR forsøkte å gjøre? Tilsynelatende ser de ut til holde seg til de økonomiske-nytte prinsippene som sett tidligere i tråd med Chew og Hamiltons kategorier. Men med en twist; for de hevder også at de har den individuelle bondens interesser i hovedtankene, og at det ikke handler om egoistiske intensiver, men om levebrødet til den stakkars bonden som alt har mye å slite med. JVB blir da altså motstanderen i dette forsøket på «reframe the diagnostic narrative»: JVB har tatt en for generell beslutning basert på for få tilfeller – LRF ser tilsynelatende ut til å forsøke å så tvil om JVB hadde tatt en god og fornuftig, og ikke minst sympatisk, beslutning når de baserer seg på resultatene fra Tullgran-Mörkö undersøkelsen.¹¹³

Jamfør Lantbruksnämnden i Södermandland så forsøkte også LRF og SSR å «reframe the narrative» angående de frittlevende villsvinenes legitimitet. Kulturlandskapet og faunaen hadde forandret seg mye på de 200 år siden villsvinet forsvant og jordbruket i 1979/80 kunne knapt sammenlignes med jordbruket da.¹¹⁴ Videre så presiserte de og poenget om at disse villsvinene var rømte hybrider fra innhegninger og kan knapt kunne kalles villsvin. De poengterte så videre at:

Att tillföra faunan ett djurslag på artificiell väg mot bakgrund av att detta förut funnits i Sverige uppfyller ej önskemålet om en livskraftig och artsrik fauna, utan står i stället i strid med en ekologisk grundsyn.¹¹⁵

I sitatet over går altså LRF og SSR så langt som å hevde at JVB faktisk handlet imot sine egne grunnprinsipper ved å anbefale at villsvinet tillates. Hovedargumentet var det samme som poenget over sitatet: Disse dyrene var ikke de samme som for 200 år siden og de var definitivt ikke ekte villsvin.¹¹⁶ Dette er nok et eksempel, slik jeg tolker det, på hvordan man forsøkte å «reframe the narrative» om villsvinet og JVB. Narrativet var i dette tilfellet det synet som JVB presenterte i SOUen: Nemlig at villsvinet hadde hjemstavnsrett og en utryddelse ikke kunne forsvares da de eneste argumenter for en slik utryddelse baserte seg på økonomiske nytte perspektiver fra en minoritet i debatten. Det som er interessant her, er at nok en gang så gjentar

---

¹¹³ Jonsson and Lundh, Remissyttrande fra Lantbrukaranas Rikförbund og Sveriges Skogsägareföreningars Rikförbund angående SOU 1980: Vildsvin i Sverige. Side 2

¹¹⁴ Jonsson and Lundh, Remissyttrande fra Lantbrukaranas Rikförbund og Sveriges Skogsägareföreningars Rikförbund angående SOU 1980: Vildsvin i Sverige. Side 2

¹¹⁵ Jonsson and Lundh, Remissyttrande fra Lantbrukaranas Rikförbund og Sveriges Skogsägareföreningars Rikförbund angående SOU 1980: Vildsvin i Sverige. Side 3

¹¹⁶ Jonsson and Lundh, Remissyttrande fra Lantbrukaranas Rikförbund og Sveriges Skogsägareföreningars Rikförbund angående SOU 1980: Vildsvin i Sverige. Side 3

LRF og SSR den samme argumentasjonen presentert i reservasjonen; et spørsmål som melder seg da: I hvor stor grad, om i det hele tatt, påvirket Thure W. Karlsson remissvaret eller motsatt: i hvor stor grad påvirket LRF reservasjonen? Spørsmålet er umulig å svare på med de data jeg besitter – men det er ikke urimelig å anta at det har vært en påvirkning den ene eller andre veien.

Vi har nå sett at jordbrukerne ikke endrer standpunktet sitt nevneverdig fra remissvarene 1979 til ytringssvarene i 1980, men det de forsøkte å endre var fortellingen de forsøkte å ramme villsvinet inn i: De endret hovedrammen fra at villsvinet bare var skadelig rent økonomisk, til at bonden ville bli et offer for et fremmed ikke-villsvins herjinger. Spørsmålet nå er: Hva var responsen til den andre leieren som var positive til villsvin i svenske skoger? Den Svenska Jägare-Förbundet ble til og med anklaget av Arne Andersson og Thure W. Karlsson (reservasjonen) for å ha gått imot flertallet av sine lokallag i ytringen til JVB sommeren 1979. Endrer SJF og de andre naturforvalterne fortellingen sin? Og hvordan reagerte SJF på kritikken?

I SJFs ytring til Jordbruksdepartementet uttrykte de at JVBs bestemmelse var i tråd med foreningens prinsipielle grunnsyn. De gjentok argumentasjonen fra SOUen om at villsvinets eksistensgrunnlag burde dømmes ut ifra økologiske grunnsyn og ikke fra villsvinet verdi eller skade for menneskets rent egoistiske utgangspunkt.¹¹⁷ De henviste videre til at de finner JVBs redegjørelse på hvorfor de endret synspunkt; fra å ville forske mer til å tillate villsvin, og hvorfor utrydning ikke var et alternativ; overbevisende. SJF stilte seg altså bak JVBs «narrative frame» der problemet ikke var om Sverige skulle ha villsvin, men heller hvordan det skulle forvaltes.

Jamfør denne fortellingen om forvaltning, så presiserte SJF at man virkelig måtte ta forvaltningsforslaget på alvor og overvåke stammen nøye, slik at jordbrukere ikke led for store økonomiske tap fordi man hadde mistet kontrollen over villsvinbestanden. Her foreslo de også å utvide grunneierens rett til å skyte villsvin på egen mark om de ikke ville ha dem der – et forslag JVB stilte seg tvilende til i SOUen da andre løsninger burde bli prøve før man drepte på et slikt grunnlag.¹¹⁸

Dette er ikke overraskende: SJF var alt for en frittlevende villsvinstamme, men presiseringen om å ta forvaltningen på alvor er interessant. Det er ikke umulig at reservasjonens kritikk av SJF traff en nerve i hovedkontoret, som derfor forsøkte å blidgjøre lokallagene ved å presisere i denne ytring at man ikke var for et totalt frislipp og SJF var på jordbrukernes side også. Dette er bare spekulasjoner fra min side noe som er viktig å presisere, men det virker ikke

---

¹¹⁷ Bertil Lagerblad and Bo Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige 1980, SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Departementssaker Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige. side 1

¹¹⁸ Lagerblad and Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige side 2. Og SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 72

usannsynlig at dette var tilfellet basert på justeringen i SJF ytring og at reservasjonens kritikk også ble dekket av avisene. Avisene kommer jeg tilbake til senere. Men et spørsmål vi må besvare først er, bortsett fra å justere narrative sitt noe, hvordan svarte SJF på kritikken i reservasjonen?

Av det totalt åtte sider lange dokumentet som remissvaret utgjør, så brukte SJF tre og en halv side av dem til å svare på påstandene fra reservasjonen. Ikke bare påstanden om at SJF ikke har lyttet til sine lokallag, men også en rekke av påstandene reservatene kom med som argumenter til hvorfor villsvinet burde utryddes.

SJF åpnet med å svare på påstanden fra reservasjonen om at disse «rymlingar» ikke kunne regnes som svenske på grunn av deres påståtte genetiske og geografiske opphav. For SJF var disse villsvinene av en helt akseptabel avstamning da villsvinet mest sannsynlig aldri ble helt utryddet, men ble domestisert inn griseholdet av ullsvin som gresset i de sørsvenske skoger i tidligere tider.¹¹⁹ SJF oppga ingen kilder til hvorfor dette skulle være tilfelle; men det er heller ikke så interessant hvorvidt det er sant eller ikke. Det som er interessant er at her forsøkte SJF tilsynelatende å så tvil om påstanden til reservasjonen om at dette ikke var svenske svin og samtidig styrke fortellingen om at dette virkelig var «the prodigal boar» som hadde returnert til de svenske skoger. Konflikten her handlet om hvorvidt villsvinet skulle regnes som en invaderende fremmed art eller ikke, som igjen ble et ledd i kampen om å etablere enn dominat «narrative frame» om villsvinet.

Den såkalte elefanten i rommet var likevel ikke reservasjonens påstander om villsvinets autentisitet, men kritikken at SJF hadde overkjørt lokallagene sine og ikke representerte deres standpunkt. Til det så svarer Svenska jägareförbundet:

Jägarnas inställning (...) har mycket riktigt varit delad. Flera län har avstått från att ta ställning. Likväl är de länsjaktvårdföreningarnas, vilka tagit avstånd till frilevande vildsvin i minoritet. (...) Den bedömning reservanterna gjort att jägarna ställer sig tveksamma till införande av vildsvin (...) finner Svenska jägareförbundet direkt felaktig.¹²⁰

---

¹¹⁹ Lagerblad and Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige side 5–6

¹²⁰ Lagerblad and Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige side 6

SJF var altså totalt uenige i reservasjonens vurdering av remissvaret, og i et moment som ikke er tatt med i sitatet, så poengterer SJF at lokallagene som var imot villsvinet; var inkludert i dokumentet SJF sendte inn til JVB. Det gav beredningen tilstrekkelig med data til å dokumentere jegernes synspunkter. Noe som jeg vil påstå støttes av selve SOUen der de blant annet påpeker at ikke alle lokallagene var enige med hovedkontoret.¹²¹ Det kan se ut som vi har et tilfelle av «he-said-she-said», der ulike tolkninger av svarene og kanskje også mangelen på svar fra lokallag, fører til forskjellige konklusjoner angående jegernes innstilling.

På en annen side så kan det faktiske være tilfellet at SJF hadde overkjørt lokallagene sine – JVB selv utbroderte ikke noe mer om remissvaret til SJF de behandlet annet enn: «Det bör dock påpekas att flera av lämjaktvårdsföreningarna ställer sig negative eller tveksamma till ett återinförande av frilevande vildsvin.»¹²² De hadde altså registrert at enkelte lokallag var uenige, men valgte likevel å følge, antar jeg, det sterkeste argumentet fra deres synspunkt istedenfor å sette jegere i en «kanskje» grupperingen i spørsmålet om villsvinet. Om jeg likevel ser tilbake på referansen til remissvaret til SJF, så kan det se ut som SJF også er et eksempel på at flere medlemmer i JVB hadde to roller å hanskes med: For SJFs yttring fra hovedkontoret var forfattet av ingen ringere enn Bo Thelander og Per Sköld selv, som begge hadde vært involvert i arbeidet med SOUen.¹²³ Det trenger ikke bety noe som helst ettersom hverken SJF eller LRF for den saks skyld var diktaturer slik jeg har forstått det; men det er likevel en interessant observasjon.

SJF avsluttet remissvaret sitt med å kritisere reservasjonens dommedagsprofetier angående de epizootiske risikoene med villsvinet. De anslo at beredningens vurderinger og dataen fra andre land ga grunnlag for å påstå at sjansen var liten for at klassisk svinepest eller andre sykdommer skulle spres på grunn av villsvinet. Og i hvert fall ikke stor nok til å argumentere for en utryddelse av de nålevende villsvin. SJF kommenterer: «De ekonomiska och arbetsmarknadspolitiska aspekterna som reservanterna fört fram måste därför tillmätas en begränsad betydelse.»¹²⁴

Svenska Jägareförbundet stritter altså imot fortellingen om at det var i allmenhetens interesse å utrydde villsvinet siden man ikke kunne vurdere de økonomiske konsekvensene som så store at det vil påvirke hverken økonomien eller arbeidsmarkedet nevneverdig. Rent teoretisk er dette for det første en konflikt om hvilken «narrative frame» som skal være den dominerende,

---

¹²¹ Lagerblad and Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige side 6 og SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 51.

¹²² SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 51

¹²³ Se blant annet side 30.

¹²⁴ Lagerblad and Thelander, Remissytring Svenska Jägare-förbundet til SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige side 7

og for det andre en diskusjon om hvilken «motivational frame» skal telle mest; konservering eller økonomi?

Har noe endret seg siden forrige remissvarrunde i 1979? Sett bort ifra motsvaret til reservasjonens påstander, så endret ikke SJF argumentasjonen sin nevneverdig - deres «framing» av villsvinet forble den samme: Den var en ønsket art både kulturelt og biologisk sett. Samtidig som de opprettholdt påstanden fra remissvaret sitt: Nemlig at man ikke kunne utrydde en art bare på bakgrunn av rent egoistiske insentiver som for eksempel økonomiske eller at en liten gruppe mennesker kanskje ville slite mer som en konsekvens. Dette er ikke veldig overraskende da SOUen mer eller mindre var på samme bølgelengde som SJF angående villsvinet. Samtidig som en av de undertegnende på SJF sitt remissvar, Bo Thelander, også var et av medlemmene i beredningen. Han er også en av dem som jeg har sitert fra en møteprotokoll som positiv til enda et spennende vilt å jakte på.¹²⁵

En annen av hovedaktørene som ble sitert av JVB var Statens Naturvårdsverk. I sitt remissvar til regjeringen og Jordbruksdepartementet i kjølvannet av publiseringen sa de seg fortsatt helt enige i beredningens vurdering av situasjonen. Det som er påfallende er at reservasjonene ikke nevnes med et ord.¹²⁶ Det er litt overraskende, for i likhet med SJF så var også NVV trukket spesielt frem i SOUen, men til forskjell så var de ikke nevnt i reservasjonen. Likevel kunne man jo forvente at NVV i kraft av å være et offentlig organ kanskje burde kommentere at det tas ut en reservasjon mot en statlig beordret rapport og konklusjonen den tilhørende komiteen har kommet med. Man kan spekulere seg frem til mange hypoteser om hvorfor NVV ikke kommenterer reservasjonen. De må nødvendigvis ha sett den da de kommenterer den foreslåtte lovendring på §24 i jaktloven som JVB foreslår – et bilag som kommer etter reservasjonen.¹²⁷ Jeg er likevel forsiktig med å trekke absolutte konklusjoner; men det kan tenkes at NVVs «narrative frame» om villsvinproblematikken var så veletablert at det ikke var rom for å vurdere eller kritisere to bønder som naturligvis tar ut en reservasjon mot en beslutning som de var uenig i, uten at jeg konkret kan vise til en slik beslutning.

---

¹²⁵ Se side 22-23

¹²⁶ Valfrid Paulsson and Ulf Weinberg, Remiss 1980-03-30 angående betänkande (SOU 1980: 11) "Vildsvin i Sverige" avgivet av jakt- och viltvårdsberedningen 1980, SE/RA/1211/22/E 2 A/6, Derpartementssaker, Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/6, Sverige.

¹²⁷ Paulsson and Weinberg, Remiss 1980-03-30 angående betänkande (SOU 1980: 11) "Vildsvin i Sverige" avgivet av jakt- och viltvårdsberedningen side 2 og SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 83

En annen aktør: Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU fra nå av) hadde definitivt lest reservasjonen, og selv om de utvilsomt var enige i beredningens anbefaling så kommenterte de følgende:

Lantbruksuniversitetet vill dock i likhet med den till betänkandet fogade reservationen/särskilda yttrandet betona de risker för skador som kan uppkomma i landets mellanbygder med jord och skog i blandning.¹²⁸

Det hadde altså ikke lykte JVB helt å etablere en statisk «narrative frame» om at villsvinet kunne forvaltes forsvarlig SLU ser tilsynelatende ut til å være langt mer tilbakeholdne med entusiasmen over villsvinet enn hva JVB, NVV og SJF var. Ikke unaturlig da de tross alt er Lantbruksuniversitetet, men det er likevel interessant at de støttet beredningens vurdering av villsvinproblematikken og ikke LRF og reservasjonen, med tanke på at de er SLU. Det kan tyde på at de for det første hadde et kartografisk piktografisk epistem som var nærmere naturforvalternes enn jordbrukernes, noe som jeg tolker som et tegn på at de finner JVBs konklusjoner godt nok begrunnet. For det andre så forstår de en arts tilhørighet som et mer komplekst spørsmål enn bare ren økonomisk nytte, men også et spørsmål om den passer inn og hvor mye skade den gjør på den allerede eksisterende faunaen. Dermed er de kanskje denne oppgavens beste eksempel på den typen tenkning som O’Gorma argumenterte for i sin artikkel. Og om min tolkning av remissvaret er riktig – så representerer SLU et krysningspunkt mellom to «narrative frames» og blir derfor et modererende moment mellom to ytterpunkt, og kanskje også det mest representative for et flertall av befolkningen.

Universitetet var heller ikke enige i JVBs beskrivelse av villsvinet som utrydningstruet og kommenterte: «Att jämställa dagens förrymda vildsvinsstam med andra idag utrotningshotade djurarter i landet finner lantbruksuniversitetet närmst stötande»¹²⁹ SLU vurderte definitivt ikke situasjonen som så dramatisk som JVB har uttrykt i rapporten – noe som for så vidt er forståelig da beredningen selv regnet med at det ble skutt cirka 200 000 villsvin bare i Europa i løpet av ett år og med slike tall så kan arten knapt kalles utrydningstruet.¹³⁰

---

¹²⁸ Ingemar Ahlén, Sten Lavsund, and Sten Ebbersten, Sveriges Lantbruksuniversitet Vildsvin i Sverige, 1980, SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Departementssaker., Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61 Sverige.

¹²⁹ Ahlén, Lavsund, and Ebbersten, Sveriges Lantbruksuniversitet Vildsvin i Sverige. Side 2

¹³⁰ SOU 1980:11, *Vildsvin i Sverige: Betänkande av Jakt- och viltvårdsberedningen*. Side 37

På en annen side, så har det til nå ikke virket som om man var videre opptatt av hva som faktisk var tilfellet, men hva man trodde var tilfelle og klarte å overbevise om. Og om det lyktes naturforvalterne å etablere assosiasjoner mellom det ikke fult så utrydningstruede villsvinet og for eksempel det veldig truede neshornet. Så er det egentlig irrelevant hva som faktisk var tilfellet. Her spilte nok følelsen av å redde en art mer inn mer enn noe annet. Og villsvinet var utrydningstruet i svensk sammenheng – bestanden var på under 200 individer og et av alternativene JVB sto ovenfor var å utrydde den. Dette er flisespikkeri, men det viser hvordan to aktører, i dette tilfellet JVB og SLU, kunne havne i konflikt fordi det vekkes forskjellige assosiasjoner i deres «framing» av et fenomen – i dette tilfellet «villsvin» og «utrydningstruet». Der JVB hadde en annen forståelse av hva det betydde, som var lokalt forankret; versus SLU som hadde en mer global forståelse av ordet og «framingen» rundt det.

Til nå så kan det se ut som om kategoriseringen fra kapittel to opprettholdes, da vi også her har i hovedsak sett et skille mellom primært jordbrukere og naturforvaltere: Sistnevnte var for mens førstnevnte var imot. Men fra eksemplene kan dette skillet også forklares med hvor i landet hadde sitt kartografiske-piktografiske epistem fera. Jmfør at länsstyrelsen i Södermanland og andre aktører fra fylket var negative til villsvin fordi stedet de orienterte seg ut ifra primært var et jordbruksområde; og kanskje var de jordbrukere selv. I motsetning til hovedkontoret til SJF som ligger i Stockholm og dermed skriver fra et potensielt mer urbant perspektiv og dermed hadde en annen forståelse av hva landskapet utenfor bygrensene skulle være. Men som oppgaven nå skal vise så er ikke aktørenes geografiske lokasjon nok til å forklare deres kartografiske-piktografiske epistem om det svenske landskapet.

Ytringssvaret fra Stockholm Län er et godt eksempel på hvor tendensen beskrevet over, ikke alltid var tilfellet. Länsstyrelsen i Stockholm var selv positive til villsvinets tilbakekomst – de støttet uttalelsen fra JVB og NVV om at det måtte ligge gode økologiske og biologiske årsaker til grunn for å utrydde en art som uten tvil hadde hjemstavnsrett i landet. Da holdt det ikke med rent egoistiske argumenter om dyrets nytte eller skade for mennesket. De stilte seg også spørrende til påstanden fra reservasjonen om at villsvinet skulle være så sterkt utblandet med tamsvin at de ikke kan regnes som genetisk rene villsvin.¹³¹ JVB hadde altså lyktes med fortellingen sin i det mest folkerike fylket i Sverige – de var enige i premissene for at villsvinet har rett til å eksistere i Sverige og at det er svenske myndigheters plikt å beskytte og forvalte den. Et premiss både Skogsvårdsstyrelsen, Jaktvårdsforeningen og Länsläkarorganisationen i

---

¹³¹ Claes Hammarskjöld et al., Yttrande Länsstyrelsen Stockholm med Bilag 1980, SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Departementssaker, Jordbruksdepartementet, Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige. side 1-2

fylket sa seg enige i. Dette er ikke overraskende – Stockholm var og er fremdeles et urbant område.¹³²

Det som er interessant er at Lantbruksnämnden i Stockholm län ikke var av samme oppfatning som de andre aktørene i fylket. Eksempelvis:

Beredningens argument «ekologisk grunnsyn» och «hemortsrätt» skulle man kunna anföra ej blott mot utrotningen av vildsvin utan även mot utrotningen av uppenbara skadedjur, ex.vis råttor. Vildsvinen är talrikt förekommande i mellaneuropa och det är alltså ej fråga om en för Sverige typisk, utrotningshotad djurart som här behöver en fristad.¹³³

Hva er det Lantbruksnämnden i Stockholm uttrykker i sitatet? Gjennom å avfeie argumentene til beredningen om «ekologiska grunnsyn» og «hemortsrätt» viser de at de har det samme kartografiske-piktografiske epistem som jordbrukere vi har sett tidligere: Nemlig at det var dyrets nytte som skulle være avgjørende om det fikk bli eller ikke. Ved å trekke inn eksempelet om skadedyr så signaliseres samtidig at villsvinet var «framed» på samme måte: Den var først og fremst et skadedyr og trengte ihvertfall ikke et fristed fra utryddelse. Det vil si at villsvinet ikke lenger hørte til i dette kulturlandskapet; den var fremmed. Og Lantbruksnämnden i Stockholm visste da at deres kartografiske-piktografiske epistem var knyttet sammen det antatte yrket hen hadde og ikke området hen kom fra.

Likevel: Hva var lantbruksnämnden i Stockholms «diagnostic frame»? Hva definerte de som hovedproblemet med at villsvin skulle tillates? Det kom tydelig frem her:

Om frilevande vildsvin likväl skulle tillåtas, kan kritiken från lantbrukarna mildras, om reglerna för skadeersättningarna utformas så, att man är säker på att få full ersättning utan självrisk för skador och kostnader.¹³⁴

Selv om Lantbruksnämnden i Stockholm her presenterte økonomiske insentiver som en trøstepremie i det tilfellet at villsvinet skal få blir i landet. Så får man likevel inntrykk av at dette i hovedsak handlet om kroner og ører for lantbruksnämnden: Nettopp det som JVB har listet som en ikke god nok grunn til å utrydde villsvinet, og som ironisk nok LRF kritiserte JVB

---

¹³² Hammarskjöld et al., Yttrande Länsstyrelsen Stockholm med Bilag

¹³³ Hammarskjöld et al., Yttrande Länsstyrelsen Stockholm med Bilag side 5

¹³⁴ Hammarskjöld et al., Yttrande Länsstyrelsen Stockholm med Bilag side 5-6

for å fokusere for mye på i sin motargumentasjon. Med andre ord så er det fremdeles spørsmålet om hvor mye vil jordbrukerne tape som er styrende for i hvert fall Lantbruksnämnden i Stockholm. Samtidig så vil jeg påstå at nämnden også viser at en aktørs kartografiske-piktografiske epistem ikke nødvendigvis er tilknyttet geografisk oppgav, men kan også være myntet på sysselsettingen til aktøren.

Om jeg skal konkludere med noe fra disse remissvarene så er det at de narrative rammene for fortellingen om villsvinet ikke endret seg spesielt mye fra remissvarene året før. Naturforvalterne, forble på stedet hvil og anså villsvinet for å være både svensk og en mulighet til å omgjøre tidligere feiltrinn. Jordbrukerne endret bare fortellingen sin i noen grad – jamfør ytringssvaret til LRF og SSR som i større grad fokuserte på bonden som offer enn villsvinet som en mulig utgift. Med andre ord så har vi fremdeles to «narrative frames» som gjør seg gjeldende. Den første, jordbrukernes, ser på naturen som en ressursbank og dermed skal være nyttig og ikke skadelig for mennesket. Den andre fortellingen, naturforvalterne, anser heller mennesket som en del av naturen og dermed ikke herre over den; samtidig som mennesket også har et ansvar å forvalte naturen på grunn av de skader og inngripen de allerede har påført.

Spørsmålet videre er hvordan disse to fortellingene utspilte seg i de svenske avisene etter publiseringen? Hang man seg på de narrative rammene JVB presenterte eller støttet man reservasjonens vurdering og kritikk av rapporten?

3.2.2 Avisenes dekning og reaksjon på publiseringen – Extra! Extra! Read all about it!

Som nevnt innledningsvis i dette underkapittelet, så tok det litt tid før man fikk offentlige remissvar og reaksjoner på rapporten fra de ulike aktørene. Dette var ikke tilfellet for avisene: Allerede 2. og 3. mars dukket det opp overskrifter i Dagens Nyheter og Svenska Dagbladet. Det som er interessant med disse to er at sistnevnte i størst grad fokuserte på rapportens innhold, og bare nevte at Arne Andersson og Thure W. Karlsson hadde reservert seg mot beslutning i en bisetning. Dagens Nyheter derimot rettet fokuset mot at man var uenige internt i JVB: «Delade meningar i viltvårds betänkande – frilevande vildsvin eller utrotning».

I artikkelen gjentok avisene reservasjonens argumentasjon om at «rikskontoret» SJF ikke hadde lyttet til lokallagene, og hevdet videre at over halvparten av dem hadde svarte nei på spørsmålet om villsvinets fortsatte eksistens. Samtidig gjentar de kritikken mot beredningen selv: At de har tatt utgangspunkt i at Sverige på 1700-tallet var det samme som Sverige 1980.¹³⁵

---

¹³⁵ Dagens Nyheter, "Delade meningar i vilvårds betänkande - Frilevande vildsvin eller utrotning," *Dagens Nyheter* (Sverige), 03.03. 1980. og Lennart Lundergårdh, "Forslag om Vildsvin - Tillåts föröka sig söder om Uppland " *Svenska Dagbladet* (Sverige), 02. 03. 1980.

Tilsynelatende virker det som om Dagens Nyheter hadde oppfattet hvor dramatisk det egentlig var at det tas ut reservasjon mot anbefalingene i en SOU i motsetning til Svenska Dagbladet som ga det lite oppmerksomhet annet enn å rapportere saken. Men det kan også bety at Svenska Dagbladet var litt mer opptatt av å formidle nyheter snarere enn å ta en side slik Dagens Nyheter tilsynelatende har gjort, selv om kan kritisere førstnevnte for å ha gjort det samme, ved å ikke gi reservasjonen mer plass enn de gjorde.

Fra det avismaterialet jeg har klart å finne, var det svært få artikler som omtaler publiseringen spesifikt med unntak av de to over. Det var en eller to artikler mellom 28. mars og 7. september som omtalte publiseringen: Blant annet et humoristisk innlegg i Svenska Dagbladet den 24. april som først og fremst kommenterer at Stockholms Länsstyrelse hadde vedtatt jakt på villsvinet i länet, og kommenterer om villsvinet: «Någon er stora som en Volkswagen, men med bättre acceleration»¹³⁶

Avisene virker derimot mer interesserte i problematikken da man nærmet seg en avstemning i Riksdagen. Den 7. september skriver blant annet Expressen: «Fritt fram för vildsvin». I artikkelen hevdet de at det skytes cirka 250 000 dyr utenfor Sverige, og om man får en stor bestand villsvin i landet så kan det bety klirrende mynt for både private og offentlige gjennom salg av lisenser og kjøtt – Dette fikk de også rett i da villsvinturisme er god butikk i Sverige den dag i dag. Samtidig så kunne man ikke hevde at det var samme grisen eller at den var svensk med tanke på tidsspennet mellom 1700-tallet og 1980 og opphavet til de rømte dyrene. Artikkelen kan sies å være positiv til, men langt ifra overbegeistret over villsvinets tilbakekomst.¹³⁷

I søndagsbilaget til den samme avisen en måned senere, 5. oktober, tar Expressen opp problematikken igjen. Med overskriften «Riksdagen avgör om de skal utrotas» skrev avisen i artikkelen at jordbrukere og frilufters interesserte var imot villsvinet, sistnevnte var først og fremst redd for at det kunne være farlig. Artikkelen gjentar poengene fra SOUen om at det ikke gjør mer skade på avlingene enn annet vilt. Artikkelen kan være et signal om at de to frontene som spisset seg til i det offentlige og i ytringssvarene, ikke var like absolutte i mediernes dekning.

Svenska Dagbladets Lotta Welinder publiserte en artikkel 11. november som var langt mer i tråd med rammene jordbrukerne forfektet: «Lantbrukerne ger upp – vildsvinen förstör skold för 35 000.» Man hadde altså konkrete hendelse der villsvinet hadde gjort det

---

¹³⁶ Gits Olsson, "Vildsvin - bra acceleration, men dårlig motat," *Svenska Dagbladet* (Sverige), 24.04. 1980.

¹³⁷ Are Antonssen, "Fritt fram för Vildsvin," *Expressen* (Sverige), 7. september 1980.

jordbrukerne advarte mot. Welinder rapporterte så videre: «Vildsvinet må utrotas – den tillhöra inte hemma i vår natur längre och har kostat oss tio tusen av kronor».¹³⁸ Om det var tiltenkt eller ikke er uvisst, men også uvesentlig, artikkelen videreformidlet altså «framingen» rundt villsvinet som var blitt forsøkt etablert av aktørene jeg har kalt jordbrukerne. Hvorvidt Welinder bevisst spilte på denne fortellingen for å skape en nyhetssak er uvisst, og å tenke slik virker og noe kynisk fra min side. Mest sannsynlig så er det tilfeldig, men likevel interessant at hun valgte den innfallsvinkelen og ikke påpekte at dette bare var en av mange jordbrukere, og sistnevnte fikk ikke avlingene sine ødelagt.

Aftonbladet fortsatte i samme felt som Svenska Dagbladet når Håkon Lindgren 9. november skriver i avisens søndagsblad: «Värning för Vildsvin! (...) De harjar vilt i potatislandet. (...) Inga respekt för kung och drottning.» Det som gjør denne artikkelen spesielt interessant er at den for det første gjør villsvinet til en «agent of action»; den herjer vilt og ødelegger for potetbønder. For det andre så menneskeliggjør artikkelen villsvinet ved å hevde at den ikke hadde respekt for kongen og dronningen, da med referanse til de kongelige residenser som befinner seg i Tullgrän og Mörkö området. Noe som virker veldig absurd da det er heller tvilsomt om villsvinet hverken nå eller da hadde noe formening om kongelig blod og kunne i det hele tatt være respektløs. Men det viser hvordan aktører, Aftonbladet i dette tilfellet, forsøkte å gjøre villsvinet til noe mer enn et dyr som gjorde det som det gjorde best: En relativt harmløs alteter som rotet rundt i jorda. Et slikt bilde tjente ikke «framingen» om bonden som et offer; de trengte at villsvinet var en aktør med en hensikt.¹³⁹

Noen spørsmål som dukker opp i gjennomgangen av disse avisartiklene er: Hvor representative var de egentlig? Har journalistene forsøkt å være sensasjonell i sin journalistisk, jamfør artikkelen i Aftonbladet, for å selge aviser og skape overskrifter? Eller tyder det på at det først og fremst var jordbrukerne som var mest engasjerte og forsøkte å bruke avisene til sin fordel? Om oppgaven hadde hatt en lenger tidsavgrensning så kunne den kanskje funnet et svar på det spørsmålet: Da jeg vet det finnes avismateriale som tyder på at dette faktisk var tilfelle.

---

¹³⁸ Lotta Welinder, "Lantbrukerna ger upp - vildsvine förstör skorda för 35000," *Svenska Dagbladet* (Sverige), 7.11. 1980.

¹³⁹ Håkon Lindgren, "Värning för vildsvin! ," *Aftonbladet* (Sverige), 9. november 1980.

3.3 Villsvinet i Riksdagen – «Battle of the frames»

Fjerde desember 1980 faller dommen. I sin proposisjon til Riksdagen presenterte jordbruksminister Anders Dahlgren på vegne av regjeringen og statsminister Thorbjörn Fälldin et forslag til hva som burde gjøres med de omtalte villsvinene. Hvilken «narrative frame» hadde vunnet frem hos regjeringen og ministeren?

Selve proposisjonen startet med en innledning om JVBs arbeid; når komiteen ble satt i arbeid og hvilke spørsmål de hadde drøftet på vegne av jordbruksdepartementet, men også hvem Jordbruksdepartementet hadde sendt rapporten til. Deretter fulgte det en beskrivelse av selve arbeidet med SOUen. Hva de hadde vurdert og hva de til slutt kom fremt til: Nemlig at en villsvinstamme burde aksepteres, men da under sterkt kontrollerte former med lang jakttid.¹⁴⁰ Remissvarene til jordbruksdepartementet derimot:

Remissutfallet är splittrat. De flesta remissinstanserna delar den ekologiska grundsyn som beredningen har redovisat. (...) En klar majoritet av remissinstanserna är emellertid tveksam eller klart negativ till en frilevande vildsvinstam. (...) Inställningen synes väsentligen vara grunda på farhågor för att vildsvinen skall tjäna som smittbärare för djursjukdomar och framför allt at de kommer att göra stora skador i jordbruket.¹⁴¹

Om dette hadde vært en demokratisk prosess – noe den for så vidt også er – så kan man tolke proposisjonen dit hen at villsvinet burde utryddes basert på gjengivelsen fra ministeren så langt. Det oppgaven kan si med sikkerhet er at proposisjonen har fått med seg alle sider av saken – både argumentene for og imot og er derfor også under påvirkning av «framing»; spørsmålet er; hvilke av de to rammene vant frem?

Videre i proposisjonen så uttrykker minister Dahlgren: «Som jag tidigare har anfört (...) har jag den uppfattning att vi skall värna om vår fauna. Även om vissa djurarter medför skador eller inte ger något ekonomiskt utbyte.»¹⁴² Han delte altså et av de viktigste synspunktene som JVB uttrykte – nemlig at dyre- og naturvern handlet om mer enn bare penger. Dahlgren kommenterer så videre at man i et spørsmål om man skal innføre et nytt dyr til den svenske faunaen må diskutere og vurdere alle de konsekvenser den arten kan ha for miljøet den skulle innføres i. Mennesket hadde altså ikke rett til å gjøre som de ville med naturen.

---

¹⁴⁰ Anders Dahlgren, "om åtegrärdar mot frilevande vildsvin m.m.;" in *Proposition 1980/81:82*, ed. Jordbruksdepartementet (Sverige Riksdagsförvaltningen, 1980). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/om-atgarder-mot-frilevande-vildsvin-mm_G40382/html. Side 4-5

¹⁴¹ Dahlgren, "om åtegrärdar mot frilevande vildsvin m.m.;" Side 5

¹⁴² Dahlgren, "om åtegrärdar mot frilevande vildsvin m.m.;" Side 5

Rent teoretisk, så vil jeg si at jordbruksminister Anders Dahlgren representerte det samme kartografiske-piktografiske epistem som naturforvalterne forfektet. Grunnen til det finner jeg i at han i sitatet over ikke vil utrydde villsvinet og var åpen for at det skal kunne fortsatt eksistere i landet. Han hadde med andre ord ikke en førforståelse av det svenske landskapet som et rent kulturlandskap, men snarere en kombinasjon av naturlandskap og kulturlandskap. Han har dog en enda sterkere presisering på at 1) det må være harmoni mellom de to, og 2) vi må være sikre på at vi som kulturelle vesener ikke gjør mere skade enn nytte på naturlandskapet.. I så måte så representerer ministeren et kultur-biologisk synspunkt som ikke er helt ulikt det O'Gormann presenterer i sin artikkel – en arts tilhørighet må bestemmes av en kombinasjon av kultur-biologiske faktorer og ikke bare det ene eller det andre.

Resten av proposisjonen ble brukt til å beskrive og diskutere momenter og poenger som dukker opp i både SOUen, men også i de innsendte remissvarene. Deriblant spørsmålet om smitte og skade på jordbruket.¹⁴³ Det hele leder til jordbruksministerens endelige anbefaling som lyder:

En sammantagen bedömning leder enligt min uppfattning till att redan en vildsvinsstam med den utbredning som beredningen har föreslagit skulle kunna skapa problem i en omfattning som inte kan godtas. Min inställning överensstämmer härvidlag med den mening som flertalet av remissinstan-serna har uttalat. Jag är emellertid inte beredd att föreslå åtgärder för att helt utrota de frilevande vildsvinen. Som jakt- och viltvårdsberedningen påpekar i sitt betänkande råder på flera avgörande punkter en betydande osäkerhet om vildsvinen. (...) De frågor som främst bör belysas genom en uppföljande undersökning av vildsvinens reproduktionstakt, skadegörelsens inriktning och omfattning samt möjligheterna att genom jakt reglera beståndet och att vidta förebyggande åtgärder.¹⁴⁴

For å svare på spørsmålet fra forrige side: «Hvilken av de to rammene vinner frem?» Fra sitatet over kommer det frem at Dahlgren har latt seg påvirke av begge to. I god sosialdemokratisk ånd, gjorde jordbruksministeren et forsøk på å inngå et kompromiss mellom de to fortellingene som oppstod om villsvinet. Dette var en beslutning vi i ettertiden knapt kan kritisere ham for etter mitt syn – han forsøkte å finne den beste løsningen. Samtidig som at villsvinet skulle vise seg å være verre å kontrollere enn man trodde, og dermed åpner for å

---

¹⁴³ Dahlgren, "om åtgärder mot frilevande vildsvin m.m.;" Side 6

¹⁴⁴ Dahlgren, "om åtgärder mot frilevande vildsvin m.m.;" Side 6

kritisere både ham og andre som trodde at situasjonen i Sverige skulle være annerledes enn i Tyskland, USA og Polen.

Videre i proposisjonen foreslo han at bestanden skulle begrenses til 50-100 dyr innenfor Stockholm län. Dette på bakgrunn av at de i utgangspunktet var positive til en frittlevende villsvinstamme, der man over tre til fem år skulle forsøke å besvare spørsmålene og usikkerheten som er beskrevet i sitatet over, i et samarbeid mellom jegere, bønder og offentlige anstalter som Naturvårdverket.¹⁴⁵ Proposisjonen til Dahlgren blir offisielt besluttet den 4. desember 1980. Til tross for seks tverrpolitiske «motioner» fra ulike riksdagsledamöter, deriblant Arne Andersson, utover nyåret 1981 der de enten var enige eller uenige i Dahlgrens proposisjon, så var Dahlgrens proposisjon det siste nevneverdige som skjedde i oppgavens avgrensende periode.¹⁴⁶

Hva betyr det fra et teoretisk perspektiv at Dahlgren og Riksdagen forsøkte å finne en gyllen middelvei, og dermed utsetter en endelig beslutning? Slik jeg tolker det, så har det som et resultat av dragkampen mellom de to etablerte «narrative frames» oppstått en usikkerhet som resulterer i at det ikke var en definitiv «diagnostic frame» som vant frem. Siden det tilsynelatende lyktes, både naturforvalterne å holde tanken om villsvinets «hemorträtt» og argumentet om å ikke utrydde på bare et økonomisk grunnlag i live, og jordbrukerne med å så tvil om SOUen kvalitet og JVB integritet, så er det ikke vanskelig å forstå at det ble nesten umulig å vite hva som faktisk var tilfellet. Kampen om villsvinet «narrative framing» gjorde at man ikke kunne være sikker på at man hadde fakta på bordet og dermed fikk en utsettelse på en endelig avgjørelse. Det handlet ikke om hvem som hadde rett, men hvem som ble trodd, og fra sitatet på side 71 så var det og viktig at man hadde en majoritet med seg uavhengig av hva som faktisk var tilfellet med villsvinproblematikken.

---

¹⁴⁵ Dahlgren, "om åtgärder mot frilevande vildsvin m.m.;" Side 7

¹⁴⁶ Anna Wohlin-Andersson and Sven Eric Åkerfeldt, "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande," in *Motion 1980/81:1384* (Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981); Alf Wennerfors, "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande vildsvin m. m.," in *Motion 1980/81:1382* (1981); Jan-Eric Virgin, "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande vildsvin m. m.," in *Motion 1980/81:1775* (Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981); Pär Granstedt, "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande vildsvin m. m.," in *Motion 1980/81:1005* (Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981); Ylva Annerstedt, Gunnel Liljegren, and Tore Claeson, "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande," in *Motion 1980/81:1360* (Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981); Arne Andersson et al., "med anledning av proposition 1980/81:82 om åtgärder mot frilevande vildsvin m. m.," in *Motion 1980/81:1359* (Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981).

3.4 Sammenfatning

I dette underkapittelet har oppgaven hatt hovedfokus på selve SOUen: Hva den inneholdt og hva JVB kom frem til som en endelig anbefaling. I dette arbeide har det blitt klart at JVB endret standpunkt i løpet av oppgavens tidsavgrensning: Endringen går fra at de det burde forskes mer til at man burde tillate villsvinet under strengt regulerte former. Villsvinet ble av JVB «framed» som en art som definitivt hørte til i Sverige, men som også var avhengig av å forvaltes på en god og ansvarsfull måte. Deres kartografiske-piktografiske epistem av Sverige kan sies å ha vært en kombinasjon av kultur- og naturlandskap, og at beslutningen tatt deretter var i tråd med O’Gormans premiss om å gjøre beslutninger om tilhørighet på kultur-biologiske premisser og ikke bare det ene eller det andre, men også de styrende prinsippene presentert i begynnelsen av kapittel 2. Som i vårt eksempel har uttrykt seg i form av at JVB tilsynelatende gikk bort fra uttryddelse da de fant bare økonomiske insentiver for å utrydde; mens det fantes både historiske, kulturelle, biologiske og økonomiske insentiver for å tillate villsvinet i den svenske faunaen.

På den annen side så har vi også sett at motstående «narrative frames» kan være uforsonlige og i praksis ledet dette til at det ble tatt ut en reservasjon mot den endelige SOUen, og at man forkastet rapporten i Riksdagen. To av medlemmene i JVB representerte en «narrative frame» der villsvinet var «framed» som et skadedyr som måtte utryddes. Reservasjonen har tjent som et utmerket eksempel på hvordan aktørers kartografiske-piktografiske epistem bidrar til hvordan de bedømmer tilhørighet: Arne Andersson og Thure W. Karlsson var begge jordbrukere eller representerte jordbrukere og i tråd med denne rollen uttrykte de en førforståelse av det svenske landskapet som primært et kulturlandskap. Samtidig som de også har vist at i en kamp om hvilken «narrative framing» som skal dominere, kan man både forsøke å skape sin egen fortelling ved å «reframe» villsvinet som et skadedyr, samtidig som man kan svekke den andres fortelling ved å angripe deres «diagnostic», «prognostic» og «motivational frame»: Jamfør reservasjonenes forsøk på å så tvil om SJFs representasjon av lokallagene og JVBs vurdering av situasjonen.

Remissvarene og avisinnleggene fra perioden etter publiseringen fortalte oss mye av det samme som JVB og reservasjonen viste oss: Det eksisterte to motstridene "narrative frames" om villsvinet og om noe som gav motstanderne av en frittlevende villsvinstamme enda mer vann på mølla etter publiseringen. Og til tross for det som etter min mening var et solid arbeid fra JVB, så nektet mange å endre sin «framing» av villsvinet –istedenfor så endret man heller innfallsvinkelen jamfør LRF og SSRs remissvar. I så måte så bekrefter dette bare påstanden i Grays artikkel om at det er svært vanskelig å endre etablerte «frames»

Denne dikotomien i hvilken «narrative frame» villsvinet skulle rammes inn i: Tilbakevendt savnet svensk art eller invaderende skadedyr. Det fikk konsekvenser for jordbruksminister Ander Dahlgren og Riksdagen da de beslutter å gå for det kompromisset JVB ikke valgte eller klarte å inngå. I hans «proportion» til Riksdagen velger Dahlgren å utsette en endelig avgjørelse, og har dermed vist at i møtet mellom to motstridene «narrative frames» kan man ende opp med at ingen kommer ut på topp i et samfunn der alle stemmer teller likt.

Kapittel 4 Konklusjon – Hva betyr det for oss?

I dette avsluttende kapittelet skal oppgaven gjøre fire ting: diskutere de teoretiske rammene; oppsummere og trekke sammen de to forestående analysekapitlene; drøfte og trekke en konklusjon om jeg har funnet svar på problemstillingen; og gi et frempek på hva som ble enden på villsvinproblematikken i Sverige og hva som er i ferd med å skje i Norge.

4.1 Oppgavens premiss

«Alla håller med om att den måste utrotas!» - Lars Vaste, *Expressen*, 4. november 1978

«Om Sverige skulle kalla sig naturälskare skulle den återlämnas» - En Djurvänn, *Expressen*, 12. Oktbober 1979

Disse to sitatene satte tonen for temaet denne oppgaven har undersøkt: Menneskets fortelling i møte med nye og «gamle» arter da eksemplifisert gjennom villsvinforvaltningen i Sverige. Lars Vaste og «En Djurvänn» representerte to ytterpunkt i denne debatten: de som ønsket å forvalte og beskytte, og de som ville utrydde villsvinet helt. Hovedfokuset for denne oppgaven har ikke nødvendigvis vært den dikotomien, men snarere hvordan argumentene reagerte og endret seg som følge av Jakt- og Viltvårberedningens arbeid med *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige* og publiseringen av den. Som følge av denne avgrensingen i både tid, rom og studieobjekt har oppgavens hovedproblemstilling vært: Hvordan ble fortellingen om villsvinet rammet inn i perioden 1977-81 og hvordan utviklet den seg i respons på *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*, og hvordan spilte dette inn når Riksdagen skulle ta en avgjørelse om villsvinet?

For å svare på problemstillingen valgte oppgaven å ta et teoretisk utgangspunkt i Barbara Grays konsepter om «framing theory». «Framing» handler i korte trekk om hvilke rammer og assosiasjoner vi som tenkende individer har om et bestemt tema: Eksempelvis så forbinder vi ofte skatter og avgifter med noe negativt og responderer derfor positivt når en politiker snakker negativt om dette; i motsetning til en politiker som forsøker å «reframe» temaet ved å snakke om alt det positive skatter medfører. Dette begrepsapparatet ble supplert av Matthew K. Chew og Andrew L. Hamiltons kategorier for å klassifisere forskere og interessegruppers standpunkt i forhold til nye arter: konservering, økonomiske og økologiske prioriteringer.¹⁴⁷

For å kanskje kunne forklare hvor aktørenes «narrative frames» og prioriteringene deres kom fra, så har oppgaven også tatt utgangspunkt i Kenneth R. Olwigs kartografiske-

---

¹⁴⁷ Ser kapittel 1 underkapittel 1.5.1 og 1.5.2

piktografiske epistem som postulerer at vi alle, spesielt forskere, har en førforståelse av et geografisk område og hva som hører til der. Dette konseptet, og Chew og Hamiltons, ble supplert med problematiseringen i Emily O’Gormas artikkel om tilhørighet ble brukt som et springbrett for å kunne diskutere det kartografiske-piktografiske epistem som kom til uttrykk: Hvilket landskap er det de har utgangspunkt i? Kultur- eller naturlandskap? Og hvordan kommuniserte aktørene at villsvinet hadde tilhørighet eller ikke?¹⁴⁸

Når det kommer til nytten i de teoretiske verktøyene denne oppgaven har brukt, vil jeg si meg fornøyd med tanke på hva intensjonen bak bruken av dem var. Både Grays konsepter om «framing» og Olwigs konsept har bidratt til å sette ord på fenomener og tendenser jeg har funnet i kildematerialet og har på den måte utfylt hverandre godt.

Chew og Hamiltons derimot har ikke vært like anvendelige for selv om det har vært eksempler som passer godt innenfor deres tre kategorier, så tar de ikke høyde for nyansene mellom disse aktørene: For eksempel hvordan SJF argumenterte både fra et konserverings og økonomisk standpunkt for å beholde villsvinet når Chew og Hamilton i hovedsak peker på dette som et eksempel på argumenter imot etableringen av nye arter. Dette har ikke vært veldig problematisk, men i retrospekt så skulle jeg gjerne utviklet selv eller funnet et annet teoretisk verktøy som tok høyde for akkurat de nyansene.

O’Gormans konsept om kultur-biologiske faktorer i spørsmålet om tilhørighet har heller ikke alltid passet til funnene i kildematerialet. Men har i noen grad kunnet kategorisere tankegodset fra enkelte av aktørene; spesielt de som uttrykte en usikkerhet i villsvinproblematikken.

4.2 En endelig beslutning, eller?

Oppgavens kapittel 2 om JVBs arbeid med *SOU 1980:11* viste oss at det eksisterte et grunnleggende prinsipp i JVB om at man ikke skulle la nye arter etablere seg så lenge de ikke hadde eksistert i Sverige tidligere. Vi har også sett at det internt i JVB eksisterte to motpoler til spørsmålet om villsvin: På den ene siden, representert av blant annet Bo Thelander og Bengt Linqvist, uttrykte man seg positivt til villsvinet da det var ettertraktet som jaktobjekt og den kunne anses å ha en historisk hjemstavnsrett i landet. På den andre siden fant vi spesifikt Arne Andersson og Thure W. Karlsson som er prinsipielt imot, men besynderlig nok så er ikke dette spesielt synlig før de tok ut en reservasjon til den endelige anbefalingen.

---

¹⁴⁸ Se kapittel 1 underkapittel 1.5.3 og 1.5.4

Fra diskusjonsgrunnlaget, pressemeldingen og en rapport til Regjeringen fikk vi dokumentert at det før publiseringen av SOUen eksisterte en usikkerhet rundt spørsmålet, en usikkerhet som definerte seg i form av tre «diagnostic frames» om villsvinet. Den første «diagnostic frame» tilsa at JVB ikke visste nok til å kunne ta en avgjørelse, noe som leder til at to ting skjedde: For det første ble det sendt en ekspedisjon til Tullgran som inkluderes i rapporten og for det andre at de var tidlig ute med å annonsere at JVB mest sannsynlig kom til å anbefale videre undersøkelser om villsvinet istedenfor å ta en stilling til spørsmålet. Den andre «diagnostic frame» definerte problemet som et forvaltningsproblem snarere enn et spørsmål om villsvinet hørte til i Sverige. Den tredje «diagnostic frame» definerte bøndene som offeret og villsvinet som årsaken til problemet.

Remissvarene JVB mottok sommeren og høsten 1979 var mer delte i spørsmålet enn JVB selv uttrykte. I mai samme år ble en rekke berørte aktører bedt om å besvare fire spørsmål der de skal ta stilling til om Sverige bør tillate en frittlevende villsvinstamme og avhengig av svaret, ja eller nei, skulle utgreie om hvordan den burde forvaltes eller utryddes. Fra disse remissvarene så vi at det etablerte seg to tydelige leirer; naturforvaltere som var for villsvinet og jordbrukere som var imot.

Naturforvalterne anså villsvinet for å blant annet ha hjemstavnsrett i landet samtidig som de anerkjente bøndenes tap, men bedyret at man ikke kunne utrydde en svensk art bare fordi jordbrukere kunne tappe litt inntekt. De uttrykte i så måte en «diagnostic frame» der problemet var mangel på god forvaltning og ikke villsvinet i seg selv. Samtidig som deres kartografiske-piktografiske epistem av Sverige viser seg å være det O’Gorman kaller kulturbiologisk. Det vil si at de så spørsmålet i lys av både biologiske og kulturelle faktorer; eksempelvis biologisk mangfold, hjemstavnsrett og sammenligninger med andre arter som har vært i en lignende situasjon.

Jordbrukerne på den annen side satte konservering av kulturlandskapet og økonomiske interessene først og uttrykte da at deres kartografiske-piktografiske epistem av Sverige var som et kulturlandskap, og bare det. I dette landskapet hørte ikke villsvinet til da det ikke var nyttig i deres «diagnostic frame» av villsvinet. En hovedtendens i fortellingen til jordbrukerne var at de definerte seg selv som et offer for en invasjon: mange trakk assosiasjoner til forrige gang villsvin rømte på 40-tallet og fryktet for at historien skulle gjenta seg. Dette kan tolkes som et forsøk på å aktivere denne rammen på nytt og vekke en tilsvarende «aldri mer 9. april» følelse blant aktørene som var usikre.

Fra diskusjonsgrunnlaget fremlagt av JVB i august og november 1979 fikk oppgaven innsyn i noen av de interne diskusjoner i komiteen. I dokumentet fra august uttrykte

beredningen at det eksisterte sympati for villsvinet internt i komiteen og at man sammenlignet villsvinet situasjon med ulvens: Man vil gjerne tillate den, men ikke om det innebærer for store negative konsekvenser. Fra dette diskusjonsgrunnlaget ble det klart at JVBs «narrative frame» samsvarte med naturforvalternes; dette handlet om en balanse mellom biologiske og kulturelle faktorer. I motsetning til både jordbrukere og naturforvaltere så anså JVB først at kunnskapsgrunnlaget ikke var tilfredsstillende og la seg på en middelvei der det måtte forske mer.

Dette signaliserte de både i en rapport på senhøsten 1979 til Regjeringen og i en pressemelding senere. De betydte også at NVV straks måtte gå i gang med å holde bestanden nede før den ble for stor til å gjøre noe med; en oppfordring som ble fulgt. Et spørsmål som dukket opp i den delen av oppgaven var om både utrydning og forskningsforslaget ble skrinlagt på grunn av blant annet kostnadene? I diskusjonsgrunnlaget som tar for seg en mulig utrydning, blir prislappen på et slikt prosjekt satt til et sted mellom fem hundre tusen og en millions svenske kroner. Samtidig konkluderte man i det samme diskusjonsgrunnlaget at det kunne bli problematisk å koordinere en utrydning på grunn av alle grunneierne som måtte være villige til å samarbeid: Det ville være nok at et par grunneiere ønsket villsvin og dermed ble trygge områder for villsvinet. Dette kombinert med spørsmålstegnet satt ved finansieringsplanen til forskningsforslaget, tyder på at for JVB var dette i aller høyeste grad et forvaltningsproblem så vel som et spørsmål om tilhørighet. Tilsynelatende kan det virke som om problematikken med økonomi og gjennomførelse, kombinert med argumentene presentert tidligere om hjemstavnsrett og biologisk mangfold, var nok til at forvaltningsalternativet stod igjen som det beste, og kanskje eneste alternativet

Avisene og brevene til Korsnärsgården dokumenterte at det blant den svenske befolkningen allerede eksisterte eller hadde etablert seg en «narrative frame» om villsvinet som lignet den som ble uttrykt av både naturforvaltere og jordbrukere. Brevene fra Korsnärsgården var mer eller mindre enstemmige om at villsvinet var ønsket velkommen i den svenske naturen, og de representerte et ganske bredt utvalg av befolkningen aldersmessig. Avisinnleggene derimot var mye mer måteholdne, men gav oppgaven eksempler på at det fremdeles ikke var etablerte helt klare narrative rammer rundt villsvinet.

Det oppgavens kapittel to konkluderte med, var at det definitivt eksisterte styrende prinsipper og «frames» som påvirket diskusjonen om villsvinet før *SOU 1980:11* ble publisert, men at de i mange tilfeller ikke var helt etablerte hos en del aktører. Med unntak av de tydelige aktørene i remissvarene som helt klart hadde en etablert «frame» om villsvinet.

Oppgavens kapittel 3 analyserte den ferdige SOUen; reservasjonen som ble tatt ut mot JVBs endelige anbefaling; ytringssvarene sendt til jordbruksminister Anders Dahlgren og Jordbruksdepartementet; og avisenes reaksjon på SOUen og reservasjonen. Hensikten var å se om de «narrative frames» som var etablert før publiseringen, endret seg og i hvilken grad denne dikotomien mellom naturforvalterne og jordbrukerne påvirket det endelige resultatet i Riksdagen.

Selve SOUen var delt i analysen i to primære deler: Den deskriptive delen med resultater og «harde fakta» og den argumenterende delen der JVB presenterte sin anbefaling og begrunnelse for den. Den deskriptive delen av rapporten var opptatt av å presentere de funn og erfaringer gjort i verden utenfor Sverige og observasjonene fra Tullgran. Det er lite eller ingen synsing fra hverken Erik Dahl og Hans Kristiansson (som er hoved bidragsyterne til kapittel 2,3 og 4 i rapporten). Disse tre kapitlene bidrar imidlertid til å svekke jordbrukernes fortelling om villsvinet. Både Dahl og Kristiansson vurderte villsvinet som en faktor av liten økonomisk betydning i både Sverige og de undersøkte landene. Dahl påpekte at med unntak av Polen, var det få eller ingen land som hadde store problemer med villsvinet. De var godt forvaltet og kontrollert ved hjelp av jakt, gjerder og bruk av åte for å lokke villsvinet bort fra jordbruksområder og hager. Kristiansson bekreftet det samme i Tullgrans området. Til tross for en relativt stor bestand i de undersøkte områdene så var bare 1% av det totale arealet ødelagt. Altså i direkte motsigelse til det jordbrukerne og reservasjonene påstod. Samtidig fant forsøksgruppen fra blant annet NVV at villsvinet kunne ha en vekstrate på 100 % i året om forholdene lå til rette for det; med andre ord svært vanskelig å kontrollere og i hvert fall vanskelig å utrydde.

I JVBs endelige anbefaling, presentert i rapportens kapittel seks, så vi en helomvending fra posisjonen som ble signalisert året før. Fra tidligere å ha påstått at man ikke hadde nok kunnskap til å ta en avgjørelse og dermed må forskes mer på, konkluderte de i SOUen at de var enige med naturforvalterne, da spesielt NVV og SJF, i at man ikke kunne utrydde en art basert på egoistiske grunnlag som økonomi. Samtidig som villsvinet ikke ble vurdert som en stor nok økonomisk eller epizootologisk trussel til at man kunne forsvare å utrydde det. I tillegg utrykte flere interessegrupper, blant annet jegere, seg positive til at villsvinet skulle bli en del av den svenske faunaen. Dette markerer et skifte mellom de «narrative frames» som JVB hadde operert med helt opp til SOUen ble publisert.

Basert på analysen av SOUen så kan vi si at JVB landet på den «narrative frame» som definerte problemet med villsvinet som et spørsmål om ansvarlig forvaltning, og bekreftet derfor også oppgavens hypotese om at JVB, sammen med naturforvalterne, hadde et

kartografisk-piktografisk epistem som definerte Sverige som noe mere enn et kulturlandskap. Samtidig føyer de seg inn i kategoriene til Chew, Hamilton, og O’Gorman: I møtet med nye eller gamle arter er det konserveringen som vektet mest og man vurderer hvorvidt denne er til last eller nytte for naturen. Samtidig vurderer de kulturelle og biologiske faktorer opp mot hverandre. I vårt scenario fant JVB at situasjonen talte i favør av å erklære villsvinet svensk og dermed fordre en streng regulering. En annen forklaring er at man på grunn av Kristianssons rapport og Dahls tall fra utlandet vurderte villsvinet som umulig å utrydde, men mulig å forvalte og dermed gikk bort fra tidligere premisser om mere forskning på villsvinets påvirkning i den svenske faunaen.

Reservasjonen mot SOUen, representerte en helt annen «narrative frame» om villsvinet. Underkapittelet i oppgaven ble kalt *Asymmetrisk kompromissløshet* da med bakgrunn i at reservasjonene ikke utgjorde en stor del av JVB, men «bare» to stykker. Arne Andersson og Thure W. Karlsson som begge to var jordbrukere, uttrykte en kraftig kritikk mot flere av momentene presentert av JVB, og forsøkte i sin reservasjon å ramme selve rapporten inn som et ufullstendig og subjektivt stykke arbeid. Dette gjorde de blant annet ved å hevde at villsvinet hverken var svensk eller faktisk villsvin, men heller hybridiserte tamsvin. I tillegg mente de at JVB hadde unnlatt å ta med seg nødvendig data fra 40-tallet da villsvinet rømte, noe reservasjonen var overbevist om ville gitt en annen konklusjon om skadeomfanget villsvinet representerte. Hensikten til de to, slik jeg har vurdert det i kapittel tre, var å fremme sin «diagnostic frame» om at dette er et asymmetrisk forhold der villsvinet var et problem for folk flest, og da mente de jordbrukere og folk i distriktet, der JVB ikke tok hensyn til den slitende småbonden, men tok parti med det allerede mektige byfolket som ønsket et spennende vilt å jakte på.

De var også totalt uenig i konklusjonen om at villsvinet ikke utgjorde en stor epizootologisk trussel; enhver risiko for å innføre klassisk og afrikansk svinepest var en for stor risiko for landets svinebønder. Dette var eksempler på hvordan ulike «narrative frames» bidro til at aktører vurderte ting annerledes. Eksempelvis kunne vi se at reservasjonen opererte med et annet kartografisk-piktografisk epistem enn JVB gjorde i sitt på det svenske landskapet. Reservasjonen viste dermed at de stod i ledtog med jordbrukerne i sitt syn på det svenske landskapet som primært et kulturlandskap. For å presisere; Sverige var ikke bare kulturlandskap, men det var det landskapet som skulle prioriteres ifølge reservasjonen, og en arts tilhørighet ble vurdert ut ifra hvor nyttig den var for de økonomiske interessene i det kulturlandskapet. På den måten har reservasjonen føyet seg inn i Chew og Hamiltons premiss om økonomiske motiver som bakgrunn for om en art er uønsket eller ikke, samtidig som de

også gjorde nettopp det som O’Gorman advarte mot: Å overse hvor komplisert spørsmålet om tilhørighet egentlig er.

Oppgaven fant også eksempler der man hadde forsøkt å så tvil om JVBs vurderinger av villsvinnproblematikken. Som nevnt ovenfor inneholdt reservasjonen også tendenser til at dette var en «by-mot-land» problematikk. En kritikk de tok videre ved å påstå at en av naturforvalterne, SJF, langt i fra representerte jegere flest, men at de aktivt hadde ignorert et flertall av lokallagene sine synspunkter. Fra dette forsøket til reservasjonen om å sverte og så tvil om legitimiteten til vurderingen av både SJF og JVB til at man forsøkte å «reframe the narrative»: Avgjørelsen om å tillate villsvinet vill blitt gjort på falske premisser om den gikk igjennom i Riksdagen da jegere flest heller ikke var for villsvinet.

I ytringssvarene til Jordbruksdepartementet fikk aktørene nok en anledning til å komme med innspill, men denne gangen til den ferdige SOUen og reservasjonen. I ytringssvarene kunne vi se en av virkningene SOUen hadde på den offentlige debatten: Nemlig å gjøre de to leirene oppmerksomme på hverandres argumentasjon. Reservasjonen hadde også tilsynelatende en oppvigende effekt på jordbrukerne, da mange av de samme argumentene som ble presentert av Thure W. Karlsson og Arne Andersson var å finne igjen hos flere av aktørene som representerte jordbrukerne.

Den meste åpenbare endringen i aktørenes «narrative framing» kom fra jordbrukerne som spisset sin «diagnostic frame» til den stakkars bonden som hadde blitt offer for et fremmed ikke-villsvinn som ødela avlingene deres. De inntok en tydeligere offer rolle enn tidligere til tross for at de beholdt den økonomiske vinklingen. Naturforvalterne på sin side, endret ikke sin «diagnostic frame» i noen særlig grad foruten om å presisere at de på ingen måte var imot bøndene og deres leveste. I tillegg mente de at SJF ikke hadde overkjørt sine lokallag i sin anbefaling til JVB året før. De to siste eksemplene fra SLU og Stockholm län viste at det ikke nødvendigvis var så svarthvit som vi kan ha fått inntrykk av til nå. SLU var positive til villsvinet og at det ikke gjorde en nevneverdig epizootologisk trussel, men var ikke enig i at det var utrydningstruet og fant det nærmest støtende at dette var antydnet. Stockholm länsstyrelse og flere av aktørene derfra var positive til villsvinets tilbakekomst, med unntak av lantbruksnämnden i fylket som hverken kjøpte historien om villsvinets hjemstavnsrett eller behovet for et fristed. Det lantbruksnämnden viste, var at aktørers kartografiske-piktografiske epistem, ikke nødvendigvis var myntet på en geografisk lokasjon som vi har sett i de andre eksemplene, men også kunne ha tilknytning til aktørens virke.

Kildematerialet fra dagtidningene viste seg å ikke gi det innblikket jeg hadde håpet på: Totalt fant oppgaven åtte artikler som omhandlet SOUen, reservasjonen og villsvinet. I de få

eksemplene fra våren, sommeren og høsten 1980, var de mest opptatt av å 1) beskrive reservasjonen og rapporten 2) skape overskrifter om hvor dramatisk det er at noen tar ut reservasjon mot en SOU. Av artiklene mot høstene og vinteren fant oppgaven flere eksempler på at avisene hadde funnet en «framing» av villsvinet de kunne skrive fra. Deriblant er det eksempler på artikler om bønder som hadde fått avlinger ødelagt, artikler som argumenterte for hvor lukrativt det kunne være med villsvinjakt samtidig som man bedyret hvor vanskelig en endelig avgjørelse kunne være. Problemet med denne delen av oppgaven er at det er ikke sikkert det er spesielt representativt for den offentlige debatten i Sverige, i et tiår der radio og fjernsyn er spesielt aktuelle, så kan det faktisk hende at det ville vært mer informasjon å hente fra slike kilder enn avisene.

Likevel, fra artiklene oppgaven har sett på, har det dannet seg et bilde av hvordan i hvert fall avisene dekket saken, og da kanskje også diverse andre nyhetsmedium. Enten så var de ikke veldig engasjert i villsvinsaken, eller så reflekterte de jordbrukernes historie om den stakkars bonden som får levebrødet ødelagt av villsvin. Det finnes noen få unntak i form av leserinnlegg der de påpeker enten de økonomiske eller biologiske fordelene ved å tillate villsvinet.

I analysen av jordbruksminister Anders Dahlgrens *Proposition 1980:81/82 åtgärder mot frilevande vildsvin* så vi at i denne dra kampen mellom ulike «narrative frames» kan det virke som om både naturforvalterne og jordbrukerne hadde vunnet frem. Til tross for at Anders Dahlgren tilsynelatende uttrykte mest sympati ovenfor bøndernes situasjon, og at han delte deres kartografiske-piktografiske epistem der kulturlandskapet trumfer naturlandskapet; eksempelvis at en arts tilhørighet skulle bestemmes ut ifra dets nytte. Likevel vegret han seg for at man skal utrydde en hel art, spesielt når det var så uklart hvilke faktiske økonomiske og biologiske konsekvenser arten kunne ha.

Basert på disse momentene og det faktum at han anbefalte en middelvei lik den JVB presenterte året før istedenfor den JVB anbefalte i SOUen, vil jeg påstå at jordbrukerne lyktes med å svekke JVBs troverdighet; i hvert fall nok til at anbefalingen deres falt igjennom. Samtidig er det også klare argumenter for å påstå at det også lyktes naturforvalterne å hindre at den «narrative frame» om villsvinet som et uønsket skadedyr ble den gjeldende.

4.3 Konklusjon – Hardt rammet villsvin

Har oppgaven funnet de svar som den var på jakt etter? Denne oppgavens problemstilling lød som følger: Hvordan ble fortellingen om villsvinet rammet inn i perioden 1977-81, hvordan utviklet den seg i respons på *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*, og spilte disse ulike fortellingene inn når Riksdagen skulle ta en avgjørelse om villsvinet?

I denne oppgaven har vi sett at villsvinet, allerede før det ble et tema i Jakt- og viltvårdberedningen, ble presentert som et uønsket skadedyr av gruppen aktører oppgaven valgte å kalle jordbrukerne. Internt i JVB derimot fikk vi sett fra møteprotokoller at det eksisterte et annet syn på saken også. Bo Thelander fra SJF og Bengt Linqvist uttrykte begge to en «narrative frame» om villsvinet som en ønsket art med hjemstavnsrett i landet. Det er det første tegnet på den andre gruppen aktører som oppgaven ga navnet naturforvalterne.

I remissvarene sendt til JVB fra mai til oktober 1979 ble dette enda tydeligere. Her så vi også at det blir definert ulike problem fra disse to grupperingene: Jordbrukernes «diagnostic frame» var at villsvinet var et skadedyr som ville påføre jordbrukere store økonomiske skader, og selv om det en gang eksisterte i landet, er det ikke det samme Sverige som på 1700-tallet. Naturforvalterne derimot definerte problemet som et forvaltningsproblem og om det ikke fantes andre grunner enn økonomiske for å utrydde villsvinet, så burde man ønske denne opprinnelige svenske arten velkommen tilbake. Disse to «narrative frames» holdt stand gjennom hele perioden frem til Riksdagens beslutning om å gå for Anders Dahlgrens «proposition», med unntak av noen små justeringer som en respons på JVBs anbefaling i *SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige*: Jordbrukerne ble mindre altomfattende ved å sikte seg inn på de spesifikke villsvinene som fantes i Sverige på det tidspunktet. Samtidig spesifiserte de at det var småbrukerne som ville bli hardest rammet og dette var en faktor JVB ikke har tatt med. Naturforvalterne på sin side var raskt ute med å presisere at de helt klart ikke var for et frislipp av villsvin, men en streng regulering slik at de ikke ble et problem.

Disse to rammene, som dukket opp i forkant av JVBs arbeid, utviklet seg underveis i arbeidet med SOUen og finstiller seg i ytringssvar til Jordbruksdepartementet som følge av SOUen. Basert på postkortene fra Korsnärsgården kan vi si at i hvert fall blant denne seriens publikum var man positive til villsvinet som en svensk art. Avisene derimot var mye mer nyanserte før mars 1980; der begge syn var mer eller mindre like godt representerte. Etter publiseringen derimot var det et flertall av avisinnlegg som stillte seg bak jordbrukerne. Det kan tyde på at jordbrukerne i større grad mobiliserte for å få sitt syn frem enn naturforvalterne gjorde. Samtidig kan det også bety at den store offentlige diskusjonen ikke foregikk i avisene.

Vi har fått svar på de to første delene av problemstillingen. Det eksisterte i hovedsak to fortellinger om villsvinet i oppgavens avgrensede perioder: En som definerte villsvinet som et skadedyr og derfor er problem, og en annen som definerte villsvinet som en bortkommen, men returnert svensk art som måtte forvaltes på en god måte. Disse to synene endret seg ikke i hovedsak, men de presiserte i større grad sine «diagnostic» og «prognostic frames» for å få enda større gjenklang hos ministre og i publikummets «framing» om villsvinet og faunaforvaltning.

Problemstillingens siste delspørsmål er: Hvordan spilte disse fortellingene inn når riksdagens skulle ta en beslutning? I analysen av *propotion 1980:81/82* kommer det frem at jordbruksminister Anders Dahlgren hadde blitt påvirket av begge de to forsøkene på å etablere en «narrative framing» om villsvinet. Det viste seg at han i stor grad var sympatisk ovenfor jordbrukerens kritikk av blant annet JVB for å ikke å ha dokumentert godt nok hvilke konsekvenser villsvinet ville ha for svensk jordbruk. Samtidig vil jeg påstå at til tross for at Jordbrukerne definitivt lyktes med forsøket på å svekke rapportens kredibilitet, så kom også naturforvalterne tildeles seirende ut med tanke på at villsvinet ikke ble besluttet utryddet: Derimot skulle det undersøkes nærmere de konsekvenser arten kunne ha for Sverige. Med andre ord så hadde kampen mellom disse to fortellingene så stor påvirkning på Riksdagen at den mer eller mindre sørget for at «riksdagsledamöterna» forkastet en rapport fra sin egen komite og gikk for en middelvei begge sider kunne akseptere.

Det disse funnene viser utover villsvinproblematikken – i likhet med konklusjonen gjort av Barbara Gray i hennes artikkel – at i politiske diskusjoner og dilemmaer som omhandler såkalte «ecological questions» der man er flere om beinet, er det ikke nødvendigvis fakta som vinner frem. Derimot er det den fortellingen som virker mest troverdig som vinner dagen. For eksempel har vi i oppgaven sett hvordan en relativt liten minoritet av bønder og hageeiere lyktes med å skape en narrative frame som vant frem hos de riktige menneskene. Konsekvensen ble at *SOU 1980:11* i praksis ble forkastet og man beordret at en ny rapport skulle produseres.

Den nye rapporten som ble utarbeidet av Hans Kristiansson fra Lund universitet i samarbeid med Statens Natuvårdsverk, samt en rekke andre aktører fra begge sider av kammeret, stod ferdig desember 1986. Den var sluttresultatet av over fem år med undersøkelser og observasjoner i Tullgran, Mörkö, Erikö og Stockholm Län og kom frem til den samme konklusjonen som JVB gjorde i 1980: Det ville være vanskelig å både begrense villsvinet til et gitt område og å utrydde det. Det ville imidlertid være mulig å kontrollere en fritlevende villsvinstamme. Spikeren i kisten for jordbrukerens fortelling er dette sitatet: «Älgskadorna har betäknats för jordbruk drabbade av vildsvinskador Älgskadorna översteg alla åren skadorna orsakada av vildsvin.»¹⁴⁹ Villsvinet var altså ikke så ødeleggende slik jordbrukerne hevdet. Det endte til slutt med at regjeringen, som for øvrig ikke var den samme som i 1980-81, besluttet at villsvinet skulle få fortsette å eksistere i Sverige.

Det problematiske her er at JVB altså hadde rett i sin vurdering av problematikken i SOUen allerede i mars 1980. Dette forteller oss at i diskusjoner og spørsmål der det kan oppstå

---

¹⁴⁹ Hans Kristiansson, *Vildsvinets biologi och skadegörelse Statens Natuvårdsverk Rapport 3239* (Stockholm Sverige Modin-Tryck AB 1986).

ulike narrative frames; enten det er en debatt om invadering eller ulv i Oppland, er det viktig at vi er klar over hvilken makt de assosiasjoner og «frames» vi forbinder med disse temaene har. Vi må også være observant på hvordan dette kan og blir utnyttet av ulike grupperinger; spesielt i sosialdemokratiske samfunn der en er opptatt av at alle skal komme til orde og beslutning skal helst være et kompromiss der alle parter blir fornøyde.

4.4 Hva betyr det for Norge og videre forskning?

Problematikken om villsvinet løste seg ikke i løpet av 80-tallet til tross for bestemmelsen om å la den leve i Sverige etter rapporten fra Kristiansson. Temaet er fremdeles oppe til debatt i Sverige. 31. mars 2019 kunne SVT i Sverige melde om regjeringens beslutning om å tillate nattoptikk og andre teknologiske hjelpemidler i jakten på villsvin som følge av en økt bestand og dermed øke jakttrykket.¹⁵⁰ Med andre ord er ikke forvaltning av dyrebestander enten det er nye eller gamle, noe som lar seg løse enkelt, men må stadig jobbes med hele tiden.

Villsvinet respekterer heller ikke menneskelige tanker om grenser, og flere dyr har blitt skutt og sett på den norske siden av grensen. Så mange faktisk, at Vitenskapskomiteen for Mat og Miljø i sin rapport *VKM Report 2018: 14 Wild boar population growth and expansion – implications for biodiversity, food safety, and animal health in Norway* regnet seg frem til at det finnes omtrent tusen villsvin i det fri her i Norge. I rapporten finner de at med mindre drastiske tiltak iverksettes fra norsk side kan vi ende opp med over 220 000 dyr i løpet av få år spredt over store deler av sør-øst Norge og så langt som Trøndelag; basert på tall og tendenser fra Sverige¹⁵¹ Samtidig som de bedyrer at det vil være vanskelig, om ikke umulig å utrydde villsvinet i Norge på grunn av migrasjon fra Sverige: Det handler altså om korrekt forvaltning ifølge VKM, i likhet med JVB sin konklusjon for 40 år siden, snarere enn en utryddelse til tross for at «framingen» om villsvinet er annerledes.

For Norge så representerer villsvinet muligens en annen problematikk enn den gjorde for Sverige. Mens svenske myndigheter regner villsvinet for å være en lokal art basert på den relativt korte tiden siden dets utryddelse, så har man i norsk sammenheng kun arkeologiske

---

¹⁵⁰ Robert Gustavsson, "Nya regler ska förenkla jakten på vildsvin," *Svensk Television AB*, 31.03. 2019 2019.

¹⁵¹ VKM report 2018:14, *Wild boar population growth and expansion - implications for biodiversity, food safety, and animal health in Norway. Opinion of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment*, ed. Vitenskapskomiteen for mat og miljø, ed. Eystein Skjerve et al. (Oslo: Norwegian Scientific Committee for Food and Environment (VKM), 2018).

bevis på at arten har eksistert her i landet og at den ble utryddet en gang i år tusen etter vår tidsregning.¹⁵²

Villsvinproblematikken er også plukket opp av norsk presse, blant annet vi i villa, NRK og andre mediehus har publisert artikler som handler om nettopp villsvinet. Det kan bety at det har eller holder på å etablere seg «narrative frames» om villsvinet i likhet med det som skjedde i Sverige. Foreløpig er villsvinets skjebne i Norge uviss, men utspill fra blant annet Geir Pollestad i Senterpartiet 23. juli 2018 er en pekepinn på at villsvin er å den politiske agendaen her i Norge og.¹⁵³

De narrative rammene som er blitt identifisert, diskutert og analysert i denne oppgaven utgjør bare en liten del av det totale bildet som er der ute. Videre forskning kan ta for seg både fortsettelsen av fortellingen i Sverige: hvordan det utvikler seg fra 1981 til vår tid. Eventuelt kan en se på lignende norske tilfeller og analysere hvordan «framing» spilte en rolle i diskusjonen om temaet. Er det for eksempel forskjell på hvordan vi forteller og diskuterer ulike dyrearter? Eksempelvis fortellingen om kongekrabbens inntog i norske farvann sammenlignet med mårhundens vandring over grensen til Norge.

Basert på de momenter oppgaven ikke har kunnet belyse på grunn av oppgavens begrensninger, er det rom for å se nærmere på hvordan TV og radio, og ikke minst sosiale medier, spiller en rolle i forbindelse med «narrative framing» og miljøspørsmål. Dette vil være aktuelt ikke bare for historie faget, men også innenfor andre fagfelt. Fra et historisk perspektiv ville det vært interessant både for denne oppgaven og dets tema, men også det overordnede temaet oppgaven plasserer seg innenfor; å kartlegge og analysere de moderne mediers rolle i videreformidling og utvikling av «narrative frames. I den forbindelse så avslutter oppgaven med et spørsmål til ettertanke: Blir andre dyrearter like hardt rammet som villsvinet ble?

---

¹⁵² VKM report 2018:14, *Wild boar population growth and expansion - implications for biodiversity, food safety, and animal health in Norway. Opinion of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment.* side 22-23

¹⁵³ NTB, "Bred politisk enighet: Nei til villsvin i Norge," *Aftenposten* 23.06.2018 2018. Christian Nicolai Bjørke, "Svenske tilstander i norske skoger," *Nrk*, 30.06.2018 2018. og Jørgen Berg Pedersen, "Nå inntar villsvinene Norge " *vi i villa* 30.01.2018 2018, <https://www.viivilla.no/ovrig/annet-om-boligen/villsvin-inntar-norge/>.

Litteraturliste

Arkivmateriale

- Ahlén, Ingemar, Sten Lavsund, and Sten Ebbersten. Sveriges Lantbruksuniversitet Vildsvin I Sverige. Derpartementssaker,. Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61 Sverige.
- Ekström, Sören. En Tänkbar Handlingslinje I Vildsvinfrågan Med 3 Bilag. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige.
- Ekström, Sören, and Hans Petterson. Frilevande Vildsvin I Sverige Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.
- . Pressemelding. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1, Sverige.
- Gustavsson, Bengt, and Bengt Eriksson. Södermanlands Länsstyrelse Yttrande Över Betänkandet Vildsvin i Sverige (Sou 1980: 11) Med Bilag Fra Lantbruksnämnden Departementsakter Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige
- Hammarskjöld, Claes, Hans Englund, Sture Enge, O Gunnar Jeppsson, Rolf Wilhelmson, and C-F de Ron. Yttrande Länsstyrelsen Stockholm Med Bilag Departementssaker. Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige.
- Hermansson, Nils. Diksussionsunderlag Tillskpanade Av En Frilevande Svensk Vildsvinsstam Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige
- . Diskussionsunderlag Försöksverksamheten. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1/B/2, Sverige.
- Jonsson, Eric, and Birger Isacson. Ytringssvar Lantbrukarnas Riksförbund Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2, Sverige.
- Jonsson, Erik, and Erik Lundh. Remissyttrande Fra Lantbrukarnas Riksförbund og Sveriges Skogsägareföreningsars Riksförbund Angående Sou 1980: Vildsvin i Sverige. Departementsakter Riksarkivet Arninge Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige

- Jordbruksdepartementet. Beredningens Överväganden Och Förslag. Arbets PM. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/B 2/1, Sverige.
- Lagerblad, Bertil, and Bo Thelander. Remissyttring Svenska Jägare-Förbundet Til Sou 1980: 11 Vildsvin i Sverige Derpartementssaker Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/61, Sverige.
- Paulsson, Valfrid, and Ulf Weinberg. Remiss 1980-03-30 Angående Betänkande Sou 1980: 11 Vildsvin i Sverige. Avgivet Av Jakt- Och Viltvårdberedningen Derpartementssaker. Riksarkivet Arninge SE/RA/1211/22/E 2 A/6, Sverige.
- Petterson, Hans. Enligt Utsändningslista Til Vildsvin I Sverige 30.Mai 1979 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1 B/2, Sverige.
- . Møteprotokoll, 23. April 1979 Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/1 A/1 Sverige.
- Radio, Sveriges. Brev Til Korsnäs T.O.M 18. Juni 1979 Om Vildsvin. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2, Sverige.
- Sköld, P., and Bo Thelander. Yttrande Svenska Jägareförbundet Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.
- Stackelberg, Berndt, and Bengt Andersson. Yttrande Norra Kalmar Länsjaktforening Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.
- Sundkler, Lennart, and Lennart Gustavsson. Yttrande Kronobergs Länsstyrelse Med Bilag. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige. Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.
- Thureson, Ulf, and H Famme. Yttrande Södermanlands Länsstyrelse Til Vildsvin I Sverige. Arbetsmaterial beträffande delbetänkande SOU 1980:11 Vildsvin i Sverige Riksarkivet Marieberg SE/RA/323561/F 1 E/2 Sverige.

Avisartikler

- Antonssen, Are. "Fritt Fram För Vildsvin." *Expressen* (Sverige), 7.9.1980.
- Bjørke, Christian Nicolai. "Svenske Tilstander I Norske Skoger." *Nrk*, 30.6.2018
<https://www.nrk.no/ostfold/xl/svenske-tilstander-i-norske-skoger-1.14098255>.
- Dagbladet, Svenska. "Søndags Telegram." *Svenska Dagbladet* (Sverige), 28.10.1979.
- Djurvänn, Anonymistert: En. "Slapp Lös Vildsvinen." Leserinnlegg, *Expressen* (Sverige), 12.10.1979.
- Erlandsen, Kim. "Vildsvin - Nytt Vilt I Sverige? ." *Aftonbladet* (Sverige), 18.11.1979.
- Gustavsson, Robert. "Nya Regler Ska Förenkla Jakten På Vildsvin." *Svensk Television AB*, 31.3.2019 2019, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vastmanland/nya-regler-ska-forenkla-jakten-pa-vildsvin>.
- Lindgren, Håkon. "Värning För Vildsvin! ." *Aftonbladet* (Sverige), 9.11.1980.
- Lorentzen, Pär. "Sett Igang, Jaga Vildsvin." *Aftonbladet* (Sverige), 14.12.1979.
- Lundergårdh, Lennart. "Forlsag Om Vildsvin - Tillåts Föröka Sig Søder Om Uppland " *Svenska Dagbladet* (Sverige), 2. 3.1980.
- . "Jakt På Vildsvin Utrede " *Svenska Dagbladet* (Sverige), 19.3 1979.
- . "Regjeringens Huvudværk - Fria Vildsvin Etablerar Sig." *Svenska Dagbladet* (Sverige), 7.6.1979.
- NTB. "Bred Politisk Enighet: Nei Til Villsvin I Norge." *Aftenposten* 23.6.2018 2018,
<https://www.aftenposten.no/norge/i/qlko4R/Bred-politisk-enighet-Nei-til-villsvin-i-Norge>.
- Nyheter, Dagens. "Delade Meningar I Vilvårds Betänkande - Frilevande Vildsvin Eller Utrotning." *Dagens Nyheter* (Sverige), 03.03. 1980.
- . "Famtiden Oviss För Lösa Vildsvin." *Dagens Nyheter* (Sverige), 8.6 1979, 11.
- . "Lantbrukere I Sörmandland Til Aktion for Å Få Vildsvinen Utryddet . Lantrbrukernas Rikförbund Har Kontaktet Lantbruksministeren " *Dagens Nyheter* (Sverige), 5.11. 1979.

Olsson, Gits. "Vildsvin - Bra Acceleration, Men Dårlig Motat." *Svenska Dagbladet* (Sverige), 24.4. 1980.

Pedersen, Jørgen Berg. "Nå Inntar Villsvine Norge " *vi i villa* 30.1.2018 2018,
<https://www.viivilla.no/ovrig/annet-om-boligen/villsvin-inntar-norge/>.

Vaste, Lars. "Se Upp I Skogen: Vildsvinen Kommer " *Expressen* (Sverige), 4.11. 1978.

Welinder, Lotta. "Lantbrukerna Ger Upp - Vildsvine Förstör Skorda För 35000." *Svenska Dagbladet* (Sverige), 7.11. 1980.

Forskningslitteratur

Buijs, Arjen E., Bas J.M. Arts, Birgit H.M. Elands, and Jaap Lengkeek. "Beyond Environmental Frames: The Social Representation and Cultural Resonance of Nature in Conflicts over a Dutch Woodland." *Geoforum* 42, no. 3 (2011): 329 - 41.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2010.12.008>.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718510001508>.

Goulding, Martin. "Native or Alien? The Case of the Wild Boar in Britain." Chap. 19 *In Invasive and Introduced Plants and Animals - Human Perceptions, Attitudes and Approaches to Management* Redigert av Ian D. Rotherham & Robert A. Lambert, 289-300. London: Earthscan, 2011.

Gray, Barbara. "*Strong Opposition: Frame-Based Resistance to Collaboration.*" *Journal of Community & Applied Social Psychology*, no. 14 (2004): 166–76.

Hamilton, Matthew K. Chew & Andrew L. "The Rise and Fall of Biotic Nativeness: A Historical Perspective." Chap. 4 *In Fifty Years of Invasion Ecology: The Legacy of Charles Elton* Redigert av David M. Richardson, 35- 48: Blackwell Publishing Ltd, 2011.

Hancock, Dawson R., and Bob Algozzine. *Doing Case Study Research : A Practical Guide for Beginning Researchers*. Third edition. ed. New York: Teachers College Press, 2017.

Hearn, Robert, Charles Watkins, and Ross Balzaretta. "The Cultural and Land Use Implications of the Reappearance of the Wild Boar in North West Italy: A Case Study of the Val Di Vara." *Journal of Rural Studies* 36 (2014): 52-63. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2014.06.004>.

Hughes, J. Donald. *What Is Environmental History?* . Camebridge: Polity Press, 2006.

- Jørgensen, Dolly. "Migrant Muskoxen and the Naturalization of National Identity in Scandinavia ".
Chap. 10 *In The Historical Animal*, Redigert av Susan Nance, 184-203. New York: Syracuse University Press, 2015.
- Lakoff, George. "*Why It Matters How We Frame the Environment*". *Environmental Communication: A Journal of Nature and Culture* 4, no. 1 (2010): 70-81.
- O'Gorman, Emily. "*Belonging*." *Environmental Humanities* 5, no. 1 (2014): 283-86.
<https://doi.org/10.1215/22011919-3615523>. <http://dx.doi.org/10.1215/22011919-3615523>.
- Olwig, Kenneth R. "*Natives and Aliens in the National Landscape*." *Landscape Research* 28, no. 1 (2003):61-74.<https://doi.org/10.1080/01426390306525>.
- Pooley, Simon. "Invasion of the Crocodiles." Chap. 15 *In Rethinking Invasion Ecologies from the Environmental Humanities* Redigert av Jodi Frawley & Ian McCalman. Routledge Environmental Humanities Series, 270. New York: Earthscan from Routledge 2015.
- Roberts, Peder, and Dolly Jørgensen. "*Animals as Instruments of Norwegian Imperial Authority in the Interwar Arctic*." 1 (2016): 65-87. <https://doi.org/10.1484/j.Jhes.5.110829>.
<https://www.brepolonline.net/doi/abs/10.1484/J.JHES.5.110829>.
- Smout, Chris. "How the Concept of Alien Species Emerged and Developed in 20th-Century Britain ".
Chap. 4 *In Invasive and Introduced Plants and Animals - Human Perceptions, Attitudes and Approaches to Management*, Redigert av Ian D. Rotherham & Robert A. Lambert, 375. UK and USA: Earthscan, 2011.
- Worster, Donald. "Transformations of the Earth: Toward an Agroecological Perspective in History." *The Journal of American History* 76, no. 4 (1990): 1087-106.
<https://doi.org/10.2307/2936586>. <http://www.jstor.org/stable/2936586>.

Riksdagsdokumenter

- Andersson, Arne, Hans Wachtmeister, Bertil Danielsson, Ingvar Eriksson, Jens Eriksson, Anders G. Högmark, Karl Leuchovius, *et al.* "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande Vildsvin M. M." I *Motion 1980/81:1359*. Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981.
- Annerstedt, Ylva, Gunnel Liljegren, and Tore Claeson. "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande." I *Motion 1980/81:1360*. Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981.

- Dahlgren, Anders. "Om Åtgärder Mot Frilevande Vildsvin M.M.;" I *Proposition 1980/81:82*, Sverige Riksdagsförvaltningen, 1980.
- Granstedt, Pär. "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande Vildsvin M. M." I *Motion 1980/81:1005*. Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981.
- Virgin, Jan-Eric. "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande Vildsvin M. M." I *Motion 1980/81:1775*. Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981.
- Wennerfors, Alf. "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande Vildsvin M. M." I *Motion 1980/81:1382* 1981.
- Wohlin-Andersson, Anna, and Sven Eric Åkerfeldt. "Med Anledning Av Proposition 1980/81:82 Om Åtgärder Mot Frilevande." I *Motion 1980/81:1384*. Stockholm: Riksdagsförvaltningen, 1981.

Offentliga rapporter

- Andersson, Arne, and Thure W. Karlsson. "Reservation Och Särskilt Yttrande " i *SOU 1980: 11 Vildsvin i Sverige - Betänkande av jakt- och viltvårdsberedningen* edited by Arne Andersson Sören Ekström, Elis Anderson, Karin Flodström, Sven Lindberg, Elias Jönsson, Hans Petterson, 5. Stockholm Liberförlag Allmänna Förlaget, 1980.
- Kristiansson, Hans. *Vildsvinets Biologi Och Skadegörelse* Stockholm Sverige Modin-Tryck AB 1986.
- Miljødirektoratet. "Mink." Oppdatert 29.10.2018. Hentet 7.1.2019 fra:
http://www.miljostatus.no/tema/naturmangfold/arter/fremmede-skadelige-arter/mink/?_t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCfg%3d%3d&_t_q=mink&_t_tags=language%3ano&_t_ip=185.76.86.1&_t_hit.id=Miljostatus_Models_Pages_TopicPage/_216f0650-db82-45e3-aa34-1747d397a072_no&_t_hit.pos=1.
- SOU 1979:19. *Jaktvårdsområden: Betänkande Av Jakt- Och Viltvårdsberedningen*. Statens Offentliga Utredningar Edited by Jordbruksdepartementet. Redigert av Sören Ekström, Jan-Olof Petterson, Bo Thelander, Hans Petterson and Tommie Sjöberg. Stockholm: LiberFörläg: Allmänna Forläger 1979.
- SOU 1979:52. *Viltskador: Betänkande Av Jakt- Och Viltvårdsberedningen*. Statens Offentliga Utredningar Edited by Jordbruksdepartementet. Redigert av Sören Ekström, Jan-Olof Petterson, Bo Thelander and Hans Petterson. Stockholm: LiberFörläg: Allmänna Forläger 1979.

SOU 1980:11. *Vildsvin I Sverige: Betänkande Av Jakt- Och Viltvårdsberedningen*. Statens Offentliga Utredningar Edited by Jordbruksdepartementet. 1980:11 Redigert av Sören Ekström, Arne Andersson, Elis Anderson, Karin Flodström, Sven Lindberg, Elias Jönsson and Hans Petterson. Stockholm: LiberFörlag: Allmänna Förlägar 1980.

VKM report 2018:14. *Wild Boar Population Growth and Expansion - Implications for Biodiversity, Food Safety, and Animal Health in Norway. Opinion of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment*. Redigert av Vitenskapskomiteen for mat og miljø. Edited by Eystein Skjerve, Henrik Thurfjell, Daniel Flø, Danica Grahek Ogden, Martin Malmstrøm, Truls Nesbakken, Carlos Das Neves, et al. Oslo: Norwegian Scientific Committee for Food and Environment (VKM), 2018.